

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО
КАФЕДРА ІНОЗЕМНИХ МОВ ТА ПРОФЕСІЙНИХ КОМУНІКАЦІЙ**



ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ДИСТАНТНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«НА ПЕРЕТИНІ КУЛЬТУР: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ
В МІЖНАРОДНІЙ КОМУНІКАЦІЇ»**

28 квітня 2023 р.

Харків 2023

УДК 378.147: 81(082)

Затверджено рішенням кафедри іноземних мов та професійних комунікацій
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
(протокол № 4 від 27 квітня 2023 р.)

Організаційний комітет:

І.П. Липко, завідувачка кафедри іноземних мов та професійних комунікацій
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кандидатка філологічних
наук, доцентка (голова)

М.О. Зайцева, докторка філологічних наук, доцентка кафедри іноземних мов та професійних
комунікацій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

В.В. Місеньова, кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри іноземних мов та
професійних комунікацій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Науковий комітет:

Д.І. Демченко, кандидатка педагогічних наук, старший викладач кафедри іноземних мов та
професійних комунікацій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

М.О. Зайцева, докторка філологічних наук, доцентка кафедри іноземних мов та професійних
комунікацій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Т.Є. Малєєва, старший викладач кафедри іноземних мов та професійних комунікацій
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Т.В. Мельнікова, кандидатка філологічних наук, старший викладач кафедри іноземних мов та
професійних комунікацій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

В.В. Місеньова, кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри іноземних мов та
професійних комунікацій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Н.А. Сорока, кандидатка психологічних наук, доцентка кафедри іноземних мов та
професійних комунікацій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Т.М. Щокіна, кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри іноземних мов та
професійних комунікацій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

На перетині культур: сучасні тенденції в міжнародній комунікації: тези доповідей
Міжнародної науково-практичної дистантної конференції. Харків: Національний юридичний
університет імені Ярослава Мудрого, 2023. 165 с.

До збірника увійшли тези доповідей Міжнародної науково-практичної дистантної
конференції, присвяченої сучасним тенденціям в міжнародній комунікації.

Розраховано на наукових працівників, викладачів, аспірантів філологічних спеціальностей.

Адреса редакційної колегії:
61023, м. Харків, вул. Динамівська, 4
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедра іноземних мов та професійних комунікацій
тел.(057) 704-90-55, (057) 704-90-56

Тези розповсюджуються в електронному вигляді

Тези доповідей відтворені з авторських оригіналів.

За достовірність представлених матеріалів відповідальність несуть автори.

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2023

ЗМІСТ

Агібалова Т.М., Карачова Д.В.

Clarification on Communication Barriers to Interpersonal Interaction within the Polyethnic Environment.....8-11

Алпатова О.В.

Чинники ефективної міжкультурної комунікації в освітньому просторі.....11-13

Березнева І.М.

Ways to Increase Cadets' Motivation when Learning a Foreign Language in the Conditions of Distance Education.....14-16

Бортнік В., Зайцева М.О.

Interkulturelle Kommunikation unter Studierenden.....16-17

Веретюк Т.В.

Формування міжкультурної компетенції в процесі навчання української мови як іноземної.18-22

Воронова Е.М.

Relevance of Using the Project Technology in Higher Education22-26

Воротиленко К., Киргізова В., Зайцева М.О.

Особливості міжкультурної комунікації в сучасному світі.....26-29

Голубнича Л.О.

Traditional Ukrainian Culture in Modern Conditions 29-31

Горобець Д., Зайцева М.О.

Clash of Cultures.....31-32

Демченко Д.І.

Pedagogical Conditions of Formation of the Intercultural Communication of Law Students.....32-35

Зайцева М.О.

Courtroom Discourse as Cultural Phenomenon.....36-39

Зосімова О.В., Холодова Д.

The Main Ways of Translating the Titles of Adapted TV Shows from English into Ukrainian.....40-45

Іванова Т.А.

Сучасна молодь в умовах глобалізації.....45-47

Іорданова О.

Influence of Culture on U.S. Negotiators' Language and Time47-51

Коваленко І.І., Кальницький Е.А.

Про біолінгвістику як біополітику.....51-55

Ковальчук Я., Зайцева М.О.

Refugee Notes.....55-56

Козоріз К., Зайцева М.О.

Peculiarities of Intercultural Communication: Personal Experience 57-58

Кривошеєв М., Зайцева М.О.

Innovative Methods of Teaching Foreign Languages: Intercultural Orientation and Effectiveness.....59-61

Липко І.П.

Interactive Approach to Foreign Language Teaching/Learning at Non-linguistic Tertiary Schools: the Essence of the Issue.....61-64

Лук'янова Г.В.

Науково-дослідна робота як засіб розвитку мовної компетентності студентів технічних спеціальностей на заняттях з англійської мови.....64-68

Макарська Є.Г., Гладких І.О.

Strategies for Effective Intercultural Communication..... 68-71

Малєєва Т.Є.

Implementation of Mobile Technology in Teaching Foreign Languages 71-73

Малюк В., Містюков К., Зайцева М.О.

Міжкультурна комунікація.....74-79

Мельнікова Т.В.

Оволодіння навичками міжкультурної комунікації у контексті вивчення іноземної мови.....80-82

Мемарієн Г.

Vocabulary Strategies to Promote ESP Students' Interest in Learning Legal English.....82-84

Місеньова В. В.

Інтерактивне навчання іноземної мови професійного спрямування у немовному ЗВО.....84-87

Мудрик О.В.

Психологічний зміст навчання іноземних мов та його зв'язок із психолінгвістикою, психологією та педагогікою.....87-91

Нікіфорова С.М.

Psycholinguistics as a Tool for In-depth Study of Speech and Language.....91-95

Пашкова К.

Peculiarities of Using the Legal Terms in Common Law Systems of the UK and USA.....96-97

Пиляєва Т.В.

Деякі аспекти міжкультурної комунікації в Австралії.....98-102

Плотнікова Н.В.

Narrow-branch Vocabulary Interpretation by Means of Machine Translation Programs..... 102-105

Подуфалова Т.В.

Відображення стереотипу військового в англомовних цитатах відомих особистостей.....106-111

Пряницька В.Б.

Psychological Aspect in the Course of English Learning..... 111-112

Пряницька В.Б.

The Importance of Both Soft and Hard Skills for Teaching Foreign Languages.....113-114

Риженко М.В., Анісенко О.В.

Psychological Aspects of Teaching Foreign Languages in a University during the War.....115-117

Романова О.О.

Психологічні аспекти навчання іноземних мов.....117-121

Рудзінський В.

Do the Words Matter in Jurisprudence?

An Inquiry into the Nature of Legal Science 122-124

Сайфутдінова О.Ю., Зінченко О.А.

Дидактичний потенціал фонетичних вправ: досвід старої

школи та погляд нейробіології.....125-128

Склез О.

Legal Work and Communication in Europe128-130

Соловйова О.В.

Mobile Technologies in Developing Intercultural Competence.....130-131

Солошенко-Задніпровська Н.К.

Міжкультурна комунікація як складник формування

іншомовної компетенції.....131-136

Сорока Н.А.

Проблема виникнення та подолання психологічних

бар'єрів під час вивчення іноземної мови у вишах.....136-139

Степанов А.В.

Розвиток навичок усного мовлення здобувачів вищої освіти економічних

спеціальностей з урахуванням аспектів міжкультурної комунікації.....139-143

Ткаля І.А., Черкашина Н.І.

Interdisciplinary Student Conference – a Platform

for the Development of Academic Communication Skills.....143-146

Ушакова С.В., Рачковський О.В.

Analyzing Artworks for Foreign Language Learning

in Architecture and Civil Engineering 147-149

Huang Mingxing

Formation of Active Language Listening Strategies in the Chinese Audience...150-151

Четверик В.К.

Сучасні мультимедійні ресурси для розвитку міжкультурної компетенції в контексті іншомовної підготовки здобувачів вищої освіти.....152-156

Шевченко А.Г.

Intercultural Communication: Linguodidactic Aspects of Teacher Training Process.....156-159

Щокіна Т.М.

Роль психологічних факторів при навчанні іноземних мов у немовних закладах вищої освіти 160-162

Юрків Т., Зайцева М.О.

Особливості міжнародної комунікації в умовах сьогодення..... 163-165

Ahibalova T. M.,

*Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor at the Department
of Business Foreign Language and Translation,
National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute»*

Karachova D. V.,

*Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor at the Department
of Business Foreign Language and Translation,
National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute»*

Clarification on Communication Barriers to Interpersonal Interaction within the Polyethnic Environment

The acquisition of a new language implies active participation in the sociocultural context as opposed to passive assimilation of text- and grammar-based samples. To ensure successful learning, culture should constantly be included as a part of the framework for language comprehension. The recent studies, however, indicate that it is no longer relevant to investigate how learning two or more languages generates individuals with multiple linguistic personalities. Instead, based on their level of intellectual capacity, learners can develop all these competencies within one linguistic personality.

After going through several stages of development, such as the Grammar-Translation Method in the 19th and early 20th centuries, the Audio-Lingual/Audio-Visual Method in the 1940s, and the Communicative Approach starting in the late 1970s, the foreign language teaching (FLT) methodology has come up with the Intercultural approach since the 1980s, which balanced all the components of FLT while emphasizing the limitless potential for «the sharing and negotiating of meanings» among people who are involved in that process. In order to make such information sharing possible, each participant must be able to «interpret the meanings of others and express his own meanings» [1, p. 11].

The methodology's finding that every student has a different perspective on the subject they are studying is equally as crucial. Working with different groups of people,

we can never be confident about what genuinely captures the focus of their attention and influences how they learn. It turns out that by obtaining educational content, the student receives a piece of the sociocultural context or, to put it another way, participates in the «worldview» of the language environment being studied (by contrasting it with his own, acquired through prior experience) rather than precisely pays attention to the process of learning grammar rules and memorizing vocabulary units themselves [2].

To determine the degree and nature of the challenges experienced by higher education students in the context of intercultural communication, a questionnaire was handed out to the second-year Ukrainian students of the philological department and third-year foreign students at the department of medicine (for future doctors, the language of education is English). A list of typical limitations to effective cross-cultural communication was given to the participants to familiarize themselves with. Then they were asked to score each position, depending on how much it was a challenge for each of them individually, on a scale of 1 to 100, with 1 denoting the least uncertainty and 100 denoting the most severe discomfort and self-doubt. A vast spectrum from 1 to 100 was chosen to measure the complexity of the problem in consideration of the speaker's attitude toward it, as well as the extent of his psychological barriers. Teachers will then be able to modify their approach, strategies, and resources in the most effective way given their understanding of the student's psychological challenges.

Thus, the participants were asked to evaluate the following obstacles:

- 1) having found an appropriate subject for conversation;
- 2) defining and comprehending the term «intercultural communication» itself (since is it difficult or ambiguous);
- 3) a lack of constant interaction with people from other cultures;
- 4) a limited vocabulary;
- 5) complicated grammar rules;
- 6) a lack of experience with the customs and etiquette of another country;
- 7) a shortage of time and resources for education and self-education;
- 8) apprehension that a positive outcome won't come quickly;
- 9) tension and discomfort experienced during the intercultural dialogue;
- 10) your option.

A comparative analysis of the results showed that the greatest discrepancies

among philologists and medical students were found due to positions 8) apprehension that a positive outcome won't come quickly (Doctors/D – 10%, Philologists/Ph – 65%) and 9) tension and psychological discomfort experienced during the intercultural dialogue (D – 10%, Ph – 90%). The first distinction is related, in our opinion, to the purposeful choice of philologists. Entering a university, they hope to quickly achieve a respectable outcome and begin learning about the outside world through a foreign language. At the same time, doctors perceive awareness of the culture and language of another country to the greatest extent as a tool for information exchange and cooperation with international partners and organizations, in other words, they begin to learn the language through the world of their occupation.

The second discrepancy, we believe, is connected with philologists' awareness of their high degree of responsibility in intercultural dialogue. The positions 3) a lack of constant interaction with people from other cultures (D – 60%, Ph – 70%) and "4) a limited vocabulary (D – 50%, Ph – 40%) showed the lowest coefficient of difference. As it turned out, these positions are important for the success of intercultural communication for the participants of both groups, that is, regardless of their degree of awareness and mastery of knowledge, speakers are equally concerned about the imperfection of their skills when it comes to another culture.

Almost no one, especially philologists, paid much attention to the tenth position, but «transition to distance learning» (D – 8%, Ph – 3%) prevailed among the personal options of the response. There is no justification for disputing this given that students must adapt to a new kind of distance learning at university after years of traditional schooling. Online communication has its own laws and standards of participant involvement. Yet, after having to cope with the pandemic actuality for two years, students are now aware of the need to quickly adjust and look for novel, creative ways to interact with information through electronic devices. This experience aided learning in the conditions of digitization and gamification of education.

References:

1. Breen, M. & Candlin, C. (2001). The essentials of a communicative curriculum in language teaching. In D. R. Hall & A. Hewings (Eds.), *Innovation in English language teaching: A reader*. London: Routledge. Pp. 9–26.
2. Neuner, G. (2003). *Socio-cultural interim worlds in foreign language teaching*

and learning. In: M. Byram et al. Intercultural Competence. Strasbourg: Council of Europe. Pp. 15–62.

Алпатова О. В.,

кандидат філологічних наук,

старший викладач кафедри мовної підготовки

Навчально-наукового інституту міжнародної освіти

Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Чинники ефективної міжкультурної комунікації в освітньому просторі

Сучасне суспільство постає перед безліччю викликів, глобалізований світ не має меж, оскільки люди з різних континентів можуть співпрацювати між собою в режимі онлайн. Головна проблема в цій взаємодії – спільна мова. Саме тому проблема міжкультурної і міжмовної комунікації посідає провідне місце в наукових розвідках філологів, соціологів, педагогів тощо.

Для адекватної взаємодії представників різних культур постійно удосконалюється система вивчення іноземних мов, де враховується не лише вербальний вимір, але й культурні, поведінкові, ціннісні установки, оскільки учасники комунікації розглядаються крізь призму того культурного досвіду суспільства, де відбувається спілкування.

Для подальшого дослідження варто звернутися до поняття «культура». Велика українська енциклопедія пропонує 6 дефініцій, що безпосередньо важливі для нашого дослідження: «культура – 1) сукупність штучних порядків та об'єктів, створених людьми як додаток до природних, засвоєних форм людської поведінки, здобутого знання, образів самопізнання й символічних позначень навколишнього світу; 3) світ особистостей, чия свідомість і поведінка мотивується та регулюється не так біологічними, як соціальними інтересами й потребами, загальноприйнятими нормами й правилами їх задоволення; 4) світ колективів людей, об'єднаних спільними екзистенційними орієнтаціями, соціальними проблемами та досвідом спільної життєдіяльності; 5) світ символічних позначень явищ і понять, сконструйований людьми з метою фіксації й трансляції соціально значимої інформації, знань, уявлень, досвіду, ідей тощо» [1, с.116].

Подані визначення чітко вказують на розуміння культури як способу організації суспільства, що об'єднане нормами, знаннями, інтересами, діяльністю соціуму, який керується цією інформацією для самоорганізації. Оскільки подібний досвід є унікальним і пов'язаний із історичними й національними чинниками, то може мати серйозні відмінності від іншого, тобто потребує його тлумачення під час знайомства з мовою як ретранслятором культури. Міжкультурна комунікація має базуватися на толерантності, повазі й усвідомленому прийнятті, оскільки відхилення від цих принципів створює конфлікт інтересів і унеможливорює якісну ефективну діяльність.

Тож основою для міжкультурного спілкування є соціокультурна комунікація, тобто «процес взаємодії між суб'єктами соціокультурної діяльності з метою передачі або обміну інформацією за допомогою прийнятих у певній культурі знакових систем, прийомів і засобів їх використання» [1, с.107].

Сучасний український навчальний заклад бере на себе серйозну відповідальність, оскільки отримані впродовж університетського курсу знання є фундаментом для подальшої діяльності особистостей. Україна прямує до інтеграції в європейське освітнє середовище, одним із шляхів до якого є акцентування вивчення англійської мови як засобу міжнародної комунікації. Низка українських вищих навчальних закладів співпрацює з іноземними, викладачі, які прагнуть отримати наукові звання, обов'язково мають брати участь у стажуваннях у країнах єврозони, що безпосередньо впливає на підвищення загальнокультурного рівня через засвоєння досвіду передових навчальних закладів і впровадження отриманих знань в українську освітню доктрину. Симбіоз інноваційного європейського й традиційного національного уможливорює створення полікультурного освітнього простору в українській системі вищих навчальних закладів.

У теперішній час в Україні отримують освіту представники різних країн, їх інтеграція в національний навчальний простір потребує попередньої підготовки кваліфікованих кадрів. Співробітники деканатів мусять не лише знати мову студента-іноземця, але й специфіку його культури: способи поведінки, релігійні норми і навіть принципи харчування й вбирання тощо. За умови обізнаності й толерантного ставлення до цих світоглядних основ, міжкультурна комунікація

набуде позитивної динаміки. Але завдання співробітників навчальних закладів не обмежується прийняттям, натомість вимагає ознайомити студентів із культурою й нормами власної країни. На підготовчих курсах студенти починають знайомство з українською мовою і культурою, це відповідає потребам формування базових норм ефективної міжкультурної взаємодії: «для досягнення взаєморозуміння необхідно, щоб комуніканти володіли: 1) спільністю знань про мову, якою спілкуються, й спільністю навичок мовленнєвого спілкування, а також 2) спільністю знань про світ у формі образів свідомості» [3].

На етапі знайомства з новою культурою реципієнти стикаються з потребою усвідомлення нового, але й не відмовляються від власного національного, тому завданням викладачів має бути створення умов для ефективного діалогу культур, а не їх конкуренції.

Міжкультурна комунікація як запорука успішної взаємодії представників різних народів на пряму пов'язана з мовною підготовкою. Завданням учасників освітнього процесу є створення комфортної двобічної взаємодії з метою утворення такого діалогу культур, що не вимагає нівеляції мови й культури реципієнта, а збагачує й розширює обізнаність у новій.

Список використаних джерел

1. Велика українська енциклопедія. Тематичний реєстр гасел з на пряму «Культурологія»: в 2-х ч. / Укладачі: Арістова А. В., Гаврилишина Н. А., Шліхта І. В.; за заг. ред. д. і. н., проф. Киридон А. М. Київ: ДНУ «Енциклопедичне видавництво», 2022. Ч. 1. 264 с.

2. Костенко Д. В. Міжкультурна комунікація у сучасному світі // Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка: збірник наукових праць № 30, 2018 р. С. 80–85.
URL: <https://pedosvita.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/download/209/301/880>

3. Юдіна О. В., Вязова Р. В., Компанієць Л. Г. Іншомовна підготовка здобувачів вищої освіти до професійно орієнтованої міжкультурної комунікації. Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія». Острог: Вид-во НаУОА, 2021. Вип. 12(80). С. 173–176.
URL: <https://journals.oa.edu.ua/Philology/article/view/3380/3086>

Ways to Increase Cadets' Motivation when Learning a Foreign Language in the Conditions of Distance Education

Modern military professionals must not only possess special knowledge and skills and be ready to perform their professional duties, but also promote personal self-development, which is possible only under conditions of a high level of professional motivation.

Motivational problems in modern didactics, in particular the difficulty of maintaining cadets' constant interest in educational activities, the dynamic development of technologies, the formation of a teacher's positive reaction to the challenges of the educational process are the subject of numerous scientific discussions. The understanding of the essence of the scientific phenomenon is best illustrated by the scientist L.K. Latyshev, who defines that «motivation in learning foreign languages by its very nature is a set of actions applied by the teacher in order to initiate, interest, and activate study groups to achieve learning efficiency» [1, c.4]. In our opinion, the fundamental factors contributing to increasing the motivation of cadets to learn English are:

- professional interest and career prospects that knowledge of this language opens up;
- implementation of acquired speech competences in practice: international studies, internships and other projects;
- transparent and clear system of evaluation of acquired knowledge;
- interesting modern linguistic didactic materials;
- involvement of the teacher in various types of work in the class: dialogues, discussions, presentations;
- the use of modern interactive tools, audio files and video materials, podcast libraries that dynamize the language learning process;
- establishment of a friendly atmosphere in communication between the teacher and cadets in classes;

- taking into account the individual characteristics of the cadets, the professional direction and the level of language training of the group studying the English language.

The traditional education system is inferior to new educational technologies for teaching academic subjects, in particular, mastering the English language, so it is worth supplementing the educational process with technologies that are attractive and effective in learning academic disciplines. Technologies help to enliven classes, use video and audio recordings with native speakers, in particular, additionally review them or listen again at a time convenient for the cadets in order to thoroughly master it. The cadets not only listen to how native speakers sound, but also reproduce it at their own pace, using instant translation to learn the language and replenish their vocabulary when necessary. Motivation and self-stimulation in mastering the English language helps cadets to immerse themselves more in the language environment. Remote technologies transform cadets from passive listeners to active participants in the learning process using a variety of comprehensive programs that can synchronize even without the Internet.

Educational technologies encourage and motivate cadets to learn the language, because recordings of educational materials, in particular audio and video materials, are, on the one hand, a model of pronunciation and authenticity, and on the other, a motivating stimulus for language acquisition. It is worth changing the language settings on devices and accounts in social networks, and cadets can learn exactly the language they have chosen.

Interactivity in learning a foreign language allows cadets to be more creative and active both in classes and in the process of independent work. They prepare short messages, presentations from educational material during independent work, therefore, in classes they share their achievements and knowledge with their classmates, demonstrating their level of quality of knowledge, abilities and skills, which, of course, increases the level of motivation to learn English.

At the same time, teachers have numerous resources for preparing didactic teaching material to make their classes interesting and communicative, where all cadets can participate regardless of their level of quality of knowledge, which motivates them to learn English as best as possible.

Therefore, the teacher's use of the latest technologies, modern educational

materials, the latest language-didactic methods and tools, the formation of cognitive interest of cadets during distance learning in classes contribute to the growth of motivation and effective and successful learning of the English language.

References:

1. Латишев Л. К. Теорія, практика та методика викладання. М.: Академія, 2003. С. 192.

2. Kwiatkowska D., Kwiatkowski P. P. An Ideal Online Teacher as Described by Virtual Students. Research Report. W: A. Włachnio, A. Przepiórka, T. Rowiński (eds.) Internet in Psychological Research, Warszawa: Wyd. UKSW. URL: <https://www.ejournals.eu/PPIW/2020/2-2020/art/18522/> dokumenti-ifla-ta-in (дата звернення: 20.03.2023).

Бортнік В.,

студент 4 року навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

спеціальності 293 «Міжнародне право»

міжнародно-правового факультету,

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Науковий керівник: Зайцева М.О.,

докторка філологічних наук,

доцентка кафедри іноземних мов та професійних комунікацій

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Interkulturelle Kommunikation unter Studierenden

Die zunehmende Internationalisierung von Bildungseinrichtungen hat zu einer Vielfalt von Studierenden aus verschiedenen kulturellen Hintergründen geführt. Dies bringt sowohl Chancen als auch Herausforderungen mit sich, insbesondere im Bereich der interkulturellen Kommunikation. In diesem Text werden die Bedeutung, die Herausforderungen und die Möglichkeiten der interkulturellen Kommunikation unter Studierenden näher betrachtet.

Interkulturelle Kommunikation spielt eine entscheidende Rolle in der heutigen globalisierten Welt. In einer Bildungseinrichtung mit Studierenden aus verschiedenen Ländern und Kulturen ist es unerlässlich, effektiv und respektvoll zu kommunizieren,

um Missverständnisse zu vermeiden und eine harmonische Lernumgebung zu schaffen. Eine gelungene interkulturelle Kommunikation kann zur Förderung des interkulturellen Verständnisses, zur Entwicklung von interkultureller Sensibilität und zur Stärkung von sozialen Kompetenzen beitragen.

Allerdings ist interkulturelle Kommunikation auch mit Herausforderungen verbunden. Eine der größten Herausforderungen ist die Sprachbarriere. Studierende, die nicht die gleiche Muttersprache teilen, können Schwierigkeiten haben, sich klar auszudrücken oder komplexe Konzepte zu verstehen. Kulturelle Unterschiede in der Kommunikation, wie unterschiedliche nonverbale Gesten, Kommunikationsstile oder Tabus, können ebenfalls zu Missverständnissen führen. Stereotypen, Vorurteile und kulturelle Missverständnisse können die interkulturelle Kommunikation weiter erschweren und zu Konflikten führen.

Trotz dieser Herausforderungen gibt es Möglichkeiten, die interkulturelle Kommunikation unter Studierenden zu verbessern. Eine respektvolle, offene und tolerante Haltung gegenüber anderen Kulturen ist von großer Bedeutung. Sensibilität für kulturelle Unterschiede und die Bereitschaft, sich in die Perspektive anderer einzufühlen, können helfen, Missverständnisse zu minimieren. Eine klare und präzise Kommunikation, die Verwendung einfacher Sprache und die Vermeidung von Jargon können ebenfalls dazu beitragen, Barrieren zu überwinden. Die Nutzung von multikulturellen Gruppenprojekten oder interkulturellen Aktivitäten kann auch das interkulturelle Verständnis fördern und den Austausch von Erfahrungen und Perspektiven ermöglichen.

Eine weitere Möglichkeit zur Verbesserung der interkulturellen Kommunikation ist die Förderung von interkultureller Kompetenz. Bildungseinrichtungen können interkulturelle Schulungsprogramme anbieten, die Studierenden helfen, ihre interkulturellen Fähigkeiten zu entwickeln, wie z.B. das Erlernen von interkultureller Sensibilität, interkulturellem Wissen, interkultureller Kommunikation und Konfliktlösung.

Формування міжкультурної компетенції в процесі навчання української мови як іноземної

Для сучасної світової спільноти характерні активні глобалізаційні процеси, які призводять до розширення взаємодії між різними країнами, народами та культурами. Подібна інтеракція відбувається в різних сферах соціального життя через культурні обміни, контакти між державними установами, різними соціальними групами, громадськими організаціями і т. п. Зазначимо, що останнім часом особливо активно процеси міжкультурної комунікації торкнулися освітньої та наукової галузі, чому сприяє налагодження активних освітніх та наукових зв'язків між закладами освіти різних країн, активна комунікація між учасниками освітніх процесів різних країн, обмін науковою інформацією та досвідом роботи, проведення спільних наукових проєктів та заходів, академічна мобільність. Крім того, особливої уваги в цьому контексті заслуговує підготовка іноземних здобувачів. Це, зі свого боку, спричиняє значний інтерес до вивчення іноземними громадянами української мови. Саме тому зараз небувалого розвитку зазнає галузь методики навчання української мови як іноземної.

Зазвичай основною метою навчання української мови як іноземної в закладах вищої освіти є формування комунікативної компетенції. Зі свого боку, комунікативна компетенція – це комплекс компетенцій, який включає лінгвістичну, соціолінгвістичну, соціокультурну, дискурсивну та ін. Зазначені складники комунікативної компетенції яскраво ілюструють тісний взаємозв'язок мови та культури, опанування яких є однією із головних умов успішної адаптації та навчання здобувачів-іноземців в Україні. Адже для якісного володіння та використання іноземної мови необхідно опанувати не лише базові лінгвістичні складники (граматику, лексику, синтаксис), а й фонові національно-культурні особливості мови та суспільства, норми поведінки, традиції та звичаї країни, мова

якої вивчається. Знання хоча б базових культурних особливостей країни та народу полегшує налагодження успішної комунікації та досягнення стратегічних комунікативних цілей, адже комуніканти в такому випадку здатні обирати відповідні комунікативні стратегії та тактики побудови розмови. Отож, сучасна методика навчання української мови як іноземної має орієнтуватися на комплексний підхід у викладанні теоретичних аспектів мови, практичному їх відпрацюванню та імплементації в цей процес ознайомлення здобувачів-іноземців із культурними та історичними особливостями України для активної участі представників освітнього процесу такої парадигми в діалозі культур. Саме тому особливу увагу варто приділяти формуванню в іноземних студентів міжкультурної компетенції, яка необхідна для побудови ефективної і повноцінної комунікації як в умовах освітньої площини, так і в повсякденних ситуаціях спілкування.

У процесі роботи зі здобувачами, які вивчають українську мову як іноземну, на заняттях та при розробці навчально-методичних матеріалів важливо використовувати контент, який містить інформацію про культуру та історію України, адаптовані фрагменти з творів української літератури, відео- та аудіофрагменти (які містять інформацію відповідного спрямування), що дасть змогу здобувачам-іноземцям зрозуміти та оцінити відмінності між українською культурою та їхньою власною.

На заняттях з української мови як іноземної, а також під час самостійної та позааудиторної роботи викладач має ознайомлювати здобувачів із національними святами, традиціями, звичаями, культурою поведінки, пам'ятками, тобто гармонічно імплементувати концепт української культури в процес формування комунікативної компетенції здобувачів-іноземців. Наприклад, іноземних студентів можна ознайомити з основними святами, які є традиційними для української культурної площини, за можливості організувати своєрідні святкування тих чи тих свят (якщо це дозволяють релігійно-політичні погляди здобувачів). Ефективним засобом інтеграції іноземних здобувачів у студентську спільноту може послугувати організація спільних мистецьких конкурсів, бінарних занять, декламування поезій українською мовою тощо. Досвід роботи з іноземцями демонструє, що такий вид діяльності активно мотивує здобувачів до

роботи, оскільки вони багато уваги приділяють підготовці, під час якої вони удосконалюють лексико-граматичні знання, вимову, знайомляться із фразеологічними одиницями, починають краще розуміти особливості українського мовлення тощо.

Зазначимо, що для ефективної та успішної міжкультурної комунікації необхідні певні знання національних особливостей мовленнєвого етикету та норм поведінки, наприклад, різні форми вітання в залежності від ситуації спілкування (формальний / неформальний стиль), вибачення, подяка, звернення до співрозмовника, а також загальне знайомство зі стереотипами, які репрезентують уявлення про інші етноси. Тому, наприклад, на заняттях з української мови як іноземної певну увагу також варто звертати на стилістичні особливості мови, культурний компонент значення слів, практично демонструвати як ті чи ті лексичні одиниці функціонують у різних комунікативних ситуаціях, розробляти та репрезентувати здобувачам вокабуляри, які містять низку лексичних одиниць корисних для реальних ситуацій повсякденного спілкування в різних соціальних площинах тощо. Достатня кількість ілюстративного матеріалу на заняттях допоможе здобувачам заповнити лакуни в розумінні чужої культури та поведінки певного етносу чи соціальної групи, що в подальшому знижує ризики виникнення своєрідного культурного шоку. Зазначимо, що це питання вирішується поступово в процесі навчання та знайомства із чужою культурою.

Ще одним видом роботи може бути поєднання позааудиторної активності з процесом вивчення мови та формування міжкультурної компетентності, коли, наприклад, після відвідування якоїсь культурної пам'ятки чи екскурсії здобувачі отримують завдання підготувати презентацію / доповідь про місце, яке вони відвідали, використовуючи певні граматичні конструкції, вокабуляр тощо [1, с. 31]. Завдання такого типу дають змогу гармонічно та комплексно формувати та розвивати як комунікативну компетенцію в контексті навчання української як іноземної, так і міжкультурної компетентності.

На теперішньому етапі доречним також буде використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій як для навчання / вивчення української мови як іноземної, так і формування міжкультурної компетентності. Так, використання мобільних застосунків [3, с. 282] буде не тільки доступним, а й

ефективним засобом вивчення мови, зокрема і в умовах дистанційного навчання. Особливої уваги в контексті комплексного формування комунікативної та міжкультурної компетенцій заслуговують мобільні застосунки та ресурси, які надають доступ до широкого спектру інформації (наприклад, YouTube, освітні сайти, сервіс «Паляниця» тощо), які після певної адаптації можуть бути використані в освітніх цілях [2, с. 200].

Підсумовуючи, зазначимо, що для формування міжкультурної компетентності при навчанні української мови як іноземної необхідно використовувати різні методи та прийоми. Один із яких є вивчення культурологічних аспектів, пов'язаних з українською культурою, історією та літературою. Це допоможе студентам-іноземцям зрозуміти особливості українського менталітету та навчитися вести діалог із носіями мови. Іншим важливим методом є ознайомлення здобувачів із реаліями сучасного українського життя, політичною та економічною ситуацією в країні. Це допоможе студентам розуміти не лише культурну, а й соціальну різницю між своєю країною та Україною. Тому навчальні матеріали (тексти, вправи, аудіо- та відеоматеріали) мають містити великий обсяг інформації про національну культуру, традиції, етикет, що також дасть змогу поєднати всі види мовленнєвої діяльності з формуванням міжкультурної компетентності та здійснювати освітню діяльність у широкому соціальному контексті.

Отже, у процесі вивчення української мови як іноземної особлива увагу має приділятися формуванню міжкультурної компетенції, яка враховує культурні та ментальні відмінності носіїв мови та є необхідною умовою для успішного діалогу культур. Для цього учасники освітнього процесу повинні усвідомлювати можливі проблеми, що потенційно можуть виникнути в міжкультурній комунікації, розуміти цінності та загальноприйняті норми поведінки в інших культурах. Коли здобувачі готові до вирішення цих проблем, вони можуть уникнути нерозуміння, конфліктів та неадекватної оцінки ситуації, що в значній мірі сприяє успішній інтеграції до суспільства, мова якого вивчається, налагодженню ділових зв'язків із представниками світової спільноти тощо.

Список використаних джерел

1. Веретюк Т. Метод «Case-Study» при вивченні української мови як іноземної. *Мовна освіта фахівця: сучасні виклики та тенденції*: матеріали V Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., Харків, 23 лют. 2023 р. / Нац. юрид. ун-т ім. Я. Мудрого. Харків, 2023. С. 30–34. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/10306> (дата звернення: 08.04. 2023).
2. Веретюк Т. Формування іншомовної граматичної компетенції за допомогою відеоматеріалів (на прикладі відеохостингу YouTube). *Актуальні питання гуманітарних наук* : міжвуз. зб. наук. пр. молодих вчених Дрогоб. держ. пед. ун-ту ім. І. Франка / Дрогоб. держ. пед. ун-т ім. І. Франка ; [ред.-упоряд.: М. Пантюк, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомря]. Дрогобич : Гельветика, 2022. Вип. 52, т. 1. С. 199–204. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/10754> (дата звернення: 08.04. 2023).
3. Четверик В. Використання мобільних застосунків при вивченні іноземної мови як засіб організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти. *Мовна освіта фахівця: сучасні виклики та тенденції* : матеріали V Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., Харків, 23 лют. 2023 р. / Нац. юрид. ун-т ім. Я. Мудрого. Харків, 2023. С. 282–288. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/10302> (дата звернення: 08.04. 2023).

Voronova Ye. M.,

*Associate Professor of the Department of Philosophy
and Professional Training
(Foreign Language Communication Section)
Kharkiv National Automobile and Highway University*

Relevance of Using the Project Technology in Higher Education

Recently, the interest of students of non-philological universities in teaching a foreign language has been growing. It becomes obvious that decent English language proficiency raises the candidate's rating for a vacant position and helps professional growth.

The task of a teacher here is to maintain and develop students' interest, to increase

learning activity. This requires the use of methods that allow not only to improve the basic level of English proficiency, but also to simulate natural situations that increases student`s professional activities. Nowadays, the principle of humanization of education, especially technical, is becoming one of the leading ones, because the practice of teaching foreign languages requires certain technologies that would ensure its implementation.

One of these technologies, is the project method. And although this method isn`t new, the project method becomes an integrated component of a fully developed and structured system of modern education.

The project is a set of actions specially organized by the teacher and independently performed by students to solve a problem significant for the student, ending with the creation of a product. Nowadays, the principle of humanization of education, especially technical, is becoming one of the leading directions, because the practice of teaching foreign languages requires certain technologies that would ensure its implementation. Project method can be attributed to one of these modern technologies, despite the fact that it is rooted in the past century.

This method arose at the beginning of the 20th century, when the thoughts of teachers and philosophers were aimed at finding ways to develop active independent thinking of a child. John Dewey (1850 – 1952), an American teacher and psychologist, proposed a new system of school education at that time, according to which the child's knowledge should have been acquired through independent activity and personal experience [1]. At the same time, D. Dewey is distinguished by a number of requirements for successful learning: the problematization of educational material, the activity of the child, the connection between learning and the child`s life, play, work.

The project method itself was developed by the American teacher H.V. Kilpatrick as a practical implementation of the concept of instrumentalism by J. Dewey, and actively and very successfully developed in foreign countries, namely in the USA, Great Britain, Belgium, Israel, Finland, Germany, Italy, Brazil and many others, so the ideas of J. Dewey's humanistic approach to education, his method of projects have spread widely.

Therefore, it is no accidently that the main goal of learning foreign languages at the current stage of education reform in Ukraine, is the personality of a student capable participating in intercultural communication in the language being studied, and improving independently speech activity in foreign language to be mastered

Application of the project methodology is extremely relevant in higher education. After all, it is precisely at the stage of formation of communicative and professional competence of technical specialties students of the higher education institution, the independent one stands out in the foreground the use of foreign languages in higher education as a means of obtaining new information, vocabulary enrichment, linguistic knowledge expansion, and their application in future professional activities [3].

Numerous studies have found that project activity acts as an important component of the system of productive education and represents a non-standard, non-traditional way of organizing educational processes through active methods of action (planning, forecasting, analysis, synthesis) aimed at implementing a personality-oriented approach.

Today it becomes obviously that this process should be carried out within the framework of the concept of personality-oriented education, the content of which includes axiological, cognitive, activity-creative and personality-semantic components against the background of the integration of professionally oriented education. The development of communicative competence of students of technical universities using the project methodology involves resistance and in pedagogical theories of learning self-initiation and self-commitment.

Thus, the main goal of the project method is to provide students with the opportunity to acquire knowledge independently in the process of solving practical problems or problems requiring the integration of knowledge from various subject areas. The teacher in the project is given the role of a coordinator, expert, additional source of information. So, by project method, we mean a comprehensive educational method that allows students to be independent in planning, organizing, correcting and monitoring their activities.

Unlike other technologies practiced in universities, the project methodology gives the teacher an opportunity to include students in real communication, the most saturated with foreign contacts, which are based on research activities, collaboration and see its real results, form a secondary linguistic personality and its professional competence.

The application of the project method is extremely relevant in higher education. Indeed, it is precisely at the stage of establishing the communicative and professional competence of students of technical specialties of universities that the independent use of foreign languages in higher education comes to the forefront as a means of obtaining new

information, enriching the vocabulary, expanding linguistic knowledge, and applying them in future professional activities

From above written we can conclude that the project methodology is based on a personal-activity approach, which means reorientation of the entire educational process to setting and solving cognitive-communicative and research tasks by the students themselves. This will make it possible to consider project-based learning as one of the most productive and intensive methods, which contributes to achieving high results in the development of students' communicative competence skills and improving the education of their personality. The leading provisions of the project methodology are based on:

- taking into account the peculiarities of the students' personalities;
- connection of the project idea with real life;
- changing the main scheme of interaction between the teacher and students, which involves subject-subject, equal-partner educational cooperation between the teacher and students;
- significantly increasing the level of autonomy of students to solve personally significant problems in the process of active cognitive mental activity;
- a significant increase in the level of students' internal motivation to better master foreign languages.

Project methodology is:

- an alternative approach in the modern education system;
- a new pedagogical technology, which is a set of searching, problem-solving methods as a didactic tool for activating the cognitive activity of students, developing their creativity and simultaneously forming relevant personal qualities;
- productive learning, which is based on a paradigm of education different from the traditional one: «student-textbook-teacher» and projective 56 methods of learning: independent planning, forecasting, decision-making, detailed development of a personally significant problem, scientific research.

Thus, the main goal of the project method here is to provide students with the opportunity to independently acquire knowledge in the process of solving practical problems or problems requiring the integration of knowledge from various subject areas.

References:

1. Dewey M. Help with Your Project. London, Arnold, 2007. 39 p.

2. Лузік Е. Креативність як критерій якості в системі підготовки фахівців профільних ВНЗ України: Вища освіта України, 2016. № 3.С. 76-82.

3. Davis M. Help with Your Project. London, Arnold, 2017. 39 p.

Воротиленко К. О.,

студентка 3 року навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

спеціальності 293 «Міжнародне право»

міжнародно-правового факультету,

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Киргізова В. С.,

студентка 3 року навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

спеціальності 293 «Міжнародне право»

міжнародно-правового факультету,

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Науковий керівник: Зайцева М. О.,

докторка філологічних наук,

доцентка кафедри іноземних мов та професійних комунікацій,

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Особливості міжкультурної комунікації в сучасному світі

Зв'язок і взаємодія між культурами є невід'ємною частиною сучасного світу. Міжкультурна комунікація є процесом обміну інформацією та ідеями між різними культурами і може бути складною через різноманітність мов, традицій, цінностей та переконань.

Потреба у міжкультурних комунікаціях з часом стає все більш актуальною. Вони потрібні для обміну досвідом, поширення культурних особливостей країни, популяризації мови тої чи іншої держави, а також це досить важливо для уникнення міжетнічних і міжкультурних конфліктів та встановлення комфортних умов спілкування [1].

Особливості міжкультурної комунікації в сучасному світі включають:

1. Мовні бар'єри: різні мови можуть створювати перешкоди в зрозумінні між різними культурами.

2. Різні культурні контексти: різні культури мають відмінності в традиціях, цінностях та поглядах на життя, що може впливати на сприйняття та розуміння повідомлень.

3. Невірні уявлення та стереотипи: невірні уявлення та стереотипи про інші культури можуть призвести до неправильних висновків та незрозумінь.

4. Різна норма поведінки: культурні норми та очікування можуть відрізнятися, що може призводити до незручностей та конфліктів.

5. Різниця в сприйнятті часу: різні культури мають різний підхід до часу та його використання, що може призводити до непорозумінь та проблем.

Завдяки сучасним цифровим технологіям спілкування з людьми з різних країн поступово полегшується, але все ще виникають проблеми стосовно мовних бар'єрів. Находячись у себе вдома можна знайти друзів з різних країн, вільно практикувати свої мовні навички, а також дізнатися багато нового про культури інших країн та поділитися власними знаннями. Також у випадку незнання мови або конкретного слова, можна скористатися перекладачами, які можливо знайти у своїх гаджетах або ж скористатися портативним електронним перекладачем, а не шукати у паперовому словнику. Але вони доволі часто можуть давати некоректний переклад потрібних фраз. Технології просто можуть не зрозуміти, який саме сенс надавала людина конкретним фразам і через це потреба вивчати одночасно декілька мов для підтримання зв'язку з різними людьми лише продовжує зростати. Крім того є багато прикладів створення штучних міжнародних мов для полегшення міжкультурного спілкування. Однією з найуспішніших спроб вважається есперанто. Ця мова була створена Лукашем-Людвіком Заменгофом Есперанто, який використав інтернаціоналізми грецького та латинського походження, а також слів з романськими, німецькими та слов'янськими коренями. Досить цікавим є факт, що в жодному з правил цієї мови немає винятків. На даний момент нею володіють близько 2 мільйонів людей на планеті, а одна тисяча з них є носіями мови [2; 3].

Принадно зауважимо, що для більш успішного спілкування з іноземцем слід пам'ятати декілька правил. Перш за все слід зрозуміти, що ви виростили у різних культурних середовищах, тому слід враховувати різницю у світоглядах і не ображатися, якщо людина вас не розуміє. Краще декілька раз пояснити те, що

для вас може здаватися елементарним, ніж погіршувати відносини з людиною через непорозуміння.

Не бійтесь перепитувати, якщо щось вам здалось незрозумілим. У вас різні рідні мови і ви можете не володіти мовою співрозмовника в ідеалі, тому можливі мовні конфузи з обох сторін. Наприклад, у випадку з путунхуа, мандаринською китайською мовою, яка має тони, слід бути дуже обережним з вимовою. Це можна простежити на прикладі двох речень. 我可以问你吗? (wǒ kěyǐ wèn nǐ ma?), 我可以吻你吗? (wǒ kěyǐ wěn nǐ ma?). Різниця лише у тонах двох ієрогліфів, але при цьому значення змінюється координально. У першому випадку ви хочете запитати щось, а в другому поцілувати людину. Саме тому слід бути дуже обережними з вимовою.

Майте у запасі принаймні дві спільні для вас зі співбесідником мови. Так згідно з нашим досвідом, у випадках, якщо не виходить підібрати аналог слів на мові вашого звичайного спілкування, ви зможете спробувати пояснити конкретне питання за допомогою іншої.

Не хвилюйтесь, що ви чогось не знаєте. Сприймайте міжкультурне спілкування з іншою особою як один із засобів дізнатися щось нове та поділитися власним досвідом з іншою людиною. Жодна людина не знає все на світі і це нормально. Як казав давньогрецький філософ Сократ: «Я знаю, що нічого не знаю». Тобто чим більше ми дізнаємося, тим більшим стає наша сферою незнаного. Крім цього можна розповісти конфузну ситуацію з нашої практики зі словом 老师(lǎoshī) – вчитель. Перший ієрогліф, 老, означає старий. У нас були змішані почуття стосовно використання цього слова стосовно вчителів, особливо якщо вони всього на декілька років старші за нас, хоча в даному випадку старість мається на увазі радше як синонім мудрості.

Отже, підсумовуючи все вищевикладене можна дійти до висновку, що міжкультурні комунікації набувають все більшої популярності та мають значну роль. Не дивлячись на розвиток сучасних технологій, необхідність у вивченні мов лише зростає, а інколи навіть створюються штучні мови для полегшення комунікацій. Також слід пам'ятати декілька основних правил спілкування і бути

терпимим до інших та не боятися перепитувати, якщо вас збентежили якісь моменти. Уникаючи ряд проблем та враховуючи особливості міжкультурної комунікації в сучасному світі, можна покращити ефективність комунікації між різними культурами та досягти більшої співпраці та розуміння. Головне пам'ятати, що будь-яке спілкування – це ваш шанс дізнатися щось нове про людей з різних країн та культур.

Список використаних джерел

1. Галицька М. М. Міжкультурна комунікація та її значення для професійної діяльності майбутніх фахівців URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/33686839.pdf> (дата звернення: 05.04.2023).
2. Есперанто. Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І.М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. К.: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2009. URL: <https://esu.com.ua/article-18022> (дата звернення: 05.04.2023).
3. День есперанто URL: <https://daytoday.ua/podiya/den-esperanto/> (дата звернення: 05.04.2023).

Holubnycha L.O.,

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Associate Professor of the Department of Foreign Languages

Yaroslav Mudryi National Law University

Traditional Ukrainian Culture in Modern Conditions

In the third millennium, humanity is increasingly faced with the problems of preserving, reproducing and multiplying traditional culture. The majority of young society disdains traditional culture as a whole, and individual voices of admirers of traditional cultural values sound too quietly to rise above modern popular cultural manifestations. Such trends are extremely alarming, because the set of traditional cultural values forms the genetic code of the people, and those nations that forget them are doomed to decline.

Perhaps the most acute problem of this issue is the violation of the succession of generations. Unfortunately, in recent decades, the relationship between the young and

the elderly has turned into something formal and forced. The older generation is increasingly disillusioned with the disobedience of young people and the expediency of passing on traditional cultural values to them. At the same time, the nation's young generation move towards new «fashionable» cultural assets and see no point in wasting their time on many centuries' old cultural traditions.

Nevertheless, traditional culture can find a wide variety of applications even in the conditions of modern globalization. When studying the problems of living a traditional culture in our time, one should not forget that its character is very integrative. It is defined by a combination of material and spiritual components, a unique joining of universal and national. In fact, traditional culture reflects and reveals the peculiarities of the way of life of one or another ethnic group.

In this context, the experience of Ukraine is a very interesting example. Throughout their history, Ukrainians had to fight for their independence and right to exist. And that is the traditional cultural values that come across all spheres of the people's life and give Ukrainians hope and faith. Moreover, the severer the people's struggle is, the more significant these values become. Today we can note that Ukrainian traditional culture is becoming a world-famous brand, and there are probably no countries in the world where Ukrainian *vyshyvanka*, *motanka doll*, or *motifs* of the Ukrainian pipe would not be recognized.

The phenomenon of the Ukrainian nation is its talent to preserve, multiply and spread the values of traditional culture. Prominent Ukrainian personalities devoted their works to its study, research, and reproduction (and continue to do so), starting with such famous personalities as Hryhoriy Skovoroda, Ivan Kotlyarevskyi, and Ivan Franko, and ending with the modern geniuses of Lina Kostenko, Oksana Zabuzhko, and Myroslav Dochinets. Indeed, in today's world, the study of traditional Ukrainian culture is more relevant than ever, because the creations of age-old folk culture contain living sources of great creativity. This creativity must be analysed and introduced as a vital, healthy and strong element in the construction of a new material and household culture of our country.

Finally, it is important to note that traditional culture as a phenomenon contains a huge historical experience of the development of both individual people and humanity as a whole. Insufficient attention to the culture, unfortunately, limits the possibilities of

practical application of this experience in modernization processes. Traditional is not a repetition of the old. It is a movement full of generational wisdom towards new knowledge, new practice, new results. And the nation that respects, preserves and accepts the values of its traditional culture into everyday life will be successful and wealthy.

Горобець Д.,

студентка 2 курсу 7 групи

міжнародно-правового факультету

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Науковий керівник: Зайцева М.О.,

докторка філологічних наук,

доцентка кафедри іноземних мов та професійних комунікацій

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Clash of Cultures

To start with, culture is who you are, the way you behave in different situations, communicate with other people etc. It consists of our values, beliefs, attitudes, norms which we learn from our inner circle (parents, neighbors, friends, teachers). Members of one culture share some similarity and usually are united by history, geography, religion or ethnicity. So Cross-Cultural Communications occur when people from different cultures, with different views and principles, interact with each other.

One of the problems caused by Cross-Culture Communications is known as Clash of Cultures. It takes place when people reject to understand another culture believing that their one is better. This issue is really common in modern world as individuals tend to ignore values and thoughts of others. Indeed, Clash of Cultures may arise in two forms: internal and external.

As could be understood from the name, Internal Clash of Cultures happens inside the individual. This includes Culture Shock when you go to another country, meet people whose culture is extremely different and it is hard for you to get used to it. After returning home, such a person may experience Reverse Culture Shock, as his culture seems to them unusual and even a bit strange. Talking about internal conflicts it is

important to highlight a phenomenon called «third culture kids». This term refers to those who have lived in many countries, so they were raised in different cultures and do not feel as at home anywhere (e.g. children of journalists, diplomats).

Interpersonal conflicts are called Cross-Cultural Conflicts. In terms of Culture, conflict relates to unharmonious or contradictory norms, principles, values or priorities. Yellow and red Flags that can provoke Cross-Culture Conflicts are physical comfort zones, eye contact, touch, verbal/ non-verbal communication, humor, time.

Demchenko D.I.,

*Senior Lecturer of the Department of
Foreign Languages and Professional Communications,
Yaroslav Mudryi National Law University*

Pedagogical Conditions of Formation of the Intercultural Communication of Law Students

Pedagogical support for the formation of intercultural communication of future representatives of the legal industry in the process of professional training in a higher legal institution methodologically uses all the provisions on the integrity of the pedagogical process and the need to create a humanistic-oriented interaction between teachers and students, which potentially carries a source of intensive self-development of students. At the same time, it is important that all subjects of educational activity, teachers and students, realize the need for mutual activities, interaction, and implementation of training, development, and education in unity, that is, the implementation of the process of education as human education.

In legal work, intercultural communication of a lawyer is important, because legal profession belongs to the professions of «huge linguistic responsibility», where the word serves as a professional tool, on which depends not only the success of professional activity, but also fate of people and society as a whole. Professional competence of a lawyer is connected with communicative competence, which includes knowledge of language means and situations of communication, intercultural particularities of the countries, speaking skills, allowing the lawyer to achieve the effectiveness of communication and interaction, to understand different documents, to

use adequately language and speech means in specific tasks and conditions of communication.

Since both linguists and psycholinguists view language not only as a certain system of linguistic means, but as one of the aspects of human activity – social (speaking activity is mental and creative activity), then the acquisition of foreign language, aimed at forming in those who are taught, the features of the secondary linguistic personality is conscious (cognitive) and creative process, and not «programmed behavior». Foreign language serves as a source of information about the socio-economic, scientific and technical and general cultural progress of society, which opens to those who studies it, access to the enormous spiritual wealth of other peoples, and increases the level of their humanitarian education.

The internationalization of social life necessitates mastering and using foreign language by each individual. It becomes an effective factor in the socio-economic, scientific and technical and general cultural progress of society, which increases the status of foreign language as a branch of education.

Global proses in the modern world have caused the necessity to speak at least one foreign language .From the subject orientation point of view, foreign language knowledge is necessary for future law students to muster a set of facts about the system of language studied by students to form lexicon of specialists in the legal field. A significant place in the lexicon of students is the knowledge of legal terminology in a foreign language, because it «is, known as the basis of any professional information».

The terms exist and work in each branch of legislation, creating the appropriate terminology system. The language of the law is the most important factor in the implementation of the state will, the verbal form which is designed not only to provide of labor and the law of universality, but also to harmonize the content itself, the ability to turn it into a single and modern product of intellectual labor. The terminological vocabulary occupies a significant place in the general dictionary of the literary language.

Thus, English legal terminology has developed for centuries; this is its main feature, in contrast to the terminology modern of science, such as terminology of computing technology, which arose on the basis of other sciences, mathematical, physical, radio engineering languages, etc. Legal terminology depends on legal culture,

language, national and legal traditions. So, Anglo-American legal terminology began to form independently in the Anglo-Saxon period. Due to the division the emergence of professionally engaged individuals, in the Middle Ages began to lay the theoretical foundations of law, which was based on Roman law. It was at this time that English legal terminology was supplemented by a large number of Latin terms, which, incidentally, are applied in legal documents and in modern times (for example, *Actus Reus*, *Mens Rea*, etc.).

Legal terminology is also characterized by borrowings from different languages. So, as a result of the Norman conquest of England at the beginning of the XI century and the functioning of the two centuries of the French language in the field of jurisprudence and legislation in English legal terminology, many French legal terms (for example, *tort – tort*, *felony – felony* (a kind of serious crimes), *maleficent – abuse power*, etc.). French language borrowed a large number of terms of Latin origin, which formed the basis of modern legal terminology (*bill – bill*, *prison – prison*, *parliament – parliament*, *jurisdiction – jurisdiction*, etc.). A characteristic feature of legal English terminology is the existence of international legal terms that are found and used in many languages, characterized by varying degrees of phonetic, grammatical, and semantic similarity (jurisdiction, amnesty, advocate, verdict, act, procedure, process, doctrine, decree, ratification)

In this regard, it is necessary to consider the pedagogical conditions of the intercultural communication of future lawyers in the process of professional training in a higher legal educational establishment, the creation and maintenance of which will contribute to forming the researched phenomenon. Based on the analysis of scientific-pedagogical literature such conditions can be attributed to:

- providing foreign-language professional orientation of the process of training, upbringing, and organizing of self-study work of students of higher legal educational institutions;
- creating a favorable socio-psychological climate in the educational environment in the process of mastering the foreign language by students;
- motivation- educational and professional.

To contribute to the formation of such personal neoplasm as intercultural communication of the future representative of the legal profession, it is necessary to

ensure that these conditions are effective.

As a feature of intercultural communication of a representative of the legal profession, we noted its integrativity, which makes it necessary to form certain components in a complex way. Therefore, each of the selected pedagogical conditions is aimed at ensuring the formation of each component of the intercultural communication of the future lawyer in a complex way.

Modernization of the structure of education involves integration and interpenetration of academic disciplines in higher education to prepare future specialists for effective functioning in the labor market as best as possible.

The mechanism of interaction between the professional training of a student of higher legal educational establishment and formation of his intercultural communication involves a certain sequence in accumulating professional foreign-language knowledge based on the knowledge obtained in the course of studying legal disciplines. Teacher, carrying out methodological support, leads the student to a gradual increase of his level of formation of his intercultural communication, based on professional awareness, his own life experience, attitude to a foreign language and necessity to master it, and taking into account the didactic principles of accessibility, continuity in teaching educational material.

Socio-economic and political factors determine priorities in choosing a foreign language and the need for practical use of the language as a means of everyday and professional communication. The higher the demand in society for new professional, personal, cultural, and scientific contacts with native foreign language speakers, with cultural achievements of different countries, and the more realistic the opportunity to implement these contacts, the higher the status of the foreign language as a means of communication and mutual understanding. Thus, the status of the English language becomes significant due to certain characteristic factors of modern society: the expansion of economic, political, and cultural ties between countries; access to a large information wealth through international mass media; and integration in the field of education.

*Doctor of Philology, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of
Foreign Languages and Professional Communications,
Yaroslav Mudryi National Law University*

Courtroom Discourse as Cultural Phenomenon

While analysing judicial discourse as a cultural phenomenon, we have turned to the discourse of judges as leading participants in the litigation procedure, this being the aim of this study.

The politeness and impoliteness of the speech behaviour of judges is closely related to the functions that the judge performs during the trial. It should be noted that in an adversarial trial judges must silently observe the judicial spectacle playing out in front of them, but this is the ideal picture. The analysis of the speech data shows that all judges, to a greater or lesser extent, control and regulate the judicial process, which implies that they perform verbal acts of threat to a person or face-threatening acts.

The expression of doubts about the correctness of the interlocutor's opinion, interruptions, discussion of a topic undesirable for the interlocutor, the cessation of interaction – all these speech acts, considered within the theory of politeness as acts of threatening a person [1, p. 102], are widely implemented in judges' speech. We believe that they can be classified as acts of «institutionally sanctioned impoliteness» [4]. Such acts cannot be considered in the full sense of an attack on the addressee's face. Rather, it is a necessary way for a judge to perform his or her duties and to retain control in court. Discussing the issue of courtroom control, S. Phillips writes: «Courtroom control refers primarily to the judge's ability to influence from a distance the actions of individuals in the courtroom without the use of physical influence. This influence is exercised by means of speech and consists mainly of controlling the speech of others» [5, p. 89]. The researcher explains why judges consider it very important to maintain control in the courtroom: the utterances of litigants who do not correspond to the legal reality being created destroy the validity of the judicial process [5, p. 92]. This explanation justifies many situations of judges committing acts of threatening a person, such as limiting the amount of speech a witness can give:

You need not read the whole of it.

Or control of the topic and an indication of the expected direction of its development:

What I will ask you to do though is this.

Such acts seem to us to be universal, characteristic of judicial discourse regardless of the linguistic culture in which it is informed. At the same time, the judicial discourse also reveals nationally specific features related to the speech implementation of the category of politeness. English-speaking judges are more inclined to apply the means of politeness in order to soften the threatening acts to the person and to make their statements more tactful. The verbal means of politeness in the speech of English-speaking judges may include separating questions, meta-communicative constructions, etiquette words and phrases.

Here is an example of a typical situation where an English judge follows up with an apology by interrupting to clarify a medical term with the defendant and, having received the information, thanks the attorney:

JUDGE: *I am sorry to interrupt, can I just be sure what that word is. I think I was originally told it was depression?*

DEFENDANT: *Dysuria. D-Y-S-U-R-I-A?*

JUDGE: *Thank you, Miss Davies [6].*

In a different situation, an English judge, expressing his dissatisfaction with the lawyer's failure to prepare the documents on time, softens the statement with a meta-communicative construction

I am bound to say it is regrettable...

JUDGE: *I am bound to say it is regrettable that it was not addressed this time round [7].*

Besides, English-speaking judges use in their speech a communicative tactic which seems to us to be closely linked to the peculiarities of the English mentality. It is the tactic of «self-deprecation». Unlike exaltation of oneself, which implies relative humiliation of the hearer [2, p. 377], self-abasement lowers the status of the speaker, thus raising the status of the hearer. At the same time, one should take into account that the reverse side of self-abasement, which is one of the ways to express the category of politeness in speech, is irony. The anthropologist and English character researcher C.

Fox points out the pervasive nature of irony in English communication and describes English self-deprecation as a form of irony: «English self-deprecation can be seen as a form of irony. It does not usually presuppose sincere modesty, but the opposite of what we really think, or at least the opposite of what we expect people to understand... We have strict rules about how to be modest. These include both «negative» rules, such as the prohibition of bragging and any other manifestation of self-importance, and «positive» rules, prescribing the active application of self-deprecation and self-mockery» [3, p. 68].

Let's look at an example of a self-deprecating remark in an English judge's speech. Misunderstanding the lawyer's explanation of the evidence, the judge calls himself *dull*:

JUDGE: *I am being very dull, but I do not understand the combination of handwriting evidence and of computer use* [7].

It's worth clarifying that in the sentence *I am being very dull* the Present Continuous Tense is used, indicating that the quality attributed to the judge is not permanent, but characteristic of him at a particular moment. Taken literally, the utterance sounds like lowering the status of the speaker and raising the status of the addressee.

However, the implicit irony allows for a different interpretation of the utterance, according to which the addressee was unable to express himself clearly and this provoked an ironic comment from the judge. Interpreted in one way or another, the judge's self-deprecating remark retains its main function, helping the judge to keep the proceedings under control. Self-deprecating comments allow us to speak of their nationally specific character.

The behaviour of English judges is characterised by a neutral attitude towards the participants of the process and absence of emotional manifestations, which largely corresponds to the stereotype of Anglo-Saxon communicative behaviour, which is characterised by restraint, self-control, reluctance to condemn and to make negative evaluative judgments [3]. In this situation, typical features of Anglo-Saxon communicative behaviour are reinforced by institutional rules that impose restrictions on the ways of speech behaviour of Anglophone judges, and the unbiased and neutral nature of Anglophone judges' discourse seems natural.

To conclude, it would be wrong to simplify the general picture of judges' speech behaviour and claim that English-speaking judges always follow the traditional norms of the adversarial justice system, demonstrate emotional restraint, and maintain neutrality. However, such tendencies can be considered nationally specific, and we have linked them to the historical and contemporary social context, as well as to the conventions of national communicative behaviour and some peculiarities of national thinking.

The research has shown that the judicial discourse is a complex phenomenon, which is determined by the constant interaction of the historical development of the judiciary, existing institutional norms, the specific situational context, genre forms of expression, generally accepted communicative norms and national mentality.

Since all these characteristics form a cultural context, it can be said that judicial discourse is a cultural phenomenon, influenced by multidirectional factors and often far from its descriptions in normative documents.

References:

1. Bloor, M., Bloor, Th. The practice of critical discourse analysis: an introduction. London, 2007.
2. Cruse, A. Meaning in language: an introduction to semantics and pragmatics. Oxford, 2004.
3. Fox, K. Watching the English: the hidden rules of English behaviour. London, 2005
4. Mills, S. Gender and impoliteness // Journal of politeness research: language, behaviour, culture. 2005. V. 1. № 2.
5. Philips, S. Ideology in the language of judges: how judges practice law, politics and courtroom control. New York; Oxford, 1998.
6. Shipman 1999–2000. Trial transcripts REGINA v. Harold Shipman. From: [URL: http://www.the-shipman-inquiry.org.uk/trialtrans.asp](http://www.the-shipman-inquiry.org.uk/trialtrans.asp)
7. Weddell 2007. Trial transcripts REGINA v. Garry Weddell. From: [URL: http://www.judiciary.gov.uk/publications_media/general/weddell3001082.htm](http://www.judiciary.gov.uk/publications_media/general/weddell3001082.htm)

Zosimova O. V.,

PhD in Philology,

Associate Professor at the Department of Practice of Oral and Written English,

H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University

Kholodova D. ,

Student of the Faculty of Foreign Philology,

3rd year, group 34SE,

H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University

The Main Ways of Translating the Titles of Adapted TV Shows from English into Ukrainian

Everyone knows that TV shows have a big impact on people's lives. We are used to watching our favorite entertainment programs without thinking about their origin. However, many Ukrainian TV shows follow popular foreign formats, American and British ones in particular. The main ideas as well as the titles of the original programs are borrowed and adapted to our culture.

The problem of rendering foreign-language titles into another language is widely discussed in linguistics though mostly the objects of these research studies are names of books [1; 2], films [4; 7] or cartoons [3] while the translation of titles of TV programs steel needs a comprehensive analysis.

The purpose of this study is to identify and describe the main ways of translating the titles of adapted TV shows from English into Ukrainian.

The inevitable differences in translation are determined by many factors, namely cultural, linguistic, aesthetic, commercial, etc. [3, p. 211]. So, it is not always possible and appropriate to render the original name into a foreign language literally.

That's why, in many cases the translators have to adapt the name of the show, finding a title variant that will be easily understood and accepted by Ukrainian viewers. At the same time the attractiveness of the title for the audience and all other commercial and genre characteristics should be preserved.

First of all, the name of a TV show should be bright and alluring to attract the attention of the audience, memorable – to make viewers remember it easily and wish to

watch it after seeing a trailer or reading its name in a TV guide. A good title usually describes its plot in some way or provides a basic understanding of the genre.

The analysis of the names of the adapted TV programs that have taken root in our culture shows that different translation methods are used. They are as follows.

The first way is *equivalent translation*, when the English name of a TV show has its equivalent in Ukrainian. Our cooking competition program «*Пекельна кухня*» is based on the American reality show *Hell's Kitchen* (*hell* – пекло, *kitchen* – кухня). There are a lot of other well-known examples such as the TV series in which parents are shown the consequences of poor parenting: *Honey, We're Killing the Kids* – «*Кохана, ми вбиваємо дітей*», or the dating and relationship reality show *The Bachelor* – «*Холостяк*», the quiz show *Brainiest* – «*Найрозумніший*», the talent show competition *Britain's Got Talent* – «*Україна має талант*» (only the name of the country is changed). The titles of a popular program, in which girls are taught manners, are nearly identical in the original and the adaptation: *Ladette to Lady* – «*Від пацанки до панянки*» as the lexeme *пацанка* is very similar to the British English informal word *ladette*, which means «a young woman who enjoys drinking alcohol, sport or other activities usually considered to be typical of young men» [5]. The Ukrainian title also employs alliteration. Moreover, rhyming is used due to the similar feminine suffixes in both words in our language.

Transcription or *transliteration* is used to preserve the original English title that is unique. Many of the shows, whose titles are translated in this way, became international franchises like *MasterChef* – «*МастерШеф*». Also, the distinctive name of the famous music competition show *The X Factor*, created by a British producer, was not changed in Denmark, Italy, Romania etc. as well as Ukraine though in our country it is transliterated rather than transcribed: «*Х-Фактор*» (=Ікс-Фактор) [6].

The use of *transformation method* is determined by both linguistic and extralinguistic factors. Due to different language structures and differences in the use of parts of speech, the translator is often not able to translate the title literally because some lexical units or grammatical constructions simply do not exist or are not common in the target language. That's why the original titles are transformed by adding or replacing some elements, by using other structural models etc.

This way, the American dance competition show *Dancing with the Stars* is not translated literally as «Танцювання / Танцюючи з зірками». The Ukrainian version of the show is called «Танці з зірками» that is more natural for our language, where a noun was used instead of the gerund. The Ukrainian adaptation of *Wife Swap* is «Міняю жінку» because this type of an English noun phrase is not characteristic of our grammar. When the American music game show *Name That Tune* was adapted for our viewers the producers decided to transform the original name into «Яка то мелодія?». We can presume that they wanted the title to sound «more Ukrainian».

The mega popular international music game show *Masked Singer* was adapted in Ukraine simply as «Маска». Probably, the variants «Замаскований співак / співачка» or «Співак під маскою» could be rather cumbersome. Also, these names could be considered gender discriminatory as in our language the word *singer* is not neutral. The use of both *співак* and *співачка* in the title would have made it even more cumbersome and totally inadequate so the technique of omission was employed.

Britain's Psychic Challenge got the title «Битва екстрасенсів» in Ukraine. We can see that the name of the country was omitted, and the word *challenge* was replaced with *битва* that is more closely associated with a competition in our culture.

The American reality show *Beauty and the Geek* features groups of «Beauties» (usually women, who rely on their attractiveness but lack intellect) and «Geeks» (usually men, who rely on their intellect, but lack social ability) [6]. This TV program had at least two different adaptations in Ukraine and two title variants. The title of the channel ICTV adaptation was closer to the original though the word «geek» was generalized: «Красуні та розумники». It is explained by the fact that there is no exact equivalent for the word *geek* in Ukrainian (the words like *ботан* or *комп'ютерник* do not convey its meaning quite successfully). The title of the channel «1+1» adaptation was more creative: they replaced the word *beauty* by *штучки*, added an attribute and translated *geek* as *заучки* to employ rhyming: «Гламурні штучки та заучки». It is interesting that in both Ukrainian adaptations plural forms of the nouns are used. It makes sense as there are several contestants in the show. Moreover, in English due to this word combination structure and the use of the definite article before the word *geek*, the title is an obvious allusion to the title of the well-known fairy tale and its numerous film adaptations: *Beauty and the Beast* («Красуня і чудовисько») – *Beauty and the*

Geek. In Ukrainian this allusion is not so clear that's why, in our opinion, plural forms were used.

Having analyzed and compared commercial requirements to TV show titles in Ukraine and abroad, we can affirm that the use of long names is mostly not characteristic of our entertainment content. Ukrainians prefer short and catchy titles. That's why English names with a sentence-structure are either considerably transformed or at least shortened. Therefore, *Who Wants to Be a Millionaire* became «Перший мільйон» when it was first adapted in our country in 2000. However, in 2021–2022 the show was revived on another channel and got its original name «Хто хоче стати мільйонером?». The title of the American dance competition show *So, You Think You Can Dance* was shortened to give the name some «lightness» and to use a vivid slogan familiar or comprehensible to many Ukrainians. Thus, the reality show was adapted as «Танцюють всі» in 2008.

Some titles are transformed on a lexical level – the English names are replaced with the words that are not equivalents but have a similar meaning or are in some way close to the original lexemes. At the same time the words or word combinations used in Ukrainian titles are more impressive and evocative for our viewers. For example, the fighting show about boxers *The Contender* was adapted as «Ти чемпіон». The word *contender* means 'a person or team with a chance of winning a competition' [5] («претендент, суперник»). In the Ukrainian version the attention is focused not on competition and rivalry but on winning a victory, achieving a desirable goal. The show *Survivor* was broadcast in our country as «Останній герой» probably due to the lack of an exact equivalent (=«той, хто лишився живим»). Moreover, the Ukrainian title is more poetic and heroic, emphasizing the exceptional personal qualities of the winner.

In some cases, the original titles are radically changed. Using the *replacement method*, the translators completely replace English titles with new ones in the target language. For example, the Ukrainian adaptation of the American reality show *The Biggest Loser* got the name «Зважені та щасливі», because there is no similar wordplay in our language. In the English title the word *loser* in the first place means the biggest weight loser who is the most successful in the competition. In Ukrainian the literal translation «Той, хто втратив найбільше» would be too long and incomprehensible. The borrowing «лузер» could not be used as it means only a

regularly unsuccessful person («невдаха») in our language. So, a completely new title, emphasizing the idea of happiness related to the loss of weight, was created on our TV.

Extreme Makeover became «*Операція Краса*» because we have no direct equivalent for the word *makeover*, meaning ‘the process of improving the appearance of a person or a place’ [5]. The use of the generalization technique in the name like «Екстремальне перетворення» wouldn’t make the title informative while «*Операція Краса*» immediately gives the idea of making someone look more attractive (probably, with the help of plastic surgery).

It is interesting that *The Moment of Truth* was adapted as «*Детектор брехні*» though it is quite easy to translate it as «Момент істини». We suggest that this poetic name wasn’t used in the adaptation because, most likely, it could be less successful commercially than «*Детектор брехні*». Ukrainians have recently become particularly interested in lie detectors and polygraph tests so the title that replaced the original one seems more attractive for them.

The research shows that the main ways of rendering the titles of adapted TV programs from English into Ukrainian include equivalent translation, transcription or transliteration, transformation (paraphrasing, omitting or adding some elements, partial substitution) and replacement methods (a complete change of the original name).

References:

1. Володарська М. В. Перекладацькі інтерпретації заголовків циклу гумористичних оповідань М. Бонда. *Вісник Запорізького національного університету. Філологічні науки*. 2020. № 2. С. 38–46.
2. Воробйова Т., Смалько Л. Назви художніх творів та заголовки як перекладацька проблема (на матеріалах англomовної художньої літератури у перекладах українською). *Лінгвостилістичні студії*. 2018. Вип. 8. С. 140–151.
3. Зосімова О. В. Способи перекладу назв американських і британських мультфільмів українською мовою. *Лінгвістичні дослідження: збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди*. Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2017. Вип. 45. С. 206–212.
4. Крисало О. В., Громова З. В. Стратегії перекладу назв кінофільмів. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка*. Луганськ:

Вид-во ЛНУ імені Тараса Шевченка, 2012. № 13 (248). С. 190–194.

5. Oxford Learner's Dictionaries. URL: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/> (accessed 5 March 2023).
6. Wikipedia: The Free Encyclopedia [E-resource]. URL: <http://en.wikipedia.org> (accessed 5 March 2023).
7. Yin, Lu. On the Translation of English Movie Titles [E-resource]. *Asian Social Science*. Richmond Hill: Canadian Center of Science and Education, 2009. Vol. 5. No. 3. URL: <http://www.ccsenet.org/journal/index.php/ass/article/view/268> (accessed 5 March 2023).

Іванова Т.А.,

старший викладач кафедри мовної підготовки

Навчально-наукового інституту міжнародної освіти

Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Сучасна молодь в умовах глобалізації

Сучасна молодь росте у все більш складному та взаємопов'язаному світі. З технологічним прогресом і глобалізацією вони мають доступ до більшої кількості інформації та можливостей, ніж будь-коли раніше. Однак разом із цими можливостями з'являються унікальні виклики, які вимагають нового набору навичок і ставлення до успішної навігації.

Одним із найбільш серйозних викликів, з якими стикається сучасна молодь, є стрімкі темпи змін у сучасному світі. Вони повинні бути адаптивними та гнучкими, здатними навчатися та рости разом із появою нових технологій та ідей. Для цього потрібне мислення для зростання та готовність ризикувати та експериментувати з новими підходами.

Іншою проблемою є поширеність соціальних медіа та онлайн-спілкування. Незважаючи на те, що ці платформи пропонують багато переваг, вони також наражають молодих людей на кіберзалякування, переслідування в Інтернеті та тиск, щоб представити ідеальний образ себе в Інтернеті. Щоб долати ці виклики, молоді люди повинні бути підкованими у медіа та розуміти ризики та переваги онлайн-спілкування.

Сучасна молодь також стикається з ринком праці, який вимагає інших навичок і здібностей, ніж ті, які були потрібні в минулому. Зростання автоматизації та штучного інтелекту означає, що багато традиційних робіт буде замінено машинами, що вимагатиме від молодих людей розвитку нових навичок у таких сферах, як цифрова грамотність, вирішення проблем і критичне мислення.

Незважаючи на ці виклики, сучасна молодь має багато переваг. Вони мають доступ до інформації та ресурсів, які раніше були неможливо уявити, і вони ростуть у світі, який стає все більш різноманітним і приймає різні культури та точки зору. Вони також більш соціально та екологічно свідомі, ніж попередні покоління, з великим бажанням зробити світ кращим.

Щоб процвітати в сучасному світі, молоді люди повинні розвивати низку навичок і ставлень. До них належать:

Адаптивність: здатність навчатися та розвиватися разом із появою нових технологій та ідей.

Цифрова грамотність: здатність ефективно та безпечно використовувати цифрові інструменти та платформи.

Критичне мислення: здатність критично оцінювати інформацію та аргументи та приймати обґрунтовані рішення.

Вирішення проблем: здатність визначати проблеми та розробляти творчі рішення.

Комунікація: здатність до ефективного спілкування як онлайн, так і особисто.

Співпраця: здатність ефективно працювати з іншими та будувати міцні стосунки.

Стійкість: здатність відновлюватися після невдач і наполегливо протистояти викликам.

Емпатія: здатність розуміти точки зору та досвід інших і ставитися до них.

Креативність: здатність мислити нестандартно та придумувати нові ідеї та рішення.

Екологічна обізнаність: здатність розуміти та вирішувати екологічні проблеми та робити екологічний вибір.

Підсумовуючи, сучасна молодь стикається з унікальними викликами та можливостями в сучасному світі. Щоб процвітати в цьому середовищі, молоді люди повинні розвивати низку навичок і ставлень, зокрема здатність до адаптації, цифрову грамотність, критичне мислення, вирішення проблем, спілкування, співпрацю, стійкість, емпатію, креативність та екологічну обізнаність. Розвиваючи ці навички та ставлення, молоді люди можуть стати агентами позитивних змін у світі та створити світле майбутнє для себе та інших.

Список використаних джерел

1. Youth time magazine <https://youthtimemag.com/>
2. UNCEF <https://www.unicef.org/cuba/en/publications/who-are-the-youth-today-generation-unlimited>
3. Thedailyguardian-<https://thedailyguardian.com/changing-values-young-people-and-modern-life-modern-life/>
4. Indianyouthnet-<https://www.indianyouth.net/role-of-youth-in-modern-india/>

Iordanova O.,

LL.M. Candidate at University of Georgia

School of Law,

United States of America

Influence of Culture on U.S. Negotiators' Language and Time

Neither the shifting policy priorities of succeeding U.S. administrations nor the differences in personalities among U.S. negotiators can obscure the existence of an enduring and distinctive U.S. negotiating style. American negotiating style is multifaceted and pretty complex, with different peculiarities highlighted on divergent circumstances, such as a business negotiation, legal dispute settlement, or communications with the client.

Such styles are remained to be identifiable and definable. In most instances they are shaped by cultural aspects as well as by influential structural factors, U.S. negotiating behavior is fundamentally forceful and competitive.

There are main four components, which assist in exploring the negotiating behavior, among them are structural aspects, such as the American's geopolitical

situation and political system; the national culture of the negotiators, which greatly impacts conceptions of conflict and negotiation, patterns of communication, the use of language; sets of particular issues being negotiated, and the personalities and backgrounds of negotiators.

Considering the abovementioned component, it's vital to conclude that negotiations in the USA are results-oriented, American culture places a great deal of value on 'getting things done' and doing so as quickly and efficiently as possible. This means that they are more likely to pin the negotiation process down into a schedule, with milestones to mark progress along the way. Due to the results-oriented approach, wins, milestones, and targets take precedence over relationships. As such, you may find that your American counterparts spend little time getting to know you both before and during the negotiation process [1, p. 46].

Next point is that Negotiations in the USA are direct and transparent, hence the communication culture is pretty direct in the USA as well. That's why the American communication culture can be perceived as rude and aggressive by negotiators from other cultures. During negotiations, the American party will tend to be clear about the expectations and to deliver opinions in a forthright manner. Such truth, sometimes, can create awkwardness for the opponent, but, still, Americans are very unlikely to expect their counterparts to decode their feelings or opinions through gestures, expressions, or other forms of body language.

Moreover, in most cases, American negotiators will place the deal result over the relationships. Even though, in theory, the negotiation is a mutual process, arranged by the two parties in order to reach a better off deal for both sides, through the way of delivering the positions, exchanging thoughts, and searching for consensus, Americans are less likely to reach a great deal if the only thing you can offer is empathy and accommodation [2, p.120].

Culture significantly influences how U.S. negotiators use language and time. They tend to be blunt and legalistic while employing a conceptual vocabulary drawn from such diverse fields as labor relations, Christian theology, and sport. They are uncomfortable with silence, and, as I have already mentioned above, ignore body language. In most cases, American negotiators enter a negotiation with their own timeframe and usually press for an early agreement, especially if the issue at stake has

political significance at home.

When it comes to the language issue, the U.S. negotiators are adept at making sure that the other side hears what they say, however, they are less accomplished at hearing what the other side is not saying [3, p. 168]. I believe it is important to compare American negotiating culture to the Asian one. In most Asian countries, in other words, relationship-oriented cultures such as China and Japan, communication is more likely to be allusive rather than direct; the context in which a message is delivered is as important as the content of the message [4, p. 241]. To draw a line, in most individualistic cultures – which the United States exemplifies – language is used directly and explicitly, and context is relatively unimportant.

Representatives of individualistic cultures are ill-prepared to pick up the nonverbal cues that can play such an important role in communication within communal societies. Thus, for instance, U.S. negotiators will often fail to heed the body language of their Chinese and Japanese counterparts and may miss subtle but meaningful signals such as the seating arrangements at ceremonial functions. In line with that, whereas the Asian cultures tend to tolerate silence during diplomatic exchanges – especially if the alternative is to utter outright disagreement, which is seen as impolite – Americans are typically uncomfortable with silence.

To add, in most instances, U.S. negotiators apply pressure by simultaneously exerting its substantial and multifaceted resources. Such negotiators are adept at creating «linkage» between issues and at marshaling facts and arguments as they seek to convince the opponents of the benefits of reaching an agreement on their terms, and the costs of failing to do so.

American businesspeople may employ defensive tactics such as changing the subject, blocking, asking probing or direct questions, making promises, or keeping an inflexible position. Attempts to change the subject repeatedly in order to confuse your counterparts may meet with resistance [5, p. 301].

Besides, it's worth introducing the most popular tactic American negotiators use during their dialogs with the counterparties, namely the salami-slicing method. In business and legal negotiations this tactic is used to present problems or solutions in pieces so it is hard for the other side to get the big picture. It's called the salami because people eat salami in thin slices, and the person using the tactic takes thin slices off the

other person, just asking for small concessions, one after another, and gradually, bit by bit, most of the value is taken off the other person before they realize.

Actually, Professor Robert Harris Mnookin defines three main negotiating styles, which include competitive, accommodating, and avoiding. Competitive-style negotiators pursue their own needs – yes, even when this means others suffer. They usually don't want to cause others to suffer and lose, they are just so narrowly focused on their shorter-term gains that they plunder obliviously through negotiations. Accommodating negotiators prioritize maintaining the relationship between the negotiating parties. Those who exhibit the accommodating style seek to satisfy the other party's needs while minimizing the level of conflict involved in the negotiation. Whereas, an avoiding negotiation style follows a «I lose, you lose» model. He stated that people who identify with the avoiding negotiation style highly dislike conflict and tend to talk in vague terms about the issue at hand rather than the issue itself [2, p.121].

Professor Mnookin concluded that usually, two negotiators have opposite styles, sometimes can even combine two or even three different styles, or even mix the styles depending on the stage of the negotiations. Mostly, the success of the negotiations depends on the styles the negotiators used throughout the discussion. He also stated that the best model is accommodator/accommodator, hence both parties are more concentrated on each other needs, interests, and priorities, rather than on their own goals.

As we may see, Americans use the competitive style in most circumstances, so if the other party is an accommodator or avoider, she or he is likely to be under the pressure and agree on the opponent's terms. That does not always mean the failure of the deal, hence sometimes another party pursues not only economic interests, but security, recognition, and control interests. All in all, if somebody has a negotiation with a competitor, being an accommodator or avoider, he will likely face some difficulties in protecting the position.

Last but not least, it is crucially important to use «politically correct» vocabulary when working with Americans. Otherwise, you risk offending someone without realizing it. Worst case, one might have to face a tedious and costly lawsuit. Refrain from using words like Negro or Oriental. Instead, use terms such as African-American and Asian-American. The term Latino has also become less common and is often

substituted by Hispanics. Older people are usually called elderly.

Thus, I believe that American negotiating behavior is unique, and must be considered in order to succeed in negotiation.

References:

1. Katz L. Negotiating International Business. The Negotiator's Reference Guide to 50 Countries Around the World. 2008.
2. Mnookin R. Beyond Winning: Negotiating to Create Value in Deals and Disputes. 2000.
3. Quinney N. and Solomon R. American Negotiating Behavior: Wheeler-dealers, Legal Eagles, Bullies, and Preachers. 2010.
4. Avruch K. Culture and Conflict Resolution. 1998.
5. Cohen R. Negotiating across Cultures: International Communication in an Interdependent World. 1997.

Коваленко І.І.,

доцентка кафедри філософії

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Кальницький Е.А.,

доцент кафедри філософії

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Наше століття стоїть перед мовою, як простолюдин перед дверима Закону у притчі Кафки.

Джорджіо Агамбен

Про біолінгвістику як біополітику

У людському житті (тілі/розумі) мова грає антропологічну та конститутивну роль. Вона суттєво змінює внутрішню конституцію людства і є набагато більшою, ніж простий засіб спілкування. Мова, зокрема, є джерелом біополітичних зв'язків.

По суті, розмова про біополітику є міркуванням про мову та її когнітивний вплив на людське тіло/розум. Політика передбачає та втілює дуалізм між владою (що існує у трансцендентних формах держави, ринку тощо) та керованим нею тілом. Таке розділення впливає з базової структури мови, бо говорити про щось

– це відділяти те, про що йдеться, від того, хто говорить.

Через мову у життя людини входить трансцендентність. Як зазначає Дж. Агамбен, «метафізична робота» мови полягає у встановленні радикального та неусувного поділу між іманентністю та трансцендентністю, душею та плоттю, владою та «голим життям» [1].

Біполітичне – це фактично біолінгвістичне*, і саме воно перетворює представника біологічного виду *Homo sapiens* на людину: культурна система мови «входить» у людину разом із політикою, а оволодіння мовою відтак супроводжується радикально-дуалістичними трансформаціями й дозволяє визначити людину як істоту, розділену на «плоть» та «особистість» [2], «тіло» та «розум» [3], «мирське» та «священне» [4].

Біполітика розпочинається ще в дитинстві – з того моменту, коли завдяки мові дитина вчиться спрямовувати увагу на зовнішній предмет та власні дії. Факт контролю за власними діями передбачає розділення, де суб'єктом виступає психіка, а об'єктом – власне тіло. Психіка трансцендентна щодо тіла. Мова, що її використовує дитина, є соціальною мовою. Це означає, що головний внутрішній пізнавальний апарат людини складається з соціальних відносин й співпадає з інтеріоризацією соціальної мови. Мова здійснює біполітичне розділення між психікою та тілом; політичним наслідком такого розділення стає висновок: психіка не – автономний «власник» тіла, тоді як розум лише «виражає» імпліцитні та явні загальносуспільні цінності і норми.

Дж. Агамбен показує, що мова втілює кристалічну силу, непідвладну людському контролю. Попри очевидний факт розпоряджання мовою з боку людини, у праці «*Homo sacer*» [1] йдеться про автономну та невидиму силу мови. Світ мови є передусім світом права та політики. Водночас мова є сувереном у постійному *state of exception* (надзвичайному стані).

Винятковий статус мови обумовлений «правилом іменування», яке мова застосовує до всього, проте не до себе. Дійсно, називаючи річ, мова робить з неї «об'єкт». Мова має суверенну владу, оскільки жодної іншої влади, здатної панувати над нею, не існує: неможливість існування абсолютної метамови – одне

* Ми розуміємо «біолінгвістику» у контексті нерозривного зв'язку між людською природою та мовою, між біологією та культурою – І. Коваленко, Е. Кальницький

з формулювань «суверенної влади» мови. Саме мова, і тільки вона, встановлює, що залишається всередині (є включеним) і що залишається осторонь (виключається). Таким чином, мова завжди є презумпцією, яка нічого не передбачає. Мова співпадає з біополітикою: «вхідним політичним відношенням є заборона (надзвичайний стан як зона нерозрізнення між внутрішнім та зовнішнім, виключенням та включенням)» [1, с. 181].

Мова – це сила, що ставить себе у трансцендентне положення як щодо того, хто говорить, так і щодо світу. Біополітичний контроль над людським життям сягає біолінгвістичної природи *Homo sapiens*. Проблема надто великої кількості дуалізмів у людському світі корениться у «передвстановленому відношенні» [1, с. 119], яке характеризує мову таким чином: щойно з'являється мова, те, що є названим, передбачає встановлення зв'язку з нелінгвістичним. Така предвстановлююча сила настільки потужна, що ми уявляємо нелінгвістичне як щось невимовне і безвідносне, що ми намагаємося якимось чином схопити як таке, не помічаючи, що те, що ми намагаємося схопити таким чином, є лише тінню мови.

Будь-яка «мовна подія» одночасно показує те, що вона говорить, і, навпаки, те, що не може бути висловлене. В одній дії щось втягується і щось виштовхується назовні. Так званий нелінгвістичний світ – це лише приховане обличчя того, про що йдеться. Ідентичний «онтологічний зв'язок існує між істотами, які передбачають мову та буття у ній» [1, с. 119].

Мова як встановлює, що щось заслуговує на іменування, так і штовхає іншу річ у стан темного мовчання. Уся людська онтологія конституюється мовою. Це не означає, що реальність не є реальною; скоріше це означає, що можливість сприймати світ як сукупність «предметів» є побічним продуктом мови. Саме існування мови відтворює онтологію, тобто світ, що складається з поіменованих сутностей. У цьому сенсі мова втілює досконалий та прототипний приклад «суверенної влади»: «Саме в структурі пресуппозицій артикулюється те переплетення буття та мови, онтології та логіки, яке становить західну метафізику. Піддане сумніву з точки зору мови, буття від початку поділяється на екзистенційне буття (екзистенція, первинне *ousia*) і предикативне буття (вторинне *ousia*, що сказане про нього). Тоді завдання думки полягатиме у тому, аби зібрати

разом те, що думка (мова) передбачала та розділяла [1, с. 119].

Якщо біополітика передбачає більш оригінальну біолінгвістичну основу, то вирішення «сучасної» біополітичної проблеми не слід шукати в тих самих категоріях, які все ще залежать від такого походження та припускають його. Політичне чи етичне вирішення проблеми біополітичної влади видається ілюзорним, оскільки і політика, і етика мають на увазі саме те, що вони можуть спробувати подолати. Зокрема, форми політики, яка б не була позначена початковою апорією поділу влади та «голого життя», не існує, оскільки така апорія складає основу всієї людської антропології. *Homo sapiens, qua loquens* є такою апорією. І немає жодного способу бути людиною, який не передбачав би мову.

«Можливо, настав час поставити під питання престиж, яким в нашій культурі користувалася і продовжує користуватися мова як інструмент незрівнянної сили, ефективності та краси? – запитує Дж. Агамбен. – І тим не менш, якщо розглядати її як таку, вона не прекрасніша за спів птахів, не більш дієва, ніж сигнали, якими обмінюються комахи, не потужніша за рик, яким лев стверджує своє панування. Вирішальний елемент, що надає людській мові особливої гідності, не в самому інструменті, а в тому місці, яке вона залишає оратору, у тому, що вона готує всередині себе порожнечу, яку той, хто говорить, має завжди приймати, аби висловитися – тобто в етичних відношеннях, що встановлюються між оратором та його мовою. Людина – це та жива істота, яка, щоб говорити, повинна сказати «я», повинна «взяти слово», прийняти його і зробити своїм [5, с. 71].

Чим могло б стати людство, якби не було необхідності «вірити на слово», тобто відстоювати власну автономію як суб'єкта як індивідуалізовану психіку? Якби людство могло використовувати мову без використання мови? «Наступна політика» буде політикою, яка більше не відокремлює владу від «голого життя», а отже, і мови від життя. Дж. Агамбен визначає таку нелюдську політичну «форму-життя» як «життя, що ніколи не може бути відокремлене від своєї форми, життя, в якому ніколи не можна ізолювати та утримувати окремо щось на зразок голого життя» [6, с. 207]. Це все ж таки людське життя, тому що воно передбачає якусь «форму» (людство не може бути без якоїсь трансцендентності), але головним чином це «життя», хоча і не поділене на психіку і плоть. У гіпотезі «форми

життя» міститься крайня можливість «знову зібрати в єдність те, що думка – мова – припустила та розділила». Зрештою, виникає питання, якою може стати мова в житті, якому характерна така «єдність»? Відповідь – поезія, і її можна знайти й у Дж. Агамбена: «що ж таке, власне, поезія, як не операція мови, яка деактивує і робить бездіяльними [непрацездатними] свої власні комунікативні та пізнавальні функції, розкриває їх до нового, можливого використання?» [6, с. 59].

Список використаних джерел

1. Agamben G. Homo sacer. Sovereign Power and Bare Life. Stanford: Stanford University Press, 1998. 228 p.
2. Esposito R. Persons and Things: From the Body's Point of View. Cambridge: Polity Press, 2015. 144 p.
3. Cimatti F. Il volto e la parola. Psicologia dell'apparenza. Quodlibet, Macerata, 2007. 264 p.
4. Cimatti F. Il possibile e il reale. Il sacro dopo la morte di Dio. Torino: Codice, 2009. 184 p.
5. Agamben G. The Sacrament of Language. An Archaeology of the Oath. Stanford: Stanford University Press, 2010. 104 p.
6. Agamben G. The Use of Bodies. Stanford: Stanford University Press, 2016. 320 p.

Ковальчук Я.,

студентка 4 року навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

спеціальності 293 «Міжнародне право»

міжнародно-правового факультету

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Науковий керівник: Зайцева М.О.,

докторка філологічних наук,

доцентка кафедри іноземних мов та професійних комунікацій

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Refugee Notes

On February 24, 2022, the life of every Ukrainian changed. Many Ukrainians were forced to leave their homes and seek their fortunes in other countries, to interact

with other cultures and languages. I found myself in such a situation.

I am currently living in France, and I want to share my experience of intercultural communication.

At the beginning of the war in Ukraine, the French treated the Ukrainians very warmly, they welcomed everyone with an open heart. Many did not know about Ukraine, they were interested in learning about our traditions, dishes, economy and even the political system. I so was glad that foreigners were interested in learning about our country. They were especially interested in the topic of our President; people were shocked that the comedian became the head of state. But at the same time, they admired him.

For a long time, I worked in the prefecture as an interpreter for Ukrainians, so I had the opportunity to observe how communication between the French and Ukrainians takes place. We are indeed very different, but we are united by humanity. If someone did not understand a word, sign language was immediately used. The employees of the prefecture asked to teach them some Ukrainian words in order to support the Ukrainians and simply greet them in their native language.

The French treated the Ukrainians with care at the beginning of the war.

Unfortunately, almost a second French revolution is taking place today because of Macron's pension reform. French President Emmanuel Macron has signed into law his government's highly unpopular pension reforms, which raise the state pension age from 62 to 64. It caused French wave of discontent. Every week, once a week in every city, the French organize strikes and protests in key sectors, block buses and trains, people take to the streets en masse to show their dissatisfaction with this reform. French pension reform protests marred by violent clashes. Here he is, the true French spirit.

Of course, the topic of Ukraine took a second place for the French, and this is obvious, because it is more important for them to defend their rights than to focus on the problems of other countries.

студентка IV року навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 293 «Міжнародне право»

міжнародно-правового факультету,

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Науковий керівник: Зайцева М.О.,

докторка філологічних наук, доцентка кафедри

іноземних мов та професійних комунікацій,

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Peculiarities of Intercultural Communication: Personal Experience

Nowadays, communication between people belonging to different national linguistic-cultural communities is dynamic. This requires the ability to express oneself perfectly and to listen attentively, to understand the specific meanings expressed and interpreted by the participants of intercultural communication. «Bonjour», «Hola», «Merhaba», «Cześć», – there are so many ways just to say «Hello». Communication is important, but communicating across cultures can be pretty hard, that is why the issue of intercultural communication is increasingly discussed today and, in some extent, needs more interpretation.

So, intercultural communication – is the verbal and non-verbal interaction between people from different cultural backgrounds. One of the reasons for interest in intercultural communication is the development of human civilization, internationalization and globalization. As a result, a person not only gets acquainted with foreign cultural elements of other countries, but also translates his values into other cultures. People from different cultures communicate in different ways; for instance, one culture may have informal views of communication while others place value on introductions or rituals before a conversation. To not offend the customs of specific international or ethnic cultures, it is important to recognize, how certain ideas, beliefs, values, and views within cultures outside of one's own can influence social interaction.

Today, intercultural communication is constantly heard in the conditions of war. Thus, as a result of Russian aggression, millions of Ukrainians encountered intercultural communication and learned all its features from their own experience. And I am not

exception. So last year I left my home and went abroad. As a person with temporary protection, I visited Poland for the first time. I was unfamiliar with the area, culture and with the Polish language as well. Because of this, it was often difficult for me to decide even everyday things, such as, going to the store or the doctor. For example, using my intermediate knowledge of the English language made me able to make an appointment to eye specialist or simply ask for directions to the place I need, despite the fact that this language is not in great demand in this country. So, on my own example, I made sure that acceptance of intercultural norms and communication can significantly facilitate your life in a country that is unfamiliar to you. From this trip, I made certain conclusions that it is necessary to improve your knowledge of at least one language and to familiarize yourself in advance with the cultural features of the country you are going to, because without it, in the best case, the locals simply won't understand you, and in the worst case, it can even lead to a conflict between you.

In summary, intercultural communication offers the ability to deal across cultures, which is increasingly important, as the world gets smaller. Getting smaller doesn't mean the world is becoming identical, it means having more and more contact with people who are culturally different.

References:

1. Кучмії О.П. «Міжкультурні комунікації: структура і динаміка процесів»
Received from: <http://dspace.nbuu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/73775/14-Kychmiy.pdf?sequence=1>
2. Манакін В.М. Мова і міжкультурна комунікація: навч. посіб. К. : ВЦ «Академія», 2012. 288 с.
3. Москвічова Ю.О. «Особливості міжкультурної комунікації в поліетнічному просторі Вінничини». Received from: https://nakkim.edu.ua/images/Instytuty/nauka/vydannia/kult_fil_muz/MV_KFM_1_2016.pdf#page=47
4. Ребуха Л.З., Рудакевич О.М. Особливості міжкультурної комунікації у практиці соціальної роботи в умовах поліетнічного регіону. Received from: https://revolution.allbest.ru/pedagogics/01239902_0.html#text

Кривошеєв М.,

студент IV року навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 293 «Міжнародне право»

міжнародно-правового факультету,

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Науковий керівник: Зайцева М.О.,

докторка філологічних наук,

доцентка кафедри іноземних мов та професійних комунікацій,

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Innovative Methods of Teaching Foreign Languages:

Intercultural Orientation and Effectiveness

Learning foreign languages is becoming increasingly important in today's globalized world. As the world becomes more and more interconnected, the ability to communicate in different languages is becoming a valuable skill for personal, professional, and academic success. However, traditional language teaching methods have been criticized for their lack of effectiveness, especially when it comes to intercultural communication. In this article, I will discuss innovative methods of teaching foreign languages that are interculturally oriented and effective in achieving high learning outcomes.

Learning a foreign language involves not only learning the language itself, but also understanding the culture and context in which the language is spoken. Language and culture are interconnected and cannot be separated. Therefore, intercultural orientation in language teaching is essential for effective learning outcomes. Intercultural orientation involves teaching not only the language, but also the cultural values, customs and practices associated with it.

Task-Based Language Teaching (TBLT)

TBLT is an innovative approach to language teaching that focuses on real-life tasks as the basis for learning. In this approach, students are given tasks that require them to use the language in a meaningful way. For example, students may be asked to plan a trip to another country and communicate with locals in that language to book a hotel, arrange transportation, and order food. TBLT is effective because it provides

students with a real-world context for using the language, which increases their motivation and engagement in the learning process.

Content and language integrated learning (CLIL)

CLIL is an approach to language teaching that integrates content from other subjects, such as science or history, with language learning. In this approach, students learn both language and content at the same time. For example, a science lesson can be taught in a foreign language, allowing students to learn both the language and the science content at the same time. CLIL is effective because it provides students with a context for language use that is meaningful and relevant to their interests and academic goals.

Language learning with technology

Technology has revolutionized the way we learn and communicate, and language learning is no exception. Technology-enhanced language learning involves the use of digital tools such as mobile apps, social media, and online resources to enhance language learning. For example, language learning apps like Duolingo and Babbel offer interactive language lessons that adapt to the learner's level and progress. Technology-assisted language learning is effective because it provides students with flexibility, personalization, and interactivity, which increases their motivation and engagement in the learning process.

Cooperative language learning

Cooperative language learning involves students working together in pairs or groups to learn a language. In this approach, students have the opportunity to practice their language skills with their peers and receive feedback from them. Collaborative language learning is effective because it provides students with a social context for language use, which increases their motivation and engagement in the learning process.

Effectiveness of innovative methods of teaching foreign languages

Studies have shown that innovative methods of teaching foreign languages are more effective than traditional ones. For example, a study by the European Commission showed that students who learned a foreign language using CLIL achieved a higher level of language proficiency than those who learned the language using traditional methods. Another study by the University of Cambridge showed that students who learned a foreign language using TBLT were more motivated and engaged in the

learning process than those who learned the language using traditional methods.

Thus, modern methods of teaching foreign languages with an intercultural focus are more effective in achieving learning outcomes than traditional methods. Intercultural orientation is crucial for effective language learning because it involves teaching both the language and the culture with which it is associated.

References:

1. Corbett, J. B. (2003). *An Intercultural Approach to English Language Teaching*.
2. Hall, E. T. (1976). *Beyond Culture*.
3. Deneme, S., Ada, S., & Uzun, K. (2011). Teaching a Foreign Language and Foreign Culture to Young Learners. *International Journal of Business. Humanities and Technology*, 1(1), 153.
4. Alexandru, F. (2012). The context for developing intercultural communicative competence. *Euromentor Journal*, 3(1), 35–53.
5. Fantini, A. (1997). *New ways in teaching culture*. Alexandria, VA: TESOL Inc.
6. Long, M. H. (1996). The role of the linguistic environment in second language acquisition. In W. C. Ritchie & T. K. Bhatia (Eds.), *Handbook of second language acquisition*. Pp. 413–468. New York: Academic Press.
7. Samovar, L. A., Porter, R. E., & McDaniel, E. R. (2012). *Intercultural communication: A reader* (13th ed.). Boston: Wadsworth Cengage Learning.
8. Thao Quoc Tran Tham Duong. (2018). The effectiveness of the intercultural language communicative teaching model for EFL learners. *Asian-Pacific Journal of Second and Foreign Language Education*.

Lypko I.P.,

Associate Professor,

Head of the Department of Foreign Languages

and Professional Communications,

Yaroslav Mudryi National Law University

Interactive Approach to Foreign Language Teaching/Learning at Non-linguistic Tertiary Schools: the Essence of the Issue

The problem of learners' motivation is getting especially topical as more and

more teachers realize that learners' activity depends on the language material, methods a teacher may use as well as the way learning process is organized. All kinds of interactive group work may become an alternative to the potentially tedious procedure of a teacher's telling something in front of the class. Group work is viewed by many teachers as the essential component of communicative exercises. Interactive group work, properly organized, can give students opportunity to practice language material in more relaxed and unofficial atmosphere. This format may encourage the kind of students' interaction most teachers are eager to obtain. When students work in groups, no matter big or small, they always have reason for speaking and experiencing the language rather than merely studying it. Group work can both minimize competition and maximize challenge when all the students feel inspired and can do their best. Many linguists regard well-organized group work as the important condition of developing learners' creative thinking. A. Maley points out: «Creativity in teaching does not simply happen in a vacuum. We need to create favourable conditions for it» [3, p. 9]. Group work offers some possibilities that the other teaching formats cannot. It may become an excellent way of practicing the language of persuasion, having discussions and developing communicative skills. Working in groups learners can be easier encouraged and motivated. Experiential group work can help the teacher to create a wide range of contexts in which the language seems to be useful and meaningful. All sorts of games for learners of all levels can be organized in groups and enhance students' motivation. Interactive work organized properly can reveal potential of every student and make every learner contribute to the communicative activity. Group work can be used at the beginning of the lesson, may be suitable for light relief between periods of hard work as well as help the teacher to get students into the right mood before starting on some new project or task. Getting all the students involved into group work is a proper way to achieve classroom goals and improve learners' communicative skills.

F. Klippel considers interactive group work to be the basis of dramatizing activities, most of role plays and simulations contain. The way students are organized can be a significant factor of successful class work. In groups properly organized students are likely to remain individual learners as well as to work in a team with other learners. Such group work is aimed at «cooperation and the growth of understanding» [2, p. 7]. F. Klippel underlines the necessity of «the pleasant kind of group feeling»

which can help to create a relaxed and friendly atmosphere. In his works the linguist takes into consideration the teacher's role in reducing psychological distance between the teacher and the students which can be obtained by means of using proper ways of organizing students into groups.

J. Hadfield takes into consideration the role of group work in organizing *competitive* and *cooperative games*, aimed at developing students' communicative fluency. The activities proposed in his books are based upon the area of foreign language application. J. Hadfield points out that a well-organized group «can provide, in many cases, as much concentrated practice as a traditional drill and, more importantly, they provide an opportunity for real communication» [1, p. 11]. In J. Hadfield's opinion, group work can help the teacher «to diagnose a student's problem and to take appropriate remedial action».

There are many ways of motivating students in the process of forming and developing communicative skills. Group work may function in various forms and may be used at different stages of a foreign language class. Many foreign language teachers consider pair work to be the simplest form of group work as it needs neither additional preparation nor efforts to be organized. If pair work is the only appropriate form of group work, teachers are recommended to change pairs during the same lesson. N. McIver recommends pair work for classes where there are disciplined problems [1]. There are a great number of activities which can be done in pairs. Let's have a closer look at some of them. The role play *Self-directed interview* can be easily organized for students working in pairs. Such exercise can be aimed at helping students learn, memorize and recycle enough language material to be able to communicate on various subjects. In this activity each student writes down several questions he would like to be asked. The context of these questions can be either open or restricted to certain grammar or spoken topics. The students interview each other using the chosen questions. In this case pair work seems less stressful than working in a bigger group or speaking in front of the whole class. In a relaxed atmosphere even shy and reserved students can feel at ease as the interviews don't contain any threatening features. Such activity can run itself as soon as it gets under way. The role play *Self-directed interview* is also a good way of revision grammar structures and modes. The interview on any subject can become the way of altering the usual learning format and adding variety in everyday classroom

routine. Such activities can be used as warming-up exercises as they are easy and fast to organize.

To sum up, it can be said that any teaching format that differs from a traditional one may be challenging and chaotic. Experiential-interactive group work properly organized focuses on students' personalities and help to create the atmosphere of mutual understanding. Professional group work of any type sets the tone of the class and contributes to more effective and exciting learning. It can help the teacher to prepare students for all communicative situations that may arise.

References:

1. Hadfield J. Classroom Dynamics. Oxford: Oxford University Press, 2006. 128 p.
2. Klippel F. Keep Talking. Cambridge: Cambridge University Press, 1984. 202 p.
3. Maley A. Creativity in the English Language Classroom / ed. N. Peachy. London: British Council, 2015. 170 p.
4. McIver N. How do I organize my students into groups. *Іноземні мови*. 2001. № 4. С. 22–23.

Лук'янова Г.В.,

доцентка кафедри іноземної філології та перекладу

Харківського національного університету

міського господарства імені О.М. Бекетова

Науково-дослідна робота як засіб розвитку мовної компетентності студентів технічних спеціальностей на заняттях з англійської мови

Сучасні зміни у системі вищої освіти, зростаючі вимоги до професійної підготовки фахівців передбачають освоєння кожним студентом методики наукового дослідження. Залучення студентів до дослідницької роботи розглядається як важливий інтелектуальний потенціал, що позитивно впливає в подальшому на становлення фахівця. Науково-дослідна робота студентів ЗВО є невід'ємною складовою єдиного процесу: навчально-виховного та науково-інноваційного.

Наукове мислення студентів, його розвиток та вдосконалення, формування умінь і навичок самостійного пошуку інформації, її обробки та аналізу сьогодні

має велике значення, оскільки сучасні інформаційні ресурси доступу до бібліографічних джерел розкривають перед студентом-дослідником необмежені можливості для наукових пошуків і розробки проектів.

Однак, сьогодні, як зазначають дослідники, виникає багато проблем, які необхідно враховувати і майбутнім фахівцям, і педагогам. У першу чергу, «ефективність такої роботи буде залежати від рівня мовної грамотності студента, його вміння досконало володіти усною та писемною формами мовлення, від можливостей розвитку комунікативних якостей та здатності продуктивно й грамотно володіти інформацією. Процес формування мовної компетентності студентів залежить від якості засвоєння знань, що впливає на ефективність майбутньої дослідницької роботи» [4, с.104].

Науково-дослідна діяльність передбачає наявність основних етапів, характерних для дослідження: постановку проблеми, вивчення теорії з даної проблематики, підбір методик дослідження і практичне володіння ними, збір власного матеріалу, його аналіз і узагальнення, власні висновки та оформлення результатів дослідження в письмовому вигляді, підготовку до обговорення та захист результатів дослідження [1, с. 188–189].

Проходження цих етапів в процесі науково-дослідної діяльності на іноземній мові не може зрівнятися з проведенням будь-якого дослідження на рідній мові, оскільки в даному випадку студентам необхідно володіти належним рівнем іншомовної компетенції, що ґрунтується на знаннях з граматики, фонетики, лексики, що вивчається. Отже, науково-дослідницька діяльність іноземною мовою є більш комплексною, оскільки в цьому випадку також необхідно:

- визначити ключові слова для майбутнього дослідження;
- активізувати вже знайому лексику і граматику;
- ввести нові лексико-граматичні одиниці;
- відпрацювати і засвоїти нові лексико-граматичні одиниці в процесі роботи з відповідним комплексом вправ і т.д.

Для формування мовної компетентності студентів у процесі вивчення англійської мови на першому етапі доцільно застосувати систему вправ за різними рівнями складності. Такі завдання мають на меті розвиток усного та писемного мовлення студентів шляхом поступового накопичення знань про

можливості мови. І цей процес повинен спочатку бути спрямованим на розвиток усного мовлення для уникнення нерозуміння теоретичного матеріалу, тому що від його усвідомлення буде залежати результативність практичної діяльності.

Одним із важливих напрямів розвитку професійного мовлення є формування власного лексичного запасу, який би в майбутньому реалізовувався в комунікативному процесі. Для цього на заняттях доцільно застосовувати систему вправ, спрямованих на укладання словника професійної лексики, проводити роботу з довідниками з метою з'ясування семантики нових термінів та понять. Студенти технічних спеціальностей на заняттях з англійської мови виконують завдання, спрямовані на розвиток навичку реферування та критичного огляду текстів професійної тематики, складання анотацій.

Необхідною умовою розвитку дослідної роботи студентів є вміння опрацьовувати бібліографічні джерела, аналізувати періодичні видання, посібники та монографії. Також важливими є навички ознайомлення із фаховою літературою, її структурою та тематичними різновидами, стилями мовлення. В подальшому ці знання та навички стануть корисними, у тому числі при оформленні списку використаної літератури під час написання науково-дослідних робіт.

Другий етап передбачає впровадження системи вправ, які б розвивали комунікативні навички студента, а також містили в собі елементи пошуку та логічного викладення результатів дослідження. «Адже саме рівень мовної компетентності буде визначати в подальшому вміння студента чітко та доцільно, аргументовано доводити свої думки, обґрунтовувати їх опрацьованим фактичним матеріалом та розробляти власні концепції або ж апробувати наукові гіпотези та в доступній формі викладати це на папері» [4, с.106]. Для реалізації таких завдань для студентів ЗВО технічних спеціальностей на заняттях з англійської мови проводяться наступні заходи: організація наукових обговорень, доповідей, дискусій, диспутів під час проведення аудиторних занять.

Наприклад, студентам на аудиторних заняттях з англійської мови пропонують для обговорення наукові питання, що пов'язані з їхнім майбутнім фахом. Студентам будівельного факультету пропонуються для обговорення наступні теми: «Environmentally Friendly House Construction – a concept of Green

Living», «New Uses of Common Resources – Ready Made-Homes of the Future». «New Technologies in Civil Engineering-Design of Safe and Economical Structures». Студентам факультету економіки та менеджменту пропонують наступні теми: «Economic Globalization as Positive and Negative Phenomenon», «Changes in Global Economy», «Application of Colour Psychology Theory in Creating a Successful Business», «Freelancing as a New Phenomenon in Modern Society».

Такі завдання допомагають активізувати знайому лексику за фахом, визначити ключові слова теми, засвоїти нові лексико-граматичні одиниці, регулярне виконання таких завдань сприяє автоматизації навички обробки інформації, її систематизації, класифікації, узагальнення і вирішення реальних проблем.

На наступному етапі студентам пропонуються більш ускладнені завдання, спрямовані на подальше формування навичок науково-дослідної діяльності. Важливим тут є проведення факультетських конференцій англійською мовою. Теми доповідей на конференціях відповідають майбутній спеціалізації студентів. Як свідчить досвід, ці заходи сприяють формуванню у студентів наукового світогляду, навчають аналізувати і фільтрувати інформацію як рідною, так і англійською мовами. Тут важливо навчити студентів викладати результати наукових досліджень англійською мовою, правильно будувати речення під час відповіді на запитання, використовувати необхідні кліше та конструкції під час підготовки наукових робіт та під час їх захисту.

Результати роботи зазвичай подаються та ілюструються у формі презентації. Робота над презентацією, бачення власних реальних результатів сприяє зростанню мотивації студентів до науково-дослідної діяльності. Крім того, студенти навчаються відокремлювати головне від другорядного, поділяти текст на частини за змістом, встановлювати між ними логічний зв'язок, виділяти головну ідею, сприймати повідомлення на різні теми. Проведення студентами презентацій формує вміння виступати перед аудиторією, сприяє розвитку комунікативної компетентності.

Таким чином, наукова-дослідна робота є необхідним та невід'ємним компонентом навчального процесу у вищому навчальному закладі, важливим засобом розвитку мовної компетентності студентів, що дозволяє сформувати

особистість сучасного фахівця.

Список використаних джерел

1. Беляєв Ю.І. Науково-дослідна діяльність студентів у структурі роботи університету. Ю.І. Беляєв, Н.М. Стеценко. Педагогічний альманах. 2010. Вип. 6. С.188-191.
2. Лавриш Ю.Е. Особливості організації науково-дослідницької діяльності студентів вищих навчальних закладів. Вісник Національного технічного університету «Київський політехнічний інститут». Серія: Філологія, Педагогіка. 2013. Вип. 2. С. 72–76.
3. Лук'янова Г.В. Застосування інформаційних технологій у науково-дослідній роботі студентів немовних факультетів на заняттях з англійської мови. International scientific conference «Information technologies and management in higher education and sciences»: conference proceedings (November 28, 2022. Fergana, the Republic of Uzbekistan). Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2022. Part 2. P. 225-228.
4. Макарова Т.М. Дослідницька робота як один із шляхів розвитку мовної компетентності студентів. Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Збірник наукових праць. Х., 2010. Вип. 17. С. 103-110.

Makarska Ye.,

*Senior Lecturer of the Department of
Business Foreign Languages and Translation*

V.N. Karazin Kharkiv National University

Hladkykh I.,

*Lecturer of the Department of
Business Foreign Languages and Translation*

V.N. Karazin Kharkiv National University

Strategies for Effective Intercultural Communication

Intercultural communication examines communication between different cultures and social groups and describes numerous communication processes and related problems between groups of people with different cultural backgrounds.

Knowledge of a foreign language is only a part, it is also necessary to understand

the cultural background, values and beliefs of the other party. This is where intercultural communication skills come into action. Intercultural communication skills also involve being willing to adapt and accept that people from other cultures may communicate and act differently.

The study of intercultural communication is relatively young. There are many different types and theories of intercultural communication. The most important are:

1) Social scientific approach

This model focuses on observing the behavior of a representative of another culture in different situations in order to describe and compare it with other cultures.

2) Interpretive approach

This approach focuses on gathering knowledge about culture through communication in the form of shared stories based on subjective individual experience. The main focus is on intercultural communication used in specific language communities, so ethnography plays an important role here. Because the individual context is so important to this approach, it does not seek to make generalized predictions based on its findings.

3) Dialectical approach

This method considers aspects of intercultural communication in the form of six dichotomies, namely: cultural vs. individual, personal vs. contextual, differences vs. similarities, static vs. dynamic, history vs. past (present vs. future), and privilege vs. disadvantage.

4) Critical approach

This approach examines cultures for their differences from one's own culture, and in particular, how these cultures are represented in the media. A critical approach is complex and multifaceted and therefore leads to a comprehensive understanding of intercultural communication.

There are many reasons why intercultural communication is important. First, effective cross-cultural communication is an essential skill for anyone working in different countries or regions to build harmonious relationships and avoid conflict. Transferring information accurately and appropriately between countries and cultures is critical. Managers of multinational companies working in their home country or as expatriates especially benefit from excellent cross-cultural communication skills to

interact with international customers and employees.

Like any form of direct interpersonal communication, intercultural communication is realized through language and non-verbal means of communication, such as facial expressions, gestures, spatial proximity, gaze direction, physical contact, etc., and is accompanied by paraverbal elements – the way we speak (e.g. quietly, quickly, hesitantly), intonation, accent, volume of our speech, etc. Ultimately, communication is the sum of the perception and interpretation of all these elements. A message encoded by the sender in words, verbal and paraverbal elements must be decoded by the receiver using the same code to ensure communication.

For managers of the companies with employees from different countries, the following strategies can help create an inclusive culture and promote effective communication between employees:

1) Listen

According to the recruitment consultant Michelle Raymond, the best cross-cultural communicators are also the best listeners. To avoid misunderstandings and resentment, you should practice active listening to your colleagues and management. Also, ask frequent questions to build relations and demonstrate your interest. But be careful: in some cultures, direct questions are uncomfortable, especially in public settings.

2) Learn by observing

A significant part of communication takes place on a non-verbal level. To avoid cross-cultural misunderstandings, you should pay attention not only to the choice of the words, but also to the body language of your interlocutor.

93% of external communication consists of non-verbal communication (55% of communication occurs through body language, 38% through voice and tone, and only 7% through content).

According to the researcher Dr. Jeff Thompson the key to understanding body language is to consider the «3Cs» Context, Clusters (a series of gestures), Congruence (the correspondence between what someone is saying and what their body language indicates).

3) Use as many communication channels as possible

For example, follow up with employees after a meeting by reiterating agreed-

upon goals and results in an email. You can also send a message to the customer after the phone call to make sure that the agreements are being followed.

Therefore, successful intercultural communication requires a person's constant readiness to perceive, understand and accept other people's ethnic stereotypes of behavior, peoples, customs, interests, cultural values, etc.

Malieieva T.Y.,

*Senior Lecturer of Foreign Languages and
Professional Communications Department
Yaroslav Mydyi National Law University*

Implementation of Mobile Technology in Teaching Foreign Languages

A mobile device is one of the most convenient and rational ways to obtain information from various fields, including educational. Consequently, mobile learning has gained considerable use and significance in higher education. The expediency of its distribution is evidenced by the growing size and frequency of dedicated conferences, seminars, and workshops all over the world [2, p. 11].

J. Traxler distinguishes six categories of mobile learning: technology-driven mobile learning; miniature but portable e-learning; connected classroom learning; informal, personalized, situated mobile learning; mobile training/ performance support and remote/ rural/ development mobile learning [2, p. 12-13]. In many scientific works, learning with the help of mobile technologies is also called Mobile Assisted Language Learning.

The aim of the work is to study the potential of applications on mobile devices in teaching English, namely in the development of lexical and grammatical skills, as well as in teaching listening and speaking a foreign language. Having analyzed some of them, we can identify five main spheres of influence of mobile applications on teaching a foreign language, which can help students in the development of grammatical and lexical skills.

1. Lexical simulators. Taking into account the fact that an insufficient number of classroom hours are allocated for learning English, students do not have the opportunity to practice all the words studied in the classroom and this leads to certain difficulties in

teaching a foreign language. The task of the teacher – to provide a full understanding of a large lexical material in a limited time becomes difficult to do. However, students can work out lexical material outside the classroom, it is only necessary to organize their self-study work on the formation of lexical skills. The use of mobile applications for English language learners can solve this problem. For example, the most used types of mobile applications for learning new vocabulary are dictionary cards (flashcards). This is a simple but effective method of memorizing new words. However, some disadvantages of this approach should be taken into account: first, in many cases, the new vocabulary in mobile applications is presented without context; secondly, not all applications have recommendations for the use of the word being studied.

2. Grammar trainers. Grammar is an integral aspect of the language, that's why the ability to practice it using a mobile device is very convenient and useful. At the moment, special programs and applications provide foreign language learners with practical ways to identify errors and correct them in the text. One of these applications is Grammarly Keyboard. This is a special application for the Android and IOS platform, which helps the user to type text, offering grammatically correct options for the construction of sentences. It edits and corrects grammar, spelling, punctuation; allows the user to write clearly, confidently, and mistake-free in all his/her apps.

3. English readers (also called graded readers) are books that have been adapted specifically for language learners at different levels from beginner to advanced. These applications facilitate the process of reading authentic English literature as much as possible allowing users to learn the language and enjoy reading their favorite books in the original.

4. Applications for the development of listening skills. Currently, they are primarily represented by videos and podcasts. Podcasts are online radio-style audio files that provide easy and convenient access to learning materials. Learning the language and culture of the country of the studied language on the basis of authentic materials gives students a unique experience, which leads to the development of listening and decoding skills. Frequent use of audio material leads to the formation of practical skills in the use of language, which indicates the need to provide students with access to this data. A large number of studies note the positive effects of using podcasts for academic purposes. According to a study by iTunes U, podcasts are used as a repository for

educational content. It should be mentioned, that a significant number of teachers use both podcasts and video materials as resources for learning a foreign language. Today, a large number of applications are freely available that allow students to watch video materials in English, adjusting the speed and availability of subtitles. One of the most used Internet platforms for the storage and distribution of video materials is YouTube video hosting. This platform presents a large number of educational channels where students can view classes from foreign educational institutions on various topics.

5. Applications for developing speaking skills. In the course of studying English, students of higher educational establishments must master the communicative competence, be able to apply the speech skills they have acquired in real life situations. S. Krashen believes that the impact on the language is crucial. He is sure that the effectiveness of training directly depends on the quality of the efforts made [1]. Currently, foreign language learners can easily immerse themselves in a virtual environment of communication in a foreign language through mobile applications. Many researchers note the positive potential of mobile applications, arguing that mobile applications can expand the field of communication of students. A mobile phone opens access to a huge number of social networks that help to find an interlocutor anywhere in the world. Moreover, many applications have been created to achieve international communication, which help to transfer knowledge about their native language to others to study and gain knowledge about the language of their interlocutor. It is worth noting that the most popular mobile applications for learning a foreign language are applications of a mixed type, and rarely aimed only at the formation of one of the skills.

Based on the analysis, it can be concluded that mobile learning is undoubtedly a new form of teaching a foreign language; however, an artificial language environment can be created on its basis, which makes the learning process more efficient, accessible and interactive. Therefore, using mobile applications in teaching a foreign language, a teacher can notice the optimization of the learning process itself and the improvement of knowledge and skills of students.

References:

1. Krashen S. Explorations in language acquisition and use. Heinemann, Portsmouth, NH, 2003.
2. Traxler J. Current State of Mobile Learning. University of Wolverhampton, UK,

2007. Р. 12-13.

Малюк В.,

*студентка III курсу міжнародно-правового факультету
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого*

Містюков К.,

*студент III курсу міжнародно-правового факультету
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого*

Науковий керівник: Зайцева М. О.,

*докторка філологічних наук,
доцентка кафедри іноземних мов та професійних комунікацій,
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого*

Міжкультурна комунікація

Актуальною проблемою сьогодення у контексті якості вищої освіти залишається міжкультурна комунікація, що сприяє формуванню професійно-комунікативної компетентності майбутніх фахівців. Серед відомих українських та зарубіжних дослідників, що розглядали проблему міжкультурного спілкування, можна виділити наукові праці З. Гасанова, В. Заслуженюк, С. Кучеряна, В. Мірошниченка, О. Жорнової, С. Ніето, Т. Рюлькера та інші [1].

Результати, отримані вченими під час досліджень та аналіз проблеми свідчать про те, що питання міжкультурної комунікації є для сучасного світу надзвичайно складним та значущим. А відтак наша мета полягає у визначенні змісту поняття «міжкультурна комунікація» та її дослідження її значення для професійної діяльності майбутніх спеціалістів.

За своєю природою, комунікація є процесом обміну інформацією між двома або більше особами та спілкуванням за допомогою вербальних і невербальних засобів із метою передавання та одержання інформації. Тобто можна зробити висновок, що комунікація дає змогу обмінюватися інформацією, досвідом та є способом налагодження контактів між людьми. Але важливою також є і спроможність співрозмовників розуміти одне одного. Володіння однією мовою не завжди може свідчити про спільну уяву співрозмовників про предмет розмови, в результаті чого непорозуміння можуть виникнути навіть у носіїв мови.

Тому більш очевидними є труднощі, що виявляються у міжкультурному спілкуванні. Сучасні світові процеси, такі як інтеграція та глобалізація, потребують у суспільстві налагодження стійких контактів на міжнародному рівні, зокрема у межах культури [1].

У зарубіжній науці на початку 1970-х рр. формувалося уявлення про міжкультурну комунікацію як про самостійний науковий напрям. У ході цього процесу на межі 1970 – 1980-х рр. актуальними стали питання співіснування різних культур та їхніх цінностей, а також подолання етнокультурного центрizmu. В контексті дослідження цих проблем міжкультурна компетентність стала розглядатися як «комплекс аналітичних і стратегічних здібностей, що розширює інтерпретаційний спектр індивіда в процесі міжособистісної взаємодії з представниками іншої культури» [1].

Також під час досліджень неодноразово виникали питання визначення терміну «міжкультурна комунікація». Більшість запропонованих визначень базувалися на протиставленні міжкультурного і внутрішньокультурного спілкування. Вчені наголошували, що міжкультурна комунікація має місце, коли виробник повідомлення – представник однієї культури, а отримувач повідомлення – іншої, тобто міжкультурна комунікація є адекватним взаєморозумінням двох учасників комунікації, котрі належать до різних культур.

Аналіз досліджень дозволив зробити висновок, що на сучасному етапі існує багато підходів щодо визначення поняття «міжкультурна комунікація»:

- сфера, що вивчає взаємодію індивідів з різними зразками історично похідної поведінки; – взаємодія сторін з різним досвідом;
- такий вид комунікації, при якому той, хто відправляє й той, хто отримує, належать до різних культур;
- процес спілкування (вербального та невербального) між особами, котрі є носіями різних культур та мов, або сукупність специфічних процесів взаємодії людей, що належать до різних культур та мов [1].

Велика кількість вчених у структурі міжкультурної компетентності виділяють три основні складові: комунікативну, мовну та культурну.

Комунікативна компетентність передбачає наявність комплексу умінь, що дають змогу адекватно оцінювати комунікативну ситуацію, співвідносити інтенції

з передбачуваним вибором вербальних і невербальних засобів, втілювати в життя комунікативні наміри і перевірити результати комунікації за допомогою зворотного зв'язку.

Мовна компетентність відповідає за правильний вибір мовних засобів, адекватних для ситуації спілкування, вірну референцію, співвіднесення ментальних моделей з формами дійсності, співвіднесення ментальних схем і побудов з когнітивним досвідом, здатність повторити одного разу отриманий мовний досвід в аналогічних комунікативних ситуаціях [1].

Культурна компетентність вимагає від її учасників розуміння того, що, коли та як вони можуть і повинні сказати або зробити. Для успішної реалізації цих установок їм необхідні соціокультурні (контекстні) знання, комунікативні навички та вміння, а також розуміння мови [2].

Міжкультурна комунікація є важливим аспектом в бізнесі та на робочому місці. У сучасному світі, де бізнес та технології стають все більш глобальними, багато компаній мають міжнародний рівень та співпрацюють з партнерами з різних країн та культур.

Для ефективного спілкування з колегами, клієнтами та партнерами з інших культур, необхідно розуміти та поважати їхні культурні різноманітності та нюанси. Комунікація може бути ускладненою через різницю у мові, менталітеті, релігії, традиціях та інших аспектах культури. При цьому, невірне розуміння та ігнорування цих різниць може призвести до невдачі у співпраці, конфліктів та інших негативних наслідків.

Найбільш часто комунікативні конфлікти виникають у поведінковій сфері, яка включає в себе невербальні засоби спілкування, народні традиції, манери привітання тощо. Комунікативні навички та вміння представляють собою сукупність способів вираження ідей, думок, почуттів, переживань, способів впливу на партнерів і співрозмовників, використовуваних у процесі спілкування з метою досягнення цілей комунікації. Цей тип знань є результатом всього попереднього досвіду спілкування з представниками інших культур. Він включає в себе знання різноманітних моделей і типів поведінки, які використовуються для успішного досягнення цілей комунікації. На практиці це означає, що суб'єкт комунікації повинен уміти ефективно формувати свою комунікативну стратегію,

користуватися різноманітними тактичними прийомами комунікації та представляти себе як учасника комунікаційного процесу [2].

Також характерною рисою міжкультурної комунікації є усвідомлення відмінності самого партнера, а також відмінності його мотивацій, фонових знань та культурного коду (мови, символіки, умовних знаків, тощо). Міжкультурна і внутрішньокультурна комунікація є, безумовно, спорідненими явищами, що протікають при взаємодії людей у конкретному місці й за певного оточення; обидва включають елементи мовної гри і характеризуються деякою подібністю і відмінністю культур їх учасників; успіх обох залежить від взаємної узгодженості, суперництва і співробітництва.

Не слід забувати, що важливу роль в міжкультурній комунікації відіграють певні специфічні символи, стереотипи та упередження. Культура спілкування є одним із пріоритетних компонентів професійної культури фахівців. Вона синтезує у собі комплекс знань, цінностей, зразків поведінки, характерних для ситуацій ділового спілкування, а також умінь гнучко реалізовувати їх на практиці з метою забезпечення ефективності спільної діяльності [1].

На прикладі декількох країн можна виокремити різні поведінкові відмінності:

1. Японія: У японській культурі дуже важливо бути ввічливим і поважати старших за віком або статусом. Під час спілкування японці уникають безпосереднього висловлення своїх думок і можуть використовувати багато мовних засобів для вираження свого доброзичливого ставлення до співрозмовника. Також у японській культурі важливо дотримуватися знаків та ієрархії, які відображають статус у групі [7].

2. Франція: Зазвичай, люди використовують формальне «Bonjour» (Добрий день) або «Bonsoir» (Добрий вечір), коли зустрічаються. При цьому звертають увагу на титул людини, з якою спілкуються – «Monsieur» (пан) або «Madame» (пані). Існують деякі фрази, які використовуються для вираження поваги та ввічливості, наприклад «Je vous prie de m'excuser» (Прошу вибачити мене) або «Je vous remercie» (Дякую). Крім того, у Франції дуже важливо бути свідомим щодо місцевої культури та традицій. Наприклад, у Франції дуже популярна кава, і її часто випивають з круасанами.

У французькій культурі важливо бути прямим і виразним у своїх думках та ідеях. Французи вважають, що мова – це мистецтво і використовують багато метафор, гумору та інших мовних засобів, щоб підкреслити важливість своїх ідей. Також важливо дотримуватися правил етикету, таких як привітання та прощання, а також носити відповідний одяг для різних заходів [6].

3. Китай: У китайській культурі важливо дотримуватися правил взаємодії та висловлюватися ввічливо, використовуючи відповідні форми привітання та прощання. Вітаючи необхідно потиснути руку або зробити невеликий уклін від плечей. При знайомстві практикується обмін візитними картками. Китайці не завжди відразу висловлюють свої думки та ідеї, оскільки вони вважають, що це може завдати образи іншій особі. Також у китайській культурі велику увагу приділяють гармонії та співпраці в колективі, адже вважається, що успіх досягається не тільки індивідуальними зусиллями, але й спільними діями всіх членів команди. Під час ділових переговорів з китайцями не варто намагатися завоювати їхню особисту симпатію, оскільки вони схильні бачити іноземних партнерів як представників компаній. Найкращий результат дасть чіткий виклад суті справи, а не привітне спілкування. Однак китайці прагнуть встановити дружні неформальні відносини з іноземцями, ставлячи питання про сім'ю та дітей, роблячи це щиро [8].

4. США: Американський діловий етикет включає рукостискання при знайомстві, не приймається цілування руки. Американці є енергійними, відкритими та налаштованими на спілкування. Вони шанують пунктуальність та не приймають ділових подарунків. Ділові жінки вважаються рівними з чоловіками. У переговорах вони приділяють увагу проблемі, що вимагає прийняття рішення, та готують цілі пакети пропозицій. А також американці орієнтуються на успіх у веденні справ [5].

Ці приклади демонструють, що культурні відмінності мають великий вплив на спосіб спілкування та поведінку людей. У кожній культурі існують свої унікальні цінності, норми та традиції, які визначають, як люди повинні поводитися в різних ситуаціях. При взаємодії з людьми з інших культур важливо бути відкритим та терплячим до їхнього способу спілкування та поведінки, а також розуміти, які елементи їхньої культури мають значення для них. Це може

допомогти зберегти гармонійні відносини та уникнути конфліктів у міжкультурному спілкуванні.

Відповідно, для забезпечення успішної міжкультурної комунікації в бізнесі та на робочому місці, необхідно враховувати та дотримуватись наступних засад:

1. Розуміння культурних різниць та нюансів.
2. Дотримання культурних норм та принципів в спілкуванні та бізнес-переговорах.
3. Використання мовних та міжкультурних компетенцій.
4. Сприяння розвитку толерантності та розумінню культурних різниць серед співробітників та партнерів.
5. Використання спеціальних навчальних програм та тренінгів для розвитку міжкультурних компетенцій.

Отже, оволодіння міжкультурною компетентністю дає можливість керувати процесом взаємодії, адекватно інтерпретувати його, здобувати нові культурні знання з контексту конкретної міжкультурної взаємодії, тобто засвоювати іншу культуру в ході комунікативних процесів.

Список використаних джерел

1. Міжкультурна комунікація та її значення для професійної діяльності майбутніх фахівців. From: <https://core.ac.uk/download/pdf/33686839.pdf>;
2. Міжкультурна комунікація у сучасному світі. From: <https://pedosvita.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/download/209/301/880>;
3. Міжкультурна комунікація. From: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F>;
4. Поняття міжкультурної комунікації. From: https://stud.com.ua/90288/kulturologiya/ponyattya_mizhkulturnoyi_komunikatsiyi;
5. Діловий етикет в США. From: <http://um.co.ua/14/14-7/14-78573.html>;
6. Бізнес-етикет по-французьки. From: <http://top-people.com.ua/articles/biznes-etiket-po-francuzki#:~:text=%D1%8C>;
7. Національні особливості ділового спілкування Японії. From: http://4ua.co.ua/ethics/rb3ad69b5c53b89421306c26_0.html;

8. Китайський діловий етикет: як успішно провести переговори. URL: <https://uteka.ua/ua/publication/news-14-delovye-novosti-36-kitajskij-delovoj-etiket-kak-uspeshno-provesti-peregovory> .

Мельнікова Т.В.,

кандидат філологічних наук,

старший викладач кафедри іноземних мов та професійних комунікацій

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Оволодіння навичками міжкультурної комунікації у контексті вивчення іноземної мови

Однією з характерних рис сучасного світу є динамічний розвиток міжособистісних контактів і, як наслідок, підвищення рівня комунікації людей з різним лінгвістичним та культурним багажем, які живуть у різних країнах світу.

Загальне визначення міжкультурної компетенції як основи міжкультурної комунікації полягає у набутті навичок здійснення успішних контактів між представниками різних культур.

Зв'язок між вивченням іноземної мови та формуванням соціокультурної компетенції забезпечує єдність комунікативного змісту та форми, визначає сферу відносин, характер та тематику навчального матеріалу, вимоги до навичок, що відпрацьовуються. Крім того, застосування соціокультурного підходу сприяє підвищенню загального культурного рівня особи, яка вивчає іноземну мову, шляхом формування сучасних уявлень про структуру світу та суспільства, про природу людини та суть життя.

Соціокультурна компетенція передбачає оволодіння системою понять, які стосуються традицій країни мови, що вивчається, а також сприйняття національно-культурного досвіду, отриманого в результаті діалогу культур. Адже соціокультурний підхід є основою усвідомлення загальнолюдських цінностей, особливостей менталітету та способу життя різних народів, сприяє аналізу спільного та суто національного в різних культурах. Суть розвитку міжкультурної комунікації полягає у розвитку людських відносин, заснованих на повазі та толерантності.

Сьогодні підвищена інтенсивність міжнародних контактів, а також

політичні, соціальні, економічні та культурні зміни визначають зміну вимог до викладання іноземної мови в цілому. Людина, яка вивчає іноземну мову, сприймається як потенційний відвідувач закордонних країн з особистих або професійних потреб. Така людина має бути здатною успішно здійснювати комунікативні акти іноземною мовою при особистій зустрічі чи за допомогою сучасних інформаційних технологій, які постійно змінюються та розвиваються. Така активність неможлива та малоефективна без володіння іноземною мовою на відповідному рівні. Але немаловажним є те, що отримання необхідних знань про соціально-культурні особливості країни мови, що вивчається, є суто необхідним як один з компонентів успішної комунікації.

Володіння іноземною мовою, як засобом комунікації, покликано сприяти успішності спілкування представників різних країн та комфортному перебуванню за кордоном. Але якість спілкування не обмежується виключно вмінням правильно використовувати лексичні одиниці та граматичні конструкції. Не менш важливою є здатність усвідомлювати культурні традиції іншої країни та, зокрема, ситуативні мовленнєві традиції.

Тобто, навчання іноземної мови має відбуватися у всіх аспектах комунікації – побутовому, соціальному, професійному.

У сучасному світі присутня тенденція сприймати знання іноземної мови не лише як акумуляцію певної кількості лінгвістичних знань, але й як значний рівень володіння навичками, пов'язаними із використанням мови для усної та писемної комунікації, для сприйняття історії, культури та особливостей соціально-політичної сфери життя інших народів.

Навчання іноземної мови – це навчання іншої культури, тому що інша мова відображає інший світ та іншу культуру, а кожне слово є результатом «іншого» уявлення про світ.

Таким чином, подолання мовного бар'єра ще не є гарантією забезпечення успішності комунікації між представниками різних країн. Мова йде про необхідність подолання культурного бар'єра.

Крім того, під час процесу комунікації варто знати та враховувати особливості національних характерів співрозмовників, специфіку їх емоційного складу та менталітету.

Такий підхід веде до сприйняття іноземної мови не лише як засобу міжкультурної комунікації, а як шляху до пізнання іншої культури та досягнення більш високого рівня особистого розвитку та освіти.

Список використаних джерел

1. Byram, Michael, Nichols, Adam and Stevens, David. *Developing Intercultural Competence in Practice*, Bristol, Blue Ridge Summit: Multilingual Matters, 2001. <https://doi.org/10.21832/9781853595356>

Memarian G.,

M.A. Candidate at Diplomatic Academy of Vienna

School of International Studies, Austria

Vocabulary Strategies to Promote

ESP Students' Interest in Learning Legal English

Vocabulary-learning strategies are not only a means to improving the quality of vocabulary learning, but are a part of encouraging learners to take control of their own learning. That is, to become autonomous learners. It is useful to distinguish between knowledge of vocabulary strategies and the ability to use strategies. To be truly useful, a strategy needs to be practised until it is very easy to use. However, knowledge of the principles of learning that lie behind strategies is also important, because this knowledge allows learners to look critically at their own learning and to reflect on ways to improve it. A good language course should introduce learners to the most important principles of learning and should inform them of ways in which they can improve their language learning both inside and outside of the classroom. A good language course book should also include this information, and in this chapter, we will look at how this can be done. Strategies can involve choosing what to focus on and when to focus on it, finding information about words, establishing knowledge, and enriching knowledge.

The importance of teaching vocabulary cannot be overestimated. From the general to the technical, words are the building blocks of knowledge. In order to expand students' communicative competence, language teachers should motivate them to learn as many words as possible. In modern society, English for Specific Purposes courses (ESP) is at the heart of every classroom activity including Business English, technical

English, scientific English, English for Medical Professionals, Legal English, and English for hospitality and tourism, and a myriad others. There are different notions and beliefs about teaching ESP courses but vocabulary is a core issue. Rich vocabulary stock and comprehension of words are the end product of word consciousness and vocabulary acquisition. The paper aims to expand the awareness about words, vocabulary acquisition, and mastering Legal language terms in ESP. The focus and material of this paper are II year undergraduate Law students, whose participation in this study was completely voluntary, they responded to a questionnaire designed to elicit students' perception of Legal English vocabulary learning strategies and the effect of word consciousness on vocabulary acquisition. The paper has been valued on the basis of student's responses; the data was recorded on Google form, and was, later on, analyzed.

Introduction English is leading language of the business and communication, which shows how important it is to improve all the language macro skills: writing, reading, listening, and speaking. English is the international language. International English is the concept of the English language as a global means of communication in numerous dialects, and also the movement towards an international standard for the language. It is spoken all over the world. This language is mother tongue of nearly 320 million people and another 200 million people use it as second language. So it is very useful to establish international relation for communication purpose and for the exchange of views with different countries of the world. Vocabulary is the most crucial aspect of achieving fluency in any language. Without knowing correct usage of vocabulary there is no chance to communicate. Learning vocabulary is a challenging process for any student as the lexis of any new language is so complex and varied that it may create a barrier to learning how to use it naturally and correctly. Vocabulary learning is central to language acquisition, whether the language is first, second, or foreign. Although vocabulary has not always been recognized as a priority in language teaching, interest in its role in second language (L2) learning has grown rapidly in recent years and specialists now emphasize the need for a systematic and principled approach to vocabulary by both the teacher and the learner. Enriching vocabulary leads to enhancing overall language skills. Students having affluent vocabulary are able to express themselves freely in communicative activities. Moreover, they are able to understand the conversations. In other words, vocabulary mastering should be a target

activity in teaching and learning language. This paper attempts to explore the concept of word, word consciousness, vocabulary acquisition, strategies of teaching and learning vocabulary through ESP especially for law students.

The concept of a word can be described in different ways, but a word is properly taught only if close attention is paid to the following three aspects: form, meaning, and usage. The form of a word refers to its spelling, pronunciation, and parts, such as prefix, root, and suffix. The word is one of the most fundamental units of language. It represents a dialectical unity of form and content. Its content or meaning is not identical to that of a concept, but it may reflect human-created notions and is regarded as the form of their existence. As a result, defining a word is one of the most difficult tasks in linguistics, because even the simplest word has many various aspects: a sound form, morphological structure, the ability to occur in different word forms, and the ability to have multiple meanings.

Місеньова В.В.,

*доцентка кафедри іноземних мов та професійних комунікацій,
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого*

Інтерактивне навчання іноземної мови професійного спрямування у немовному ЗВО

Всі ці види навчальної діяльності об'єднуються тим, що кожен з них так чи інакше забезпечує моделювання такої практичної діяльності з фаху майбутнього спеціаліста, яка потребує спілкування мовою, що вивчається, для вирішення професійних завдань. Крім того, перелічені види навчальної діяльності забезпечують паралельне оволодіння всіма видами іншомовної мовленнєвої діяльності в комплексі та в найбільш природних умовах їх інтеграції (неможливо підготувати усну презентацію без читання потрібних для неї друкованих або електронних матеріалів, письмового складання її конспекту або навіть повного тексту; усні дискусії вимагають попереднього читання та аудіювання і письмового підведення їх підсумків тощо).

Наведене вище обговорення особливостей експерієнційного навчання та властивих для нього видів навчальної діяльності вже само по собі показує, що

таке навчання тісно пов'язане з *інтерактивністю*. Це твердження перш за все вимагає пояснення того, що мається на увазі під інтерактивним навчанням.

Під *інтерактивністю* у навчанні надалі буде розумітися процес активної взаємодії учасників навчального процесу як між собою, так і з навколишнім позанавчальним середовищем і позанавчальними джерелами інформації. Це забезпечує взаємний вплив учасників навчального процесу один на одного і вплив на них навколишнього середовища і позанавчальних джерел інформації через спеціально організовану пізнавальну діяльність, що несе яскраво виражену соціальну спрямованість. До інтерактивних методів навчання можна віднести ті методи, які організують процес соціальної взаємодії таким чином, що на основі цієї взаємодії в учасників навчального процесу виникає деяке «нове» знання або нові навички та вміння, які народилися безпосередньо в процесі взаємодії або як її результат.

Відмінність інтерактивного навчання від будь-яких інших, більш традиційних, його типів полягає в тому, що забезпечується навчальна взаємодія не тільки між викладачем та студентами. Самі студенти також активно взаємодіють між собою у пошуках та створенні нового знання або в процесі формування та розвитку нових навичок та вмінь. При цьому саме взаємодія між тими, хто навчається виходить на перший план замість взаємодії за схемою викладач ↔ студенти, як у традиційному навчальному процесі.

В аспекті взаємодії студентів не тільки з викладачем, а і проміж собою інтерактивне навчання співпадає з так званим *кооперативним навчанням* (*cooperative language learning*) [1; 2; 3; 4]. У західній методиці воно розглядається як один з найважливіших підходів для активізації тих, хто навчається, інтенсифікації навчального процесу та підвищення його ефективності. Кооперативне навчання – це не просто робота у парах та малих групах, це така робота, де знання, навички та вміння всіх учасників якби підсумовуються так, що студенти не просто вчать, але й вчать та вчать один у одного, підвищуючи загальний навчальний ефект.

Але в інтерактивному навчанні, як видно з рис. 1, є ще одна особливість, яка, з одного боку, обумовлює його додаткову відмінність від більш традиційного навчання, а з іншого боку, робить його більш широким поняттям ніж навчання

кооперативне. Навчаючись за інтерактивною моделлю, ті, хто навчаються, взаємодіють не тільки між собою та з викладачем і тими навчальними матеріалами, які приходять до них через викладача (підручники, посібники тощо, добрані викладачем, на основі яких організується курс). Вони повинні також взаємодіяти з навколишнім середовищем і позанавчальними джерелами інформації для того, щоб виконувати свої навчальні завдання. Наприклад, якщо студенти виконують навчальний проект, в межах якого їм необхідно зібрати матеріали на реальному підприємстві, то це взаємодія з позанавчальним навколишнім середовищем. Таким же чином, якщо вони шукають інформацію для своїх презентацій у мережі Інтернет не на навчальних, а на професійних сайтах, то має місце взаємодія з позанавчальним джерелом інформації.

Зі всього сказаного можна зробити два висновки.

Перший полягає в тому, що інтерактивне навчання включає в себе кооперативне як свою форму, тобто інтерактивне навчання є завжди кооперативним, але використання в навчальному процесі кооперативних форм навчальної діяльності не зроблять цей процес повністю інтерактивним. Для досягнення повної інтерактивності, навчальний процес повинен ще вийти у позанавчальне середовище і почати спиратися на позанавчальні джерела інформації.

Другий висновок є мабуть найважливішим для експерієнційної методики навчання іноземної мови для спеціальних/професійних цілей. Щоб бути дійсно експерієнційним, таке навчання, як вже згадувалося, обов'язково повинне одночасно бути інтерактивним.

Навіть з попереднього переліку видів навчальної діяльності, характерних для експерієнційного навчання, видно, що всі ці види в більшій або меншій мірі потребують кооперативного навчання для своєї реалізації. Це звичайно не означає, що вся навчальна діяльність студентів є виключно кооперативною. Хоча рольові/ділові ігри, мозкові штурми, робота з кейсами та дискусії проводяться тільки в межах кооперативного навчання, все ж таки, готуючись до них, студенти індивідуально читають необхідні тексти мовою, що вивчається, або слухають відповідні аудіоматеріали тощо. В підготовці проектів частина роботи неодмінно проводиться на кооперативній основі, але обов'язково мають бути і завдання для

індивідуального виконання. Навчальні студентські презентації спочатку можуть проводитися у парах та малих групах, але пізніше доцільно переходити до індивідуальних студентських презентацій і т.д. Таким чином, в експерієнційному навчанні кооперативна навчальна діяльність завжди і неодмінно сполучається з індивідуальною. Але це не відмінняє того факту, що в основі будь-якого з видів експерієнційної навчальної діяльності неодмінно лежить кооперативне навчання, а індивідуальна навчальна робота або супроводжує кооперативну, або є вищим етапом її виконання.

Список використаних джерел

1. Cooperative language learning: A teacher's resource book. Carolyn Kessler, Editor. Englewood Cliffs, NY: Prentice Hall Regents, 1992. 257 p.
2. Freeman Y.S. ESL/EFL teaching: Principles for success. Portsmouth, NH: Heinemann, 1998. 292 p.
3. Jerald M. Experiential language teaching techniques. Out-of-class language acquisition and cultural awareness activities. Resource handbook № 3. Second revised edition / M. Jerald, R.C. Clark. Brattleboro, Vermont: ProLingua Associates, 1994. 148 p.
4. Kolb D. Experiential learning: Experience as the source of learning and development / D. Kolb. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall, 1984. 248 p.

Мудрик О. В.,

старший викладач кафедри іноземних мов

Національної академії Національної гвардії України

Психологічний зміст навчання іноземних мов та його зв'язок із психолінгвістикою, психологією та педагогікою

Більшість науковців, які займаються викладанням іноземних мов, наголошують на тому, що оскільки вивчення мови є складним процесом, який включає в себе не лише лінгвістичні знання, але й когнітивні, емоційні та соціальні фактори, при викладанні іноземних мов важливо звернути увагу на психологічний зміст викладання мови. Наведемо кілька причин, чому це має особливе значення. Вивчення психологічного змісту викладання сприяє:

- покращенню результатів навчання: розуміючи психологічні фактори, які впливають на вивчення мови, викладачі розробляють заходи, які є ефективними та цікавими. Це допомагає створенню сприятливого навчального середовища, яке зменшує тривогу та позитивно впливає на мотивацію, що покращує результати навчання.
- покращенню самопочуття студента: вивчення мови може бути стресовим і складним досвідом для деяких студентів. Приділяючи увагу психологічному змісту викладання, викладачі створюють позитивне та сприятливе навчальне середовище, яке покращує самопочуття студентів і зменшує стрес.
- стимулюванню міжкультурного спілкування: розуміння культурних і соціальних факторів, які впливають на вивчення мови, допомагає викладачам розвинути міжкультурну компетентність студентів. Визнаючи різноманіття здобувачів освіти і створюючи культурно відповідне навчальне середовище, викладачі розвивають навички, необхідні для ефективного спілкування з людьми з різних культур.
- заохоченню самостійності студента: розуміючи когнітивні та емоційні процеси, пов'язані з вивченням мови, викладачі допомагають здобувачам освіти краще усвідомити свої стратегії навчання та розвинути більшу автономію. Студенти, які розуміють, як вони навчаються, беруть на себе відповідальність за власне навчання та стають більш успішними у вивченні мови.
- підвищенню ефективності роботи викладача: викладачі, які розуміють психологічний зміст навчання, є результативнішими у своїй педагогічній практиці. Розуміючи, як студенти обробляють і зберігають інформацію, вони розробляють заходи з вивчення мови, які відповідають потребам студентів і допомагають їм досягати цілей вивчення мови.

Психологічний зміст вивчення іноземної мови є складним і багатогранним та тісно пов'язаний із психолінгвістикою, психологією та педагогікою, оскільки він включає когнітивні, емоційні та соціальні фактори, які взаємодіють один з одним різними способами.

Психолінгвістика важлива у викладанні іноземних мов, оскільки вона допомагає викладачам зрозуміти, як студенти оволодівають іноземною мовою, як

вони обробляють і зберігають інформацію про мову та як вони використовують мову в різних контекстах. Вона досліджує когнітивні та лінгвістичні процеси, пов'язані з засвоєнням мови, включаючи фонологію, морфологію, синтаксис, семантику та прагматику. У контексті вивчення іноземних мов психолінгвістика допомагає зрозуміти, як засвоюється і використовується нова мова і які фактори можуть сприяти або перешкоджати цьому процесу.

Психолінгвістичні дослідження показують, що студенти використовують рідну мову як основу для вивчення іноземної мови і що властивості оперативної пам'яті, увага та мотивація студентів впливає на успішність вивчення мови. Крім того, психолінгвістика також сприяє навчанню конкретним навичкам, таким як аудіювання, говоріння, читання та письмо. Наприклад, дослідження аудіювання іншої мови показало, що студенти виграють від навчання, яке зосереджується на обробці даних за принципом «зверху вниз» (використовуючи фонові знання, прогнозування та роблячи логічні висновки), а також від навчання, яке зосереджується на обробці даних за принципом «знизу-вгору» (при розпізнаванні звуків та слів). Викладачі можуть використовувати ці знання для розробки стратегій навчання, які допоможуть студентам перенести свої знання з рідної мови на іноземну.

Психологія – це наукове дослідження поведінки та психічних процесів людини, у тому числі пов'язаних із вивченням мови та її використанням. У контексті вивчення іноземної мови психологія допомагає зрозуміти емоційні та мотиваційні фактори, які впливають на ставлення та почуття студентів щодо нової мови, а також на їхню мотивацію вивчати та використовувати її. Такі фактори, як занепокоєння, самооцінка і культурне походження, можуть мати значний вплив на результати вивчення іноземної мови.

Дослідження в галузі педагогічної психології показали, що студенти, які мають «мислення зростання», тобто вірять, що їхні здібності можна розвинути через наполегливу працю та відданість справі, більш схильні виконувати складні завдання та досягати вищого рівня продуктивності. Викладачі можуть сприяти розвитку мислення, ставлячи студентам значущі та відповідні завдання, заохочуючи їх розмірковувати про свій прогрес у навчанні та надаючи конструктивний зворотній зв'язок, який зосереджується на зусиллях і

вдосконаленні. Окрім того, психологія впливає на навчання конкретним навичкам, таким як усне мовлення, письмо та вивчення словникового запасу. Наприклад, дослідження в галузі когнітивної психології показали, що студентам корисне навчання, яке включає в себе вправи, які базуються на пригадуванні інформації та інтервальному повторенні, яке передбачає перегляд інформації через поступове збільшення інтервалів. Викладачі можуть використовувати психологічні принципи для розробки мовної діяльності, яка мотивує та залучає студентів, для створення позитивного та сприятливого навчального середовища, налагодження стосунків з студентами та розвитку самостійності студентів і навичок саморегулювання навчання.

Педагогіка – це мистецтво і наука викладання, практичне застосування методів і стратегій навчання. У контексті вивчення іноземної мови педагогіка допомагає визначити ефективні методи та стратегії навчання на основі потреб, цілей та інтересів студентів, що оптимізує процес навчання. Викладачі використовують педагогічні принципи для планування актуальної, змістовної та цікавої мовної діяльності, розробки відповідних навчальних матеріалів та оцінювання, які відповідають потребам, цілям і стилям навчання студентів.

Педагогічні дослідження показали, що здобувачі освіти отримують користь від навчання, орієнтованого на студента, тобто зосередженого на інтересах, потребах і цілях студентів, і яке сприяє активній взаємодії, співпраці та роздумам. Викладачі розробляючи заходи, які дозволяють студентам взаємодіяти один з одним і автентичною мовою, надають можливість творчо та змістовно виражати себе, а також заохочують студентів розмірковувати про свій прогрес у навчанні та ставити цілі для вдосконалення.

Педагогіка допомагає викладачам іноземних мов зрозуміти, як студенти найкраще вчаться, які навчальні підходи є найефективнішими та як оцінювати прогрес студентів. Викладачі використовують ці знання для розробки навчальних матеріалів, заходів і оцінювання, які базуються на потребах, інтересах і цілях студентів.

Отже, на нашу думку психологічний зміст викладання іноземних мов має важливе значення для створення ефективного середовища вивчення мови, яке сприяє навчанню, покращує самопочуття, стимулює міжкультурне спілкування,

розвиває самостійність студента та підвищує ефективність роботи викладача. Загалом психологічний зміст навчання іноземної мови тісно пов'язаний із психолінгвістикою, психологією та педагогікою. Інтегруючи знання з цих сфер, можна отримати більш повне розуміння вивчення іноземної мови та оптимізувати процес навчання для людей різного віку та походження, а також розробити ефективні заходи з вивчення мови, які допоможуть студентам освоїти другу мову змістовно та захоплююче.

Nikiforova S. M.,

Associate Professor of the Department of Foreign Philology and Translation

O. M. Beketov National University of Urban Economy

Psycholinguistics as a Tool for In-depth Study of Speech and Language

Psycholinguistics is a modern discipline that arose at the intersection of psychology and linguistics and deals with the study of human speech, its occurrence, information transfer and functionality.

Psycholinguist Dan Slobin, describing psycholinguistics as a science, pointed out that its methods and tasks are aimed at the study of language and speech. Its focus is on the problems of philosophy, psychology, such as the nature of the development of human language and mind, and others.

The development of psycholinguistics began in the USA in 1958 after the publication of the book «Syntactic Structures» by Noam Chomsky. The emergence of such a discipline in the space of related sciences is explained by the fact that in society there is a need for psychological knowledge of the phenomenon of speech, that is, it is necessary to study not only the anatomy of the language (linguistics), but also how language exists in a real society – something that no one has been interested yet. And linguists and psychologists were the closest to these requests.

The problem of terminology and the boundaries of scientific research

The interdisciplinary concept of «psycholinguistics» did not exist for a long time – linguists considered developments in this area to be their field of study, and psychologists – theirs. Each of these areas has had its own special focus in the study of the human brain and language connection.

At its core, psycholinguistics today is one of the first scientific areas that describes the close relationship of language (speech), thinking and human consciousness. Such conclusions were the result of many years of parallel research by psychologists and linguists of such phenomena as:

- the nature of language and thinking;
- the assumption of the dialectical unity of speech and thinking;
- patterns of language formation;
- principles of language acquisition, speech development.

It was the results of research in the fields of linguistics and psychology that made it possible to suggest that the relationship between human thinking and speech forms is closer than they previously thought. Therefore, from the point of view of psycholinguistics, language is not only a means of communication, but also a reflection of culture and spirituality.

Today, psycholinguistics research is closely connected with such sciences as philosophy, psychology, linguistics, semiotics, semantics, logic, sociology and medicine.

The subject of psycholinguistics and the main principles of research

The interest of psycholinguistics is riveted to the study of human speech activity using psychological methods of observation and interpretation. The concept of speech itself is defined by psycholinguists as a universal means of communication with the aim of developing various types of activity – labor, cognitive or play.

Exploring the nature of language as a form of human activity, scientists identify two possible hypotheses for the emergence of language:

- language as an instinct (Noam Chomsky, Steven Pinker);
- language as a hereditary reflex (Frederick Skinner).

Psycholinguistics does not have a clearly defined subject – the study of speech is a complex and multifaceted concept. Therefore, its scientific interest is focused on the intersection of the relationship between psychology and linguistics and provides for the following areas:

- psychological and linguistic aspects of human speech;
- the use of language in communication, its social, political and psychological aspects;

- mechanisms for the implementation and functions of speech in society;
- problems of speech implementation, communication restrictions;
- language system and its structure;
- correlation of psyche and language;
- different types of communication (oral, written).

Despite the diverse subject, there is only one object of study – a person, a native speaker, and his verbal communication.

The fundamental principles of psycholinguistics are the statements:

- all forms of speech occupy an important place in human life and are used for specific purposes;
- speech is a diverse system that combines the lexical, semantic, morphological and syntactic aspects of the language;
- the integrity of speech activity is manifested in the relationship between the internal need of a person and the implementation of a particular structure of the language under the influence of external factors;
- the semantics of speech is always determined by the activity and purpose of communication;
- there is always an inextricable and complex connection between speech and a person, it manifests itself in the simultaneous combination of worldview, social necessity, mental and external conditions;
- genetic principle reveals many aspects of language use in different periods of life: first, a person forms oral speech, then «kinetic» and written (also, with age, a person's speech can change from simple to more complex, and vice versa).

Depending on the subject, approach and methodology, psycholinguistics can study language and speech at different levels of formation. Each speech activity includes the following *stages of implementation*:

- Motive, need for expression.
- Analysis of the situation – unilateral or multilateral.
- Making a decision and choosing a form of expression using verbal or non-verbal speech activity.
- Performing an action.
- Merging or not merging results with motives.

Describing the subject area of interest, psycholinguist Steven Pinker defines it as follows: «Psycholinguists are interested in mental processes that last a few milliseconds».

Psycholinguistics today

The field of psycholinguistics research is still poorly formed and we prefer to use the term «experimental psychology». Therefore, depending on the place and role of psycholinguistics in the study of the human mind, psycholinguistics can be interpreted ambiguously:

- as a field of knowledge;
- as a method for the study of linguistic phenomena.

The main goals that scientists in this field are working on are knowledge of the relationship between language and the human brain, understanding how the language is laid in our head (mental lexicon). Scientists suggest that a certain mental algorithm is involved in this, helping to produce the necessary speech during communication. So, during the growing up of a person, this algorithm somehow adapts to the culture of the environment in which he is (the theory of Noam Chomsky).

Such prerequisites for modern psycholinguistics were laid by another of the founders of this science, George Miller, in the 1970s. Then he conducted a psychological experiment that proved that when perceiving complex grammatical expressions, the human brain usually converts the perceived information into basic and simpler structures.

Thus, psycholinguistics belongs to those areas of science that help to understand how our psyche, memory and attention work.

Despite the fact that psycholinguistics arose more than 50 years ago, the basic ideas about its research subject are rather vague, it does not have a clear field of knowledge, and, moreover, its own scientific tradition. This discipline is developing as a specific discipline, which largely depends on the results of research in such humanities as psychology, linguistics, sociology, cultural studies, etc.

One has only to agree that the most persistent theory that psycholinguists turn to is Chomsky's theory of universal grammar, which reveals the main aspects of human speech behavior.

The most popular problems in psycholinguistics:

- the study of the child's speech, its assimilation and age-related transformation;
- speech defects, deafness;
- the place of speech in social interaction;
- evaluation of propaganda texts;
- language and knowledge.

Despite the fact that at the time of its emergence, psycholinguistics was a field of interest for both linguists and psychologists, today more interest and research is carried out by psychologists. According to Steven Pinker, the interests of modern psycholinguists are aimed at studying the human understanding of language, the mechanisms of production and ways of mastering the language, both native and foreign.

References:

1. Chomsky, Noam. (1957). *Syntactic structures*. The Hague: Mouton. 117 p.
2. Kenneth, Clark (E.), Miller, George Armitage. *The behavioral and social sciences survey. Psychology*: Edited by Kenneth E. Clark and George A. Miller. Prentice-Hall, Incorporated, 1970. 146 p.
3. Pinker, S. (1994). *The Language Instinct*. NY: Harper Perennial Modern Classics. 483 p.
4. Skinner, F. (1931). The concept of the reflex in the description of behavior. *Journal of General Psychology*, 5, 427-458.
5. Slobin, Dan. (1968). Book Review: *Directions in Psycholinguistics* Sheldon Rosenberg. *International Journal of American Linguistics – INT J AMER LINGUIST*. 34. 10.1086/465009.
6. Slobin, Dan. (1969). *Universals of Grammatical Development in Children*. California. University. Language-Behavior Research Laboratory. Working paper (V. 22). 24 p.

Peculiarities of Using the Legal Terms in Common Law Systems of the UK and USA

Let's begin with the basic terminology concerning the legal profession. In the UK, the term «barrister» is used to refer to a type of lawyer who specializes in advocacy and court work, while in the USA, the term «trial lawyer» or «litigator» is used. Similarly, in the UK, a «solicitor» is a lawyer who provides legal advice and handles legal matters outside of court, while in the USA, a «transactional lawyer» or «in-house counsel» might handle similar matters.

As to the UK legal terminology is heavily influenced by Latin, while American legal terminology is more straightforward and less formal. For example, in the UK, a judge might say «per incuriam» to indicate that a previous decision was made in error, while in the USA, the judge would more likely say «made in error».

Moreover, the legislation aspects differ as well. The UK and USA have different legislative systems, which can also result in differences in legal terminology. For example, in the UK, an Act of Parliament is the highest form of law, while in the USA, a federal law passed by Congress is the highest form of law.

It's worth noting that there are many similarities between UK and USA legal terminology, as both countries share a common law heritage and have similar legal systems in many respects. However, there are also important differences that can cause confusion for people who are not familiar with both systems.

What is more, it's worth considering the differences between UK and USA legal terms used in contracts. Here are some examples:

Governing Law: In a contract, the governing law clause specifies which country's laws will apply in the event of a dispute. In the UK, the governing law clause usually refers to the laws of England and Wales, Scotland, or Northern Ireland, depending on where the contract is being executed. In the USA, the governing law clause may refer to the laws of a particular state or to federal law.

Consideration: In both the UK and USA, consideration refers to something of

value that is exchanged between parties to a contract. However, the concept of consideration is slightly different in the two countries. In the UK, consideration must have some economic value, while in the USA, consideration can be anything that the parties agree is of value.

Indemnity: Indemnity is a legal term used in contracts to transfer risk between parties. In the UK, an indemnity clause usually provides for the reimbursement of losses or damages suffered by one party as a result of the other party's breach of contract. In the USA, an indemnity clause may be broader and may provide for the reimbursement of losses or damages suffered by one party as a result of any type of legal claim or liability.

Force Majeure: Force majeure is a legal term used to describe events that are beyond the control of the parties to a contract, such as natural disasters or war. In the UK, force majeure clauses are typically narrowly drafted and may not excuse performance entirely. In the USA, force majeure clauses may be more broadly drafted and may excuse performance entirely in certain circumstances.

Liquidated Damages: Liquidated damages are a pre-determined amount of damages that are payable by one party to another in the event of a breach of contract. In the UK, liquidated damages clauses are strictly construed and may not be enforceable if they are seen as a penalty. In the USA, liquidated damages clauses are generally enforceable, provided that they are not deemed to be a penalty.

So, all in all, there are critical differences between these two countries. So, in order to be sure about which legal terms to use and how to make it work, you should be familiar with the both systems.

Деякі аспекти міжкультурної комунікації в Австралії

Австралія є однією з найбільш культурно різноманітних країн у світі, а імміграція є центральним аспектом її побудови. У 18 столітті перевезені злочинці були основою першої хвилі міграції з Європи. Другим етапом імміграції стало відкриття величезних золотих родовищ, яке привернуло масовий приплив іммігрантів у 1850-х роках. Під час «Золотої лихоманки» з 1851 по 1860 рр. міграція досягла свого піку, налічуючи приблизно 50 000 осіб на рік; китайські іммігранти були найбільшою групою прибувчих небританців. Більш обмежена імміграція почалася в 1880-х роках, на початку руху, відомого як «Біла Австралія», коли колонія Вікторія запровадила законодавство, яке перешкоджало імміграції шляхом оподаткування китайських іммігрантів. Політика «Білої Австралії» відображала страх країни перед азіатськими іммігрантами та будь-якими іммігрантами, які не були з Британії чи північної Європи. Тиск з метою асиміляції застосовувався як до іммігрантів, так і до корінного населення.

Політику «Білої Австралії» було скасовано в 1973 р. урядом Вітлема. Крім того, у 1967 р. аборигени та жителі островів Торресової протоки були визнані повноправними громадянами Австралії. Хоча в 1970-х рр. законодавство виключило расу як чинник імміграційної політики Австралії, політика асиміляції все ще залишалася в силі, віддзеркалюючи як усвідомлену національну потребу в однорідності, так і опортуністичну політичну мету побудови нації за рахунок зростання імпортованого населення. У 1980-х рр. Австралія реалізувала політику мультикультуралізму, прийнявши інституціоналізовану різноманітність. Сьогодні 25% із понад 23 мільйонів жителів Австралії народився за кордоном, і в країні розмовляють приблизно 200 мовами, включаючи мови корінних народів.

У контексті довгої історії імміграції в Австралії дослідження стосунків між іммігрантами та громадянами приймаючої країни є невід'ємною частиною розвитку міжкультурних досліджень. Одним із найвідоміших ранніх

австралійських дослідників у галузі інтеграції іммігрантів є Рональд Тафт, соціальний психолог з Університету Монаша. Враховуючи орієнтацію Австралії на асиміляцію в той час, зрозуміло, що імміграційні дослідження зосередилися на асиміляції; тобто відмова іммігрантів від власної культурної ідентичності заради прийняття культурної ідентичності більшості. Тафт [1] розрізняв три орієнтації на асиміляцію: моністичну, плюралістичну та інтеракціоністську. Монізм відноситься до точки зору, згідно з якою іммігранти повинні намагатися якнайшвидше культурно та соціально поглинутись основною культурною групою, щоб їх було неможливо відрізнити від більшості. Плюралізм передбачає, що крім прийняття національних цінностей, необхідних для існування нації, культурні відмінності можна взаємно терпіти та зберігати. Інтеракціонізм передбачає взаємну толерантність до культурних відмінностей із розрахунком, що взаємодія між іммігрантами та громадянами приймаючої сторони зрештою призведе до конвергенції поведінки та спільних норм.

В основі орієнтації на асиміляцію лежить припущення, що іммігранти, які приїжджають осісти в Австралії, мотивовані вивчати англійську мову, щоб добре спілкуватися з громадянами приймаючої країни. На відміну від багатьох багатоетнічних країн, Австралія, як видається, представляє випадок, де мова більшості, англійська, є дуже сильною з точки зору етнолінгвістичної життєздатності, що відображається статусом, демографічними показниками (щодо кількості носіїв) та інституційною підтримкою [2]. У 1979 р. було знято обмеження на використання інших мов, окрім англійської, і було запропоновано, щоб етнічні громади могли вільно транслювати програми на комерційних станціях. Школи етнічних мов почали процвітати в Австралії, особливо у великих містах. Багато етнічних груп сформували окремі мовні спільноти, які служать маркерами приналежності до групи та розширення їх культурної спадщини в австралійському культурному контексті.

Отже, міжкультурні дослідники зацікавилися вивченням мовних установок, мовних змін і підтримки мови. Знання про мовне ставлення має вирішальне значення, оскільки австралійці почали вирішувати питання відповідної мовної політики для мультикультурної Австралії [2]. Наприклад, ставлення англо-австралійців до акценту в мовленні іммігрантів може певною мірою визначати

тиск, який зазнають іммігранти з метою переходу від своєї етнічної мови до виключного використання англійської. Одним із провідних дослідників у цій галузі був Майкл Клайн. Він проводив дослідження в багатьох областях лінгвістики, з особливим наголосом на бікультуралізм та мультикультуралізм, вивчення другої мови та міжкультурне спілкування. Клайн [3] дійшов висновку, що змінними, вирішальними для збереження етнічної мови, є ступінь, до якого мова є основною цінністю культури, ступінь культурної, а не мовної схожості з англо-австралійцями, а також кількість міжгрупових зв'язків.

Мовна комунікація, що виникла в результаті об'єднання соціальної психології, освіти, соціолінгвістики та антропології, все ще залишається невід'ємною частиною вивчення міжкультурної комунікації в Австралії. Це частково відображено в давно створених дослідницьких центрах мови та культури в австралійських університетах, де проводяться дослідження міжкультурної комунікації. Наприклад, Центр мови та суспільства в Школі мов, культур і лінгвістики Університету Монаша є центром для багатьох дослідницьких проєктів у сфері міжкультурної комунікації, включаючи спілкування англійською в мультикультурному та глобалізованому контекстах; комунікативні стилі в англійській мові як міжнародній мові; культурні варіації в академічному та професійному дискурсі; а також міжкультурне спілкування в медичній сфері, на робочому місці та в бізнесі. Іншим відомим дослідницьким центром, який зосереджується на мові та культурі, є Дослідницький центр мов і культур при факультеті освіти, мистецтва та соціальних наук Університету Південної Австралії. Цей центр був заснований у 1998 р. з метою вдосконалення мов у освітній політиці та вдосконалення практики в програмах початкової, середньої та вищої освіти. Протягом останніх років вони проводили дослідження в етнічних школах, вивчали другу мову та використовували іноземні мови в соціальних і транснаціональних мережах. Третім австралійським дослідницьким центром, який проводить дослідження міжкультурної комунікації, є Language and Culture Research Centre в Коледжі мистецтв, суспільства та освіти Університету Джеймса Кука, який зосереджений на раніше неописаних або рідко описуваних мовах, з першочерговою увагою на мовах Тихоокеанського регіону (особливо папуаських мовах Нової Гвінеї, мовах Амазонії та мовах корінних жителів Австралії). Вони

також вивчають мови меншин, у тому числі мови іммігрантів, у контексті більшості населення.

Дослідження мови аборигенів і спілкування між корінними та некорінними народами є однією з відмінних рис дослідження міжкультурної комунікації в Австралії. Корінні австралійці належать до доколонізаційних народів Австралії, і вони включають як аборигенів Австралії, так і жителів островів Торресової протоки. Корінні австралійці становлять приблизно 2,5 % загального населення Австралії. Багато корінних австралійців не використовують стандартну австралійську англійську як свою основну мову. У багатьох випадках англійська може бути другою, третьою чи четвертою мовою. Багато корінних австралійців вивчають англійську аборигенів до того, як вступають у контакт зі стандартною англійською. Існує багато негативних стереотипів, пов'язаних з носіями аборигенного діалекту, як-от зв'язок із нижчим рівнем інтелекту та освіти. Таке негативне сприйняття корінних народів перешкоджає розвитку міжкультурного взаєморозуміння між корінними та некорінними групами. У книзі Д. Ідес «Способи використання англійської мови аборигенів» [4] стверджується, що англійська аборигенів – це не просто «погана англійська», «англійська голубів» чи «неосвічений різновид англійської»; скоріше це дійсний, керований правилами різновид англійської мови, який багатьма способами відрізняється від стандартної англійської мови, але ні в чому не поступається стандартній англійській мові. Однак слід зазначити, що корінне населення Австралії різноманітне; так само є діалекти австралійських аборигенів.

Вивчення міжкультурної комунікації в Австралії продовжує розвиватися, впливаючи на викладання в університетах. У вищій освіті здатність взаємодіяти з людьми з різних культур є ключовою характеристикою випускника. Курси міжкультурної комунікації під різними назвами пропонуються в таких програмах, як комунікація, журналістика, культурологія, менеджмент і лінгвістика. Наприклад, Університет Сіднея пропонує курсову програму для аспірантів під назвою «Магістр міжкультурної комунікації», з метою навчання студентів пов'язаним теоріям і практиці. Подібним чином Університет Квінсленда пропонує студентам курс міжкультурної комунікації під назвою «Ідентичність, культура та комунікація» з 2006 р., а новий курс під назвою «Міжнародна та міжкультурна

комунікація» пропонується для аспірантів з 2014 р. Індустрія міжнародної освіти в Австралії неухильно зростає протягом останніх чотирьох десятиліть, представляючи собою четверту за величиною експортну галузь країни, тому попит на вивчення міжкультурної комунікації для студентів університетів зростатиме. На суспільному рівні Австралія стає все більш різноманітною в культурному плані, і це означає, що здатність до ефективного та відповідного спілкування з людьми з різного походження буде необхідною як для іммігрантів, так і для громадян приймаючої країни.

Список використаних джерел

1. Taft R. Methodological considerations in the study of immigrant adaptation in Australia. *Australian Journal of Psychology*. 1986. 38(3), 339–346.
2. Callan V., Gallois, C. Anglo-Australians' and immigrants' attitudes toward language and accent: A review of experimental and survey research. *International Migration Review*, 1987. 21(1), 48–69.
3. Clyne M. *Multicultural Australia*. Melbourne, Australia: River Seine. 1982. 184 p.
4. Eades D. *Aboriginal ways of using English*. Canberra, Australia: Aboriginal Studies Press. 2013. 245 p.

Plotnikova N.V.,

Candidate of Sciences, Associate Professor,

Associate Professor of the Department of

Foreign Philology and Translation

O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv

Narrow-branch Vocabulary Interpretation by Means of Machine Translation Programs

Narrow-branch vocabulary, namely terminology, is one of the determining factors for the language progress. At each stage of development of our state the special names of different branches of science embody the current state of human theoretical and cognitive activity.

Entering and establishing close international relations in the world economic arena have become one of the main factors for the emergence of new terms in the Ukrainian

language. Each year, the language absorbs hundreds and thousands of new foreign terms. This process is the result of the scientific development, technical support, globalization, increasing the impact of information technology etc.

The specifics of terms and methods of their translation have been considered by a great number of linguists, in particular M. I. Golianich, V. V. Dubichinsky, T. R. Kiyak, V. I. Karaban, O. S. Akhmanova, L. P. Belozerskaya, R. I. Dudok, L. I. Fursova, I. S. Kvitko, V. M. Leychik, Ya. V. Zhitin, N. V. Piletska, O. D. Stepanov, O. O. Reformatsky and others.

The relevance of the study is in the increasing need for economic sources translation, namely financial reporting, contracts, scientific literature in connection with the transition of Ukrainian companies to international accounting and financial reporting standards according to IFRS (International financial reporting standards) and GAAP (Generally Accepted Accounting Procedures) and the active cooperation of Ukraine with other countries in the field of economy.

The aim of this article is to find out the difference between the translation of economic vocabulary with the help of dictionaries and with the help of machine translation using the programs Google translator, Promt, Meta.

The research material is the Merriam-Webster, Cambridge or Oxford electronic interpretative dictionaries; Ukrainian interpretative dictionaries edited by V. V. Dubichinsky and A. M. Yakovleva; Ukrainian-English interpretative dictionary of economic terms and terminological phrases by O. V. Gorpynich; English-language texts of electronic publications The Economist, Inc., Entrepreneur, Fortune, Wired, Bloomberg business week.

In the process of analyzing the terms machine translation methods, the practical importance of the programs Google translator, Promt, Meta was considered. The following are examples of machine translation of terms in a sentence, without context and human-made translation.

I. One-component economic terms:

<i>Term</i>	<i>Google translator</i>	<i>Prompt</i>	<i>Meta</i>	<i>Human translation / dictionary</i>
Without context				
<i>Assets pl</i>	активи	активи	активи	активи
<i>Invoice n</i>	рахунок-фактура	рахунок	накладна	рахунок-фактура
<i>Amortization n</i>	амортизація	амортизація	амортизація	амортизація
In context				
<i>Assets arising from development should be disclosed.</i>	Активи , що виникають в результаті розвитку, повинні бути розкриті.	Активи , які є результатом розвитку, повинні бути розкриті.	Активи, що є результатом розвитку треба виявити.	Слід показувати активи , що утворюються в результаті розробок.
<i>The invoice must be paid for by the arrival date.</i>	Фактуру потрібно оплатити до дати прибуття.	Рахунок повинен бути оплачений для датою прибуття.	Накладна має бути сплаченою датою прибуття.	Рахунок-фактура повинна бути оплачена до дати поставки.
<i>The amortization of premiums and discounts should be calculated on an actuarial basis.</i>	Амортизація премій та знижок повинна розраховуватися на актуальній основі.	Амортизація премій і знижок повинна бути обчислена на страховий основі.	Амортизаці ю премій і знижок треба вчислити на актуальній основі.	Амортизація премій та знижок розраховується на актуальній основі.

There were no difficulties in translating the presented one-component terms without context, and although they have several Ukrainian-language variants in the economic sector, however, only the most frequent ones were selected by machine translation programs. The presence of the context also did not change the translation of the term, which is not always appropriate and, undoubtedly, it affects the quality of machine translation as a whole.

II. Multicomponent economic terms:

<i>Term</i>	<i>Google translator</i>	<i>Prompt</i>	<i>Meta</i>	<i>Human translation / dictionary</i>
Without context				
<i>Securities account</i>	рахунок цінних паперів	рахунок цінних паперів	безпека вважає	рахунок цінних паперів
<i>Borrowed finances</i>	запозичені фінанси;	позичені фінанси;	зайняті фінанси;	залучені кошти.
In context				
<i>A bank account should also be distinguished from a securities account.</i>	Банківський рахунок також слід відрізнити від рахунку в цінних паперах .	Банківський рахунок потрібно також відрізнити від рахунку цінних паперів .	Банківський рахунок має також бути видатним з рахунку безпеки.	Банківський рахунок слід відрізнити також від рахунку цінних паперів .
<i>These are borrowed finances that are used in the organization activities with the view of repayment after a specified period of time.</i>	Це позикові фінанси , які використовуються в діяльності організації з метою погашення через визначений проміжок часу.	Це позичена фінанси , які використовуються в організаційній діяльності з поданням про виплату після встановленого періоду часу.	Вони – зайняті фінанси , які використані в діяльності організації з видом суми погашення боргу через вказаний період часу.	Це залучені кошти , що застосовуються протягом підприємницької діяльності з наміром виплати через певний проміжок часу.

No critical errors were identified in the translation of the multicomponent terms, except for some examples, such as the above term *Borned finances*, the translation of which is probably missing in the vocabularies of the programs, which caused the imperfect translation.

Undoubtedly, today, machine translation still has many drawbacks, however, machine translation programs are constantly being improved, which allows them to have some advantages over a human translator.

Відображення стереотипу військового

в англомовних цитатах відомих особистостей

Поняття професійного стереотипу, як і соціального, виникло й активно досліджується в соціальній психології. Огляд досліджень професійних стереотипів у цій галузі представлено в нашій попередній роботі [6]. Проте наявність різноманіття засобів вербалізації типових ознак професій та їх представників як у мовній системі, так і в мас-медіа, їх значна роль у формуванні й руйнуванні професійних стереотипів [5] зумовлює необхідність визначення професійних стереотипів у лінгвістиці. Сьогодні одним із провідних напрямів дослідження стереотипів загалом є лінгвокогнітивний: стереотипи розглядаються як складники картини світу [1], визначаються їх когнітивні функції [2]. У цій роботі професійний стереотип тлумачиться в межах лінгвокогнітивного підходу як сукупність відносно стійких оцінних уявлень про типові ознаки представника певної професії або професії в цілому, відображених у соціальній свідомості, культурно детермінованих та зафіксованих у мові.

Мета цієї розвідки – виявити компоненти професійного стереотипу військового, зафіксовані в англомовних цитатах відомих особистостей. Матеріалом для дослідження слугували понад 100 цитат (висловлювань) про військових, військову справу та війну відомих американських, британських та канадських особистостей (військових офіцерів, переважно головнокомандувачів, генералів, полковників та адміралів, політичних та державних діячів, письменників та поетів, журналістів, акторів та музикантів), вилучених із сайтів цитат [3; 4; 7].

Ми виокремлюємо два блоки компонентів у структурі професійного стереотипу: 1) стереотипізовані професійні ознаки – різні елементи, аспекти, якості, ознаки тощо професії, які вважаються типовими та, як наслідок, очікуваними від професіонала; 2) оцінювальні ознаки – оцінка, ставлення,

сприйняття тощо стереотипізованих ознак. У першому блоці ми виокремлюємо професійну роль як домінантний компонент, який зумовлює інші типізовані ознаки, та в обох блоках – професійні цінності, які зумовлюють оцінку, ставлення соціуму до професійної ролі та пов'язаних із нею інших професійних ознак. Розмежування двох блоків є умовним: зазвичай висловлювання фіксують водночас компоненти обох блоків.

Військова професія представлена двома основними типами: солдати-бійці та офіцери-командувачі (в аналізованих цитатах – генерали, командири). Хоча вони мають спільну професійну роль – служити (*serve*), домінантними виступають ролі, більш характерні для кожного з них: для солдата – ведення бойових дій (*fighting*), для офіцера – керування бойовими діями (*leadership, planning*). У досліджуваних цитатах переважають стереотипні ознаки, що отримують загальну позитивну оцінку. До них належать передусім якості, необхідні для виконання відповідної професійної ролі, які також вважаються цінностями цієї професії:

- моральні якості: патріотизм: *The patriot volunteer, fighting for country and his rights, makes the most reliable soldier on earth* (Thomas J. Jackson); *The true soldier fights not because he hates what is in front of him, but because he loves what is behind him* (G.K. Chesterton); усвідомлення необхідності захисту своєї країни: *We must never forget why we have, and why we need our military. Our armed forces exist solely to ensure our nation is safe, so that each and every one of us can sleep soundly at night, knowing we have «guardians at the gate»* (Allen West); вірність присязі: *You must give soldiers reasons to have confidence and pride in themselves, in their leaders, and in their units. Only then will you have loyalty. Loyalty was the primary trait I looked for in soldiers* (George W. Dunaway); віра: *If I could tell soldiers one thing, it would be: have faith. Faith in the Army, the leadership, and their own ability* (Robert E. Hall); повага до людей: *Perfect soldier, perfect gentleman never gave offence to anyone not even the enemy* (A. J. P. Taylor); безпощадність до ворогів: *Every soldier thinks something of the moral aspects of what he is doing. But all war is immoral and if you let that bother you, you're not a good soldier* (Curtis LeMay); *If the people raise a great howl against my barbarity and cruelty, I will answer that war is war, and not popularity seeking* (William Tecumseh Sherman);

- вольові якості: мужність/сміливість: *To be a soldier one needs that*

special gene, that extra something, that enables a person to jump into one on one combat, something, after all, that is unimaginable to most of us, as we are simply not brave enough (Rupert Everett); впевненість у собі: *The most vital quality a soldier can possess is self-confidence, utter, complete and bumptious* (George S. Patton Jr.); дисциплінованість: *The soldier who gropes for glory must submit himself to discipline. Subordination gives strength and security to an army. He that will not submit to it when corrected and improved by the experience of ages does not deserve the proud appellation of a soldier* (Sam Houston); *Self-denial and self-discipline, however, will be recognized as the outstanding qualities of a good soldier* (William Lyon Mackenzie King);

- морально-вольові: моральний/бойовий дух: *The soldier's heart, the soldier's spirit, the soldier's soul, are everything. Unless the soldier's soul sustains him he cannot be relied on and will fail himself and his commander and his country in the end* (George Marshall); самовідданість, жертвність: *Soldiers, when committed to a task, can't compromise. It's unrelenting devotion to the standards of duty and courage, absolute loyalty to others, not letting the task go until it's been done* (John Keegan); стійкість, незламність: *I will never quit. My nation expects me to be physically harder and mentally stronger than my enemies. If knocked down I will get back up, every time. I will draw on every remaining ounce of strength to protect my teammates and to accomplish our mission. I am never out of the fight* (Marcus Luttrell);

- професіоналізм, майстерність, вміння правильно поводитися в бою: *You don't have to be straight to be in the military; you just have to be able to shoot straight* (Barry Goldwater).

- стратегічність мислення як інтелектуальна якість: *Every soldier must know, before he goes into battle, how the little battle he is to fight fits into the larger picture, and how the success of his fighting will influence the battle as a whole* (Bernard Law Montgomery).

У структурі стереотипу офіцера-командувача виявлено такі риси, безпосередньо пов'язані з його основною професійною роллю – керуванням бойових дій:

- лідерські якості командирів, вміння керувати діями бійців: *If you can't get them to salute when they should salute and wear the clothes you tell them to wear,*

how are you going to get them to die for their country? (George S. Patton Jr.);

- уміння командирів правильно і своєчасно обирати стратегії і тактики: *In preparing for battle I have always found that plans are useless, but planning is indispensable* (Dwight D. Eisenhower); *Battles are won by slaughter and maneuver. The greater the general, the more he contributes in maneuver, the less he demands in slaughter* (Winston S. Churchill); *A good battle plan that you act on today can be better than a perfect one tomorrow* (George S. Patton Jr.).

В аналізованих цитатах зафіксовано також ставлення військових до своєї професії:

- ставлення бійця до війни, бойових дій (негативне) та миру (позитивне): *Although a soldier by profession, I have never felt any sort of fondness for war, and I have never advocated it, except as a means of peace* (Ulysses S. Grant); *What I really learned in the army was how to be a pacifist* (Utah Phillips); *Any soldier worth his salt should be antiwar. And still there are things worth fighting for* (Norman Schwarzkopf); *The soldier above all others prays for peace, for it is the soldier who must suffer and bear the deepest wounds and scars of war* (Douglas MacArthur).

Серед переважно позитивних оцінних ознак професії військового виявлено такі домінантні оцінки соціуму:

- ставлення країни до бійців – підтримка, піклування про бійців та їх сім'ї та почуття єдності з військовими: *All soldiers who serve their country and put their lives at risk need to know that if something happens to them, their families will be well taken care of. That's the bond we have with our military men and women and their families* (Jeff Sessions); *The U.S. Military is us. There is no truer representation of a country than the people that it sends into the field to fight for it. The people who wear our uniform and carry our rifles into combat are our kids, and our job is to support them, because they're protecting us* (Tom Clancy).

Разом із загальним визнанням заслуг військових: *The veterans of our military services have put their lives on the line to protect the freedoms that we enjoy. They have dedicated their lives to their country and deserve to be recognized for their commitment* (Judd Gregg), виявляється така стереотипна ознака: слава та нагороди зазвичай дістаються командуючим (генералам), а не солдатам, які забезпечують успіх, перемогу армії, виконуючу фізично найбільш важку працю та ризикуючи життям:

A soldier is he whose blood makes the glory of the general (Henry G. Bohn).

Окрім позитивних рис, які значно переважають, у висловлюваннях зафіксовано й деякі негативні якості військових: низькій інтелект: *Military men are just dumb, stupid animals to be used as pawns in foreign policy* (Henry Kissinger); *You don't want captains in the army who know too much or think too much* (Robert Graves); безглуздя, відсутність здорового глузду: *History is an account, mostly false, of events, mostly unimportant, which are brought about by rulers, mostly knaves, and soldiers, mostly fools* (Ambrose Bierce); *A lack of common sense usually ends in some heroic feat, much like the soldier who dives onto the grenade so that others may live* (Criss Jami); беззаперечна підлеглість солдат, безправність у прийнятті рішення: *When those who must do the fighting have the right to decide between war and peace, history will no longer be written in blood* (Will Durant); *War is too serious a matter to leave to soldiers* (William Tecumseh Sherman); *Man has no right to kill his brother. It is no excuse that he does so in uniform: he only adds the infamy of servitude to the crime of murder* (Percy Bysshe Shelley).

Загалом ці негативні якості сприймаються як зумовлені ззовні, а не як провина самих військових.

Список використаних джерел

1. Небжеговска-Бартминьска С. Стереотипы и ценности в языковой картине мира. *Текст в языке, речи, культуре*: сб. науч. ст. / Белорус. гос. ун-т. Минск: РИВШ, 2017. С. 215–233. URL: <http://elib.bsu.by/handle/123456789/173326>. (Дата звернення:12.01.2023).
2. Bartmiński, J. What does it mean for stereotypes to «reside in language»? [E-resource]. *Stereotypes and linguistic prejudices in Europe: Contributions to the EFNIL Conference 2016 in Warsaw* / Ed. A. Dąbrowska, W. Pisarek, G. Stickel. Research Institute for Linguistics, 2017. P. 115–135. URL: <http://www.efnil.org/documents/conference-publications/warsaw-2016/EFNIL-Warsaw-16-Bartminski.pdf>. (Accessed 10 January, 2023).
3. BrainyQuote [E-resource]. URL: <https://www.brainyquote.com>. (Accessed 30 January, 2023).
4. Goodreads [E-resource]. URL: <https://www.goodreads.com>. (Accessed 1 February, 2023).

5. Pelepeichenko, L., Podufalova, T. Linguistic and Communicative Factors in the Formation and Destruction of Professional Military Officer Stereotypes [E-resource]. *SKASE Journal of Literary and Cultural Studies [online]*. 2020. Vol. 2. No. 2. P. 41–58. URL: http://www.skase.sk/Volumes/SJLCS04/pdf_doc/04.pdf. (Accessed 15 January, 2023).
6. Podufalova, T. Professional Stereotypes in Terms of Linguistics. *Сучасні філологічні і методичні студії: проблематика і перспективи* [Електронне видання]: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. для науковців, викладачів, учителів, здобувачів вищої освіти, Харків, 18 трав. 2022 р. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди; [редкол.: Ю. Д. Бойчук (голов. ред) та ін.]. Харків, 2022. С. 188–192. (Accessed 15 January, 2023).
7. Wise Old Sayings [E-resource]. URL: <https://www.wiseoldsayings.com>. (Accessed 27 January, 2023).

Pryanitska V.,

*Senior Lecturer of the Department of Foreign Philology and Translation
O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv*

Psychological Aspect in the Course of English Learning

Each teacher of English at least once in his/her life has faced the situation when learners are afraid of speaking up. Excessive shyness is a sign of insecurity, lack of confidence, an incorrect self-image and low self-esteem. Some bad experiences during childhood could have caused people to become timid and withdrawn. When you are uncomfortable among others, you can't talk, express your opinion and ask for favours. Timidity can destroy your ambitions, your success with relationships and your life. It can result in feeling unsure of yourself in the company of other people and English lessons are not exception as different students with different level of English knowledge participate in them.

One of the first steps to overcome your shyness is try to accept your shyness and be comfortable with it. The more you will resist it unconsciously or consciously, longer it will prevail. Secondly, find English courses according to your level of the English knowledge. There are simple ways to help to increase learners' self-esteem and build

self-confidence during English lessons. Learners of English should:

1. Always do their homework. Being prepared means that you are responsible, diligent person and ready to fight your problems.

2. Take care of themselves and always have a good sleep. If they are tired they most likely won't take active part in activities suggested by your teacher.

3. Believe that their teacher is not a person who just wants to fill them with knowledge. He/she is interested in their work and their progress.

4. Surround themselves with people who make them feel good. It is not difficult to do it as beyond English lessons we can feel free to choose such people. On English lessons we can face different problems as we are not surrounded with students whom we like. So it is a challenge for a teacher of English to create such psychological atmosphere when all learners would like to participate in all activities. An efficient teacher should create a friendly, open environment, one in which a shy student feels that it's not bad to make mistakes, that it's all right if this student doesn't have the perfect pronunciation. The important thing is to simply speak.

5. Find a person who is good at speaking English. Have a conversation in English and don't be afraid to make mistakes. Practice English every day. The more learners practice speaking, writing, reading and listening to English, the more confident they will feel.

The trouble with self-conscious individuals is that they think the other people are concerned about how they look and perform. Yes, there are judgmental people. But we should know that most of them are insecure and look for the weakness in others to validate their own worth. So if a teacher keeps it in mind, he/she wouldn't become bothered and find ways of solving these problems.

References:

1. <https://www.wikihow.com/Overcome-Shyness>
2. <http://www.simplybetterenglish.com/overcome-shyness-start-using-english/>

The Importance of Both Soft and Hard Skills for Teaching Foreign Languages

Once a person has decided to become a teacher he/she must spend time noting the skills required for a job. Soft skills are considered to be the most important for a teacher as the latter must communicate successfully with learners. So what are soft skills? Soft skills are considered to be interpersonal people skills which enable people to communicate or work effectively creating good psychological atmosphere. As we live in the world full of stresses and negative situations we must pay special attention to the way we behave. Stress compromises your ability to communicate effectively. If you feel disappointed or irritated the tone of your voice, intonation and movements of your body will clearly signal that something unpleasant has happened. We must be aware of fact that we can confuse or even turn off our listeners. If a person is feeling overwhelmed by stress, it's best to take a time out. It is better to calm down before continuing the conversation. Once you've regained your emotional stability, you'll be better «equipped» to deal with the situation in a positive way. So soft skills are especially vital for teachers' professional development as this profession requires much interaction with pupils, students or people on the whole.

Though it seems that only soft skills are important for teachers research has shown that soft skills have as much impact on this job as hard ones. To some extent it happens because we live in a technocratic era and we are inclined to work with numerous devices which have recently been invented. Our society is constantly changing. Since last century the technological advancement has become the focus of our society. You can hardly find a family that doesn't have a computer or other devices which are really useful. So, it is always a good idea to remain up with current standards of technology and techniques. It is essential for almost all professions. And teaching is no exception. Therefore to succeed in their careers teachers of foreign languages must take into account the fact that they shouldn't focus only on building their soft skills but they must also master the hard ones.

What are hard skills? Hard skills are defined as the skills required for a role that are not interpersonal. Hard skills include the knowledge and abilities required for success in a job. They are specific, teachable and quantifiable abilities. For a teacher, hard skills might include:

- A certificate of qualification
- Knowledge of the content taught
- Sound language and literacy
- Basic computer and word processing skills
- Skills acquired through professional development etc.

Hard skills are acquired through formal education and training programs, including college, apprenticeships, short-term training classes, online courses, certification programs, as well as by on-the-job training.

There are careers that need much hard skills and little soft skills or mostly soft skills and little hard skills. Teachers of the foreign languages need both hard and soft skills as they should have at least basic computer skills. And dealing well with learners requires excellent soft skills. Moreover we must keep in mind that key to success in our career is finding balance between both soft skills and hard skills. Therefore, a teacher must improve communication skills as well as his/her psychological well-being. If we think that students or learners attend our classes only for the reason that they want to speak foreign language well we are mistaken. The most important thing for every person is to be needed, loved and respected as well as to become competent in the sphere of studied subject. Clarity of speech, friendly disposition, smiling face, smooth movements as well as hard skills of a teacher help to develop successful interaction. Realizing this fact will definitely lead to teachers' professional development.

References:

1. <http://www.inspireeducation.net.au/blog/professional-development-hard-and-soft-skills-for-teachers/>

Ryzhenko M.V.,

*PhD in Pedagogy, Associate Professor at the Department of
Foreign Philology and Translation*

O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv

Anisenko O.V.,

*Senior Teacher at the Department of
Foreign Philology and Translation*

O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv

Psychological Aspects of Teaching Foreign Languages in a University during the War

Teaching foreign languages in a university during war is a challenging task as it involves psychological aspects that can affect the teaching process and the students' learning outcomes. The psychological aspects of teaching foreign languages during a war can be attributed to various factors such as anxiety, stress, trauma, and fear that can impact the students' motivation, concentration, and cognitive abilities. This paper aims to explore the psychological aspects of teaching foreign languages in a university during the war by examining the literature available on the topic.

One of the primary psychological factors that can affect the teaching and learning process during war is anxiety. Anxiety is a common emotional response to a stressful situation, and in the context of war, it can be triggered by various factors such as the fear of physical harm, loss of family and friends, and uncertainty about the future. The high levels of anxiety among students can hinder their ability to learn and retain new information. High levels of anxiety among students can negatively affect their academic performance and their motivation to learn. Reducing anxiety levels through counseling and relaxation techniques can improve students' academic performance.

Stress is another psychological factor that can impact the teaching and learning process during war. Stress can be triggered by various factors such as exposure to violence, displacement, and loss of family and friends. The high levels of stress among students can lead to physical and mental health issues, including depression and anxiety. Students who experienced high levels of stress during war had lower academic performance compared to those who experienced lower stress levels. Stress

management techniques such as meditation and relaxation can help reduce stress levels among students.

Trauma is a severe psychological factor that can affect the teaching and learning process during war. Trauma can be caused by various factors such as exposure to violence, loss of family and friends, and displacement. The high levels of trauma among students can lead to post-traumatic stress disorder (PTSD) and other mental health issues. Students who experienced trauma during war had lower academic performance compared to those who did not experience trauma. Trauma-focused therapy can help reduce the negative impact of trauma on students' academic performance.

Fear is another psychological factor that can impact the teaching and learning process during war. Fear can be triggered by various factors such as the fear of physical harm, loss of family and friends, and uncertainty about the future. The high levels of fear among students can lead to a lack of motivation and concentration, which can negatively affect their academic performance. Fear can impact students' motivation to learn, and reducing fear levels through counseling and relaxation techniques can improve students' academic performance.

Cultural factors can also impact the teaching of foreign languages during war. Students may be more resistant to learning foreign languages if they perceive it as a low priority or if they do not see the immediate benefits of learning a new language. This can be especially true in cultures where the focus is on survival rather than education.

Teachers may also struggle with cultural factors when teaching foreign languages during war. They may have to adapt their teaching methods to fit the cultural norms and expectations of the students. They may also have to navigate cultural differences and sensitivities when teaching a foreign language.

Teaching foreign languages in a university during war is a challenging task that requires consideration of the psychological aspects that can impact the teaching and learning process. The psychological factors that can affect the teaching and learning process during war include anxiety, stress, trauma, and fear. These factors can lead to physical and mental health issues, lower academic performance, and a lack of motivation and concentration among students. The literature suggests that reducing the negative impact of these psychological factors can be achieved through counseling, stress management techniques, and trauma-focused therapy. Further research is needed

to explore the effectiveness of these interventions in the context of teaching foreign languages during war.

References:

1. Haddad, Y., & Jurdi, R. (2017). The psychological impact of war and migration on children and adolescents. *Current Opinion in Psychiatry*, 30(4), 276-281.
2. Jacobson, M. Z. (2018). Environmental psychology and the impact of war. *Journal of Environmental Psychology*, 58, 44-50.
3. Saville-Troike, M. (2018). Intercultural communication and education during times of war. *Language Teaching*, 51(1), 28-41.

Романова О. О.,

доцентка кафедри іноземних мов

Національної академії Національної гвардії України

Психологічні аспекти навчання іноземних мов

Важко переоцінити значення іноземної мови для сучасного суспільства, оскільки вона безпосередньо впливає на всі основні аспекти життя в розвитку кожної країни. Сьогодні бути висококваліфікованим фахівцем означає не лише бути професіоналом у своїй вузькій галузі знань, а й володіти іноземними мовами. Існують різні чинники успішного навчання іноземної мови. Серед них один із найважливіших належить психології. Глибоке розуміння різноманітних психологічних аспектів може допомогти викладачеві вирішити багато ключових моментів у своїй роботі: знайти правильний метод роботи в кожній студентській групі; здійснювати правильний підхід до студентів відповідно до їх умінь і навичок з урахуванням складних вікових особливостей; забезпечити високу мотивацію в оволодінні іноземною мовою; подолати природні проблеми, так звані «бар'єри», що виникають у процесі вивчення мови.

Навчальний процес у закладах вищої освіти – складна багатопланова єдність. Завдяки своєрідності цілей, завдань, змісту, форм і методів навчального процесу, а також через вікові та психологічні особливості студентів, технічний заклад має свою специфіку. Соціально-економічні умови вимагають від випускників ЗВО таких якостей, як підприємливість, комунікабельність, готовність адаптуватися до

нових умов праці. Спеціалісту на робочому місці доводиться мати справу з великим потоком інформації, який йому необхідно правильно сприйняти, обробити і передати, що неможливо без наявності особистих комунікативних резервів.

Наявність різних підходів до професійної діяльності та особистості викладача та студента досліджували у своїх працях такі науковці як Т.Єсарєв, В. Краєвський, Н. Кузьміна, В. Сластенін та інші. Ці дослідження свідчать про масштабність роботи в цьому напрямку. Якими б не були ці підходи та напрямки (від класичних – передача знань і вмінь, до інноваційних – створення комфортного, творчо організованого середовища навчання та виховання), важливо дати цілісну характеристику особистості викладача вищого закладу, який ініціює активність і творчий пошук студентів.

Основним поняттям вищої освіти сьогодні залишається знання та розвиток особистості викладача та студента. Сьогодні вищій школі потрібен викладач, який володіє знаннями за фахом, любить свою професію, студентів, швидко та з максимальним результатом вирішує свої професійні завдання.

Історія навчання іноземних мов знає різні методи, які виключали і доповнювали один другого. Проте сформульований великими дидактами Я. Коменським та І. Песталоці принцип про неоднозначність, складність і плямистість цього процесу є актуальним і донині. Суб'єктом навчального процесу А. Дістерверг розглядав учня, а навчальний суб'єкт ставив на друге місце.

Методика викладання іноземних мов не обмежена, а пов'язана з низкою інших наук (філософія, фізіологія, психологія, лінгвістика, педагогіка).

Розглянемо проблеми методики навчання іноземної мови:

- механізм розуміння рідної та іноземної мови, їх походження та функції, а також роль перекладу;
- рівень володіння іноземною мовою: від знань до навичок;
- роль механічної пам'яті та особливості віку в навчанні іноземної мови;
- послівне та дослівне навчання, а також навчання шляхом розуміння перекладу;
- навчання граматичних особливостей під час занять за правилами та зразками речень.

Вивчаючи іноземну мову, важливо враховувати не тільки психологічні аспекти, а також потреби та обов'язки громади.

Враховуючи різницю в підходах до викладання іноземної мови, хотілося б виділити ключовий процес у навчанні іноземної мови. По-перше, ті, хто вивчають іноземну мову спостерігають за фонетичною, морфологічною та синтаксичною будовою іноземної мови.

Такі спостереження проводяться як під час вивчення іноземних мов, так і рідної мови. Наприклад, читання букви Аа [ei] англійською з чотирма різними звуками (ім'я, кішка, парк, догляд; name, cat, park, care) іноді викликає труднощі у тих, хто вивчає іноземну мову, тому що в українській буква Аа читається лише з одним звуком (мама, апельсин, буква, стан).

«Загальновідомо, що вивчити іноземну мову – це навчитися нею мислити» – говорить Берліц. Такий справедливо висловлений погляд прагне подолати зайві психологічні фактори, що виникають під час вивчення та оволодіння іноземною мовою через методи психологічного дослідження.

Відомо, що в XIX столітті психологія внесла багато нововведень в методику викладання іноземної мови. Як приклад, Вільгельм Вунд, за яким можна цитувати такі погляди, як духовна мова та емоції. Пізніше в психології були встановлені вимоги і до вивчення інших дисциплін, наприклад навчання та володіння іноземною мовою. Вимоги, наведені Г. Веделем, як приклад це:

- теорія єдності свідомості та діяльності;
- теорія послідовності формування психічних процесів;
- теорія монтажу (інсталяції);
- поняття про відкриті та таємні методи навчання;
- ступенева теорія держави;
- збудження студентів в інтенсивному стані у процесі навчання;
- механізм словесно-образного мислення, система внутрішнього і прихованого артикуляційного погляду;
- теорія латентної вербалізації для управління нейродинамікою психічного та інших процесів.

Загальновідомо, що завдяки звукам, які відображаються в мисленні людини, ми можемо розрізняти значення слів через звуки, які ми сприймаємо. Так,

В. Артемова у підручнику «Експериментальна фонетика» описує експеримент із студентом, який ніколи не вчив іноземної мови, як вимовляти звуки.

Перший раз науковий експериментатор був за кадром, другий раз науковий експериментатор бачив і розумів звуки, і втретє звуки розуміли і вимовляли на слух на основі безпосередніх вражень та аналітичних пояснень. Результати третього випадку були більш позитивними, ніж результати першого та другого разів. Експеримент показав, що при дослідженні, враження, які отримують студенти, коли викладач вимовляє звуки іноземною мовою правильно залежать від їхніх конкретних акустичних відносин, тобто від їхньої здатності вимовляти та звучати правильно.

Підготовка фахівців повинна завершуватися формуванням особистості і набуттям життєвого та професійного досвіду в соціокультурному контексті. Основна ідея такої освітньої системи полягає в заміні абстрактного процесу навчання практичного досвіду студентів у реальному житті. Акцент робиться на індивідуальних інтересах, методиці проектного навчання, психолого-педагогічних підходах.

Під час такого навчання викладач стає координатором практичної діяльності студентів. Викладачі сьогодні повинні будувати свої стосунки зі студентами відповідно до закономірності культурного життя, у професійній сфері. Студент разом із викладачем працює для культури і з культурою. Для такого навчання, звичайно, потрібен новий тип викладача, для якого такий спосіб педагогічної взаємодії буде органічним і комфортним. Головне, щоб студент пройшов ключові етапи формування його соціокультурної та професійної свідомості. Викладач повинен бути компетентним з психологічної точки зору, щоб правильно організувати процес навчання, а також мати певні особистісні та професійні якості.

Наступний крок в успішному процесі оволодіння мовою належить увазі студентів. Щоб подання матеріалу було якісним та студенти його гарно засвоїли, викладач повинен бути ознайомлений з психологічною теорією, яка пов'язана з процесом спрямування уваги і процесом засвоєння матеріалу даного заняття. Окрім того, для кожного викладача також дуже важливо зосередити студентів. Для цього викладач використовує різні методи навчання. А використання

наочного посібника в потрібний час є великою підмогою в цьому випадку. Викладач має подбати про це, щоб не втратити увагу студентів через кілька хвилин. Це дуже важливо, використовувати візуальну допомогу в точний час, інакше ефект буде досить протилежним.

Відзначимо також залежність уваги студентів від інтересу до вивченого матеріалу. Мета кожного викладача – підняти зацікавленість до викладеного матеріалу. Тут допоможуть психологічні знання щодо підвищення інтересу студентів, а викладачеві необхідно заздалегідь знати стан психіки студентів. Зацікавленість може бути зумовлена двома факторами: мотивацією до отримання знань і позитивно-емоційним ставленням до чогось.

Ми помітили, що інтерес завжди з'являється під час практичної та ефективної діяльності, а мотивація отримання знань може з'явитися, якщо студенти розуміють вивчений матеріал і здатні його поглинати. Не менш важливим фактором у цьому процесі є викладач як особистість, його ставлення і почуття до студентів і манера подання матеріалу, його вміння знаходити найкращий підхід до тих, хто навчається. Студенти, як відомо, можуть мати велике бажання вивчити іноземну мову та вільно розмовляти нею так швидко, як можливо, але їхній інтерес іноді дуже низький, оскільки вони не бачать результатів від того, що вони вивчають.

Отже, навчальний процес – це взаємний процес, який відбувається між викладачем і студентом, оскільки нульове читання – це взаємодія між викладачем і студентом за своєю психологічною природою. Завдання викладача – спрямувати студента в свідоме виконання дії. Наведені вище міркування призводять до висновку, що ключову роль у професійному мисленні викладача відіграє психологічне мислення системи, оскільки зміст навчально-виховного процесу завжди відображає суспільне життя, психологічні закони та їх механізми, і завжди орієнтоване на людину.

Do the Words Matter in Jurisprudence? An Inquiry into the Nature of Legal Science

A popular, albeit incorrect, view persists that jurisprudence is not a precise science. Such perception largely resides among laypersons, but it nevertheless is also common in professional circles. This perception has some appeal of course. Indeed, jurisprudence as a science has a lot of unsettled issues with different scholars taking different views on such issues. In practice, this results in splits between various courts in the application of the same law to the same factual settings.

In the meantime, Ruth Bader Ginsburg, the United States Supreme Court Justice once said: «The words matter. Words could paint pictures... choosing the right word, and the right word order, could make an enormous difference in conveying an image or an idea» [1].

This idea is hard to argue with. Indeed, some practitioners believe in the so-called «magic words», i.e., the specific, precise, and conventional expressions used to describe a legal theory or definitions. Conversely, other lawyers believe that substance shall prevail over form, which means that no «magic words» are needed as long as a lawyer can explain the essence or nature of his or her request in a way so the judge could understand. So, do the words really matter? This article tries to answer this question by illustrating of the US case law. Based on the answer to the above question the author will try to provide some practical guidance as to how to avoid misunderstandings ensuing from imprecision.

The relevance of the current topic is explained by the fact that a lawyer's failure to be precise may cause a lot of misunderstanding thereby resulting in disputes.

It is sensible at the beginning to lay out the ways in which imprecision may bite parties and their lawyers later on. It creates more risks than meets the eye. First, giving an imprecise definition in a contract may result in a considerable portion of litigation devoted to the interpretation of such an imprecisely defined term. Second, failure to adopt obligatory or permissive language in a contract or other legal document may

present a court (or another adjudicator) with the additional task of determining the nature of the parties' rights and obligations. Irrespective of the character of the problems described above, both of them are capable of causing the dispute and duplicating legal expenses on the resolution of such dispute. Examples of both such problems are illustrated below.

As was discussed above, the imprecisely-defined term has the potential to cause a dispute and make the resolution of such a dispute harder and longer. This is so because imprecision inevitably results in ambiguity – the situation when one term may mean two different things [10, c. 372]. This is exactly what happened in *Frigaliment Importing Co. v. B.N.S. Int'l Sales Corp.*, 190 F. Supp. 116 (S.D.N.Y. 1960) (the «Frigaliment»). In *Frigaliment*, the parties concluded a contract for the sale and supply of chicken. After the chicken had been delivered to the plaintiff, it refused to accept it. It did so because it expected that term «chicken» meant young chicken, suitable for broiling and frying, whereas the defendant believed that «chicken» meant any bird of that genus that meets contract specifications on weight and quality [2, c. 117]. The parties ended up in litigation where the court aptly noted that the issue before it was «what is the chicken».

Oswald v. Allen, 417 F.2d 43 (2d Cir. 1969), is another example. In that case, Oswald was a numismatist from Switzerland. Oswald was interested in a collection of Swiss coins held by Allen. Allen actually had two collections – the Rarity Coin Collection and the Swiss Coin Collection. The parties agreed that Allen would sell to Oswald the «Swiss Coins» which Oswald believed to include coins from both the Swiss Coin Collection and Rarity Coin Collection. On the other hand, Allen believed he agreed to only coins from the Swiss Coin Collection. The result was obvious – litigation [3, c. 44-45].

The majority of today's leases, contracts and legal forms are riddled with the word shall [4]. «Shall» has been used for generations to indicate legal obligation. Nevertheless, the word «shall» may also be interpreted to mean «must», «may», or even «should» [5; 6]. Cambridge Dictionary describes «may» as the word «expressing possibility» or «permission» [7]. «Should», according to the same dictionary, expresses a recommendation to do something [7].

In 1995, for instance, the U.S. Supreme Court issued a decision in *Gutierrez de Martinez v. Lamagno* that under certain contexts, «shall» could be construed as «may»

[8, c. 419]. The approach to using «must» instead of «shall» is sensible which is also evidenced by the fact that Congress also issued the Plain Writing Act of 2010, which required all federal agencies to follow the federal plain language guidelines and use «must» instead of «shall» when imposing requirements [9]. Likewise, the Federal Rules of Civil Procedure, as well as Federal Rules of Evidence, were revised to delete all uses of the word «shall» to avoid ambiguity in order to avoid ambiguity [4].

So, do the words matter after all? Given the above examples, the answer is «yes». The general recommendation therefore would be to be more cautious and specific in word selection. In particular, it is advisable to specifically define the term in a contract or other legal document in order to eliminate the risk of disputes over the precise meaning of such term in the future. Likewise, it is recommended to specifically indicate the nature of contractual provisions. Such a «magic word» as «must» is better used to indicate the obligatory nature of a provision. On the contrary, «may» is better understood to indicate a permissive course of conduct.

References:

1. «Ruth Bader Ginsburg – Words Matter» 21 вересня 2020 року // База даних «Global Crisis Blog, Innovation Blog». URL: <https://timnovate.com/2020/09/21/ruth-bader-ginsburg-words-matter/> (дата звернення: 04.04.2023).
2. *Frigalment Importing Co. v. B.N.S. Int'l Sales Corp.*, 190 F. Supp. 116 (S.D.N.Y. 1960) // База даних «Justia», URL: <https://law.justia.com/cases/federal/district-courts/FSupp/190/116/1622834/> (дата звернення: 05.04.2023).
3. *Oswald v. Allen*, 417 F.2d 43 (2d Cir. 1969) // База даних «Casetext», URL: <https://casetext.com/case/oswald-v-allen-2> (дата звернення: 05.04.2023).
4. Canceling the Word "Shall" in Leases, Contracts and Legal Forms // Електронний ресурс // Режим доступу: <https://www.jdsupra.com/legalnews/canceling-the-word-shall-in-leases-3494337/> (дата звернення: 05.04.2023).
5. Joseph Kimble, The Many Misuses of Shall, 3 Scribes J. LEG. WRITING 61 (1992) // База даних «Hein Online», URL: https://heinonline.org/hol/cgi-bin/get_pdf.cgi?handle=hein.journals/scr3§ion=13 (дата звернення: 06.04.2023).
6. Reed Dickerson, *The Fundamentals of Legal Drafting*, § 6.7, 9.4 (2d ed. 1986).

7. Cambridge Dictionary // Електронний ресурс // Режим доступу: <https://dictionary.cambridge.org/us/dictionary/english/may> (дата звернення: 07.04.2023).
8. *Gutierrez de Martinez v. Lamagno*, 515 U.S. 417 (1995) // База даних «Justia», URL: <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/515/417/> (дата звернення: 05.04.2023).
9. The Federal Plain Writing Act of 2010 // Електронний ресурс // режим доступу: <https://www.govinfo.gov/link/plaw/111/public/274> (дата звернення: 07.04.2010).
10. Randy E. Barnett, Nathan B. Oman, *Contracts: Cases and Doctrine* (7th edition, 2021), Aspen Publishing 2021.

Сайфутдінова О. Ю.,

кандидатка філологічних наук,

в.о. доцента кафедри ділової іноземної мови та перекладу

Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Зінченко О. А.,

викладачка кафедри ділової іноземної мови та перекладу

Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Дидактичний потенціал фонетичних вправ: досвід старої школи та погляд нейробіології

Одним із найпромовистіших показників наукованости здобувачів освіти сучасне суспільство вважає швидкість вивчення іноземної мови, позаяк теперішня освіта розвивається під знаком доцільності. Хосенний підхід до результатів навчання передбачає оцінку їхньої мінімальної якості в пропорції до витраченого часу. Для досягнення швидких результатів українська лінгводидактика застосувала найрізноманітніші методи та зафіксувала їх у численних вітчизняних підручниках. Одним із перших на теренах незалежної України став підручник з англійської мови Плахотника Василя Макаровича та Мартинової Раїси Юріївни, що відразу ж задекларував свою ефективність. Іншим відомим, але не настільки універсальним підручником є творіння Оксани Дмитрівни Карпюк. Ми звертаємо увагу на ідентичний рівень обидвох підручників (вони призначені для другого

року навчання) і розглядаємо відмінні методи, застосовувані для досягнення навчальних цілей. Підручник В. Плахотника [4] виглядає самодостатнім, комплексним, придатним для самостійного навчання і зручним для вчителя: є повторювані вправи для читання, об'єднані спільними фонетикою, правилами читання й ортографії; є вправи на каліграфію; лексичні вправи на переклад; вправи на складання речень, що забезпечують повноцінне повторення та формування лексичної та граматико-синтаксичної компетенцій.

Підручник О. Карпюк декларує «діяльнісний підхід та комунікативно-ігрову методику» [1, с.1] та містить переважно компіляцію граматики, лексичний коментар та деякі лексично-граматичні вправи, а тому, безумовно, вимагає аудіосупроводу та зошита для додаткових вправ (ці додатки поряд із підручником утворюють складний навчально-методичний комплекс). Безперечно, в середині 90-их років учитель не міг розраховувати на використання магнітофона під час уроку, тож все навчання спиралося на філігранну розробку В. Плахотника, педагога і вченого, котрий відобразив у підручнику максимально ефективні та науково обґрунтовані методи і прийоми; саме цим проблемам присвячена докторська дисертація Василя Макаровича [5].

У дидактиці іноземної мови ми, безперечно, спираємося на власні емпіричні пережиття. Досвід викладання іспанської мови «з нуля» в вищій школі черпаємо з традицій катедри французької та іспанської філологій ЛНУ імени Івана Франка. До слова, на круглому столі з нагоди 125-річчя катедри, зібраному 30 березня 2023 року і присвяченому викладачам-репатріантам, які працювали були на кафедрі [2], учасники згадали, що викладач Хосе Морено Пальї давав своїм студентам читати іспанську літературу в оригіналі після шести місяців вивчення (одного семестру) іспанської мови, себто студенти вже мали достатній для того рівень. Очевидці, себто студенти викладача Морено Пальї, свідчили, що вони практикували були іспанську мову по шість годин на день. Зрозуміло, що такого результату вони досягли за допомогою натренованої пам'яті. На круглому столі з вдячністю згадали також Марію Дмитрівну Клевцову, яка почала викладати в ЛНУ 1965 року та популяризувала на кафедрі теорію та практику фонетики: розробила відповідні курси, а в програмі курсу іспанської мови мала за звичай резервувати щонайменше два заняття на тиждень для фонетичних вправ.

Вивчення фонетичного компоненту іноземних мов удалося полегшити, поглибити і доповнити, коли з 1997 на факультеті розпочав роботу міжнародний проєкт «TEMPUS-tacis» [6, с. 293]. Та все ж ми повертаємося до простого – до фонетичних вправ, аби розкрити їхній дидактичний потенціал.

Важливість фонетичного компоненту для вивчення мови підтверджують новітні дослідження з психолінгвістики: «Порівняльний аналіз отриманих даних дозволив констатувати однорідність персональних наративів підлітків з порушеннями зору та без жодних порушень і принципову відмінність текстів, створених досліджуваними, які мають порушення слуху, а відповідно живуть в умовах вербальної деривації» [3, с. 115]. Якщо звуковий аспект є критичним для засвоєння рідної мови в процесі онтологічного розвитку мовної особистості, так само є незаперечною роля фонетичних вправ для вивчення іноземних мов. На підтримку звукового компоненту свідомості маємо також свідчення канадійського поліглота Скотта Янга про те, що «внутрішня вокалізація є обов'язковою для хорошого читання» (переклад наш. О. Ю. Сайфутдінова) [blog Scott H. Young].

Продуктивними будуть будь-які фонетичні вправи, позаяк «практика допоможе посилити нейронні зв'язки» [7], а тому через вправи відбувається безпосереднє навчання. Повторення звуків, звуків і букв, слів і словосполучень, зокрема із залученням граматичного компоненту.

Цінним різновидом фонетичної вправи може бути драматизація (читання з аркуша чи напам'ять вірша, діалогу, скоромовки чи іншого тексту), позаяк її ґрунтовано на імітації – не лише правильної вимови звуків, а й наголосу та інтонації. Звичайно, викладач діятиме як режисер такої інсценізації: його завдання полягатиме в координації та корекції роботи учнів або студентів. Успішне виконання таких вправ забезпечить формування в здобувачів освіти інтонаційного малюнку і додасть лексичної компетенції завдяки ресурсам слухової пам'яті. Цінність драматизації можна пояснити з погляду нейробіології: якщо повторення слів чи речень сприяють створенню нейрофрагмента (частини інформації, пов'язаної значенням або застосуванням), то драматизація – виразне відтворення тексту – це введення фрагмента в контекст – завершальна фаза його створення [8].

Список використаних джерел

1. Карпюк О.Д. Англійська мова. English: підручник для 2 класу. Тернопіль: Видавництво «Астон», 2019. 117 с.
2. Круглий стіл <https://lnu.edu.ua/vidbuvsia-kruhlyy-stil-prysviachenyy-repatriantam-ispianistam-lvivskoho-universytetu/>
3. Лозова О., Литвиненко О. Змістові індикатори особистісної спрямованості у персональних наративах підлітків із депривацією вербального розвитку. *PSYCHOLINGUISTICS*. 2021. 30(1), 114-138. <https://doi.org/10.31470/2309-1797-2021-30-1-114-138>
4. Плахотник В.М., Мартинова Р.Ю. Англійська мова. Підручник для 5 класу середньої школи. Видавництво: «Освіта», 1994. 288 с.
5. Плахотник В. М. Теоретичні основи навчання іноземних мов на початковому етапі в середній школі (дидактико-методичний аспект): дис. ... доктора пед. наук: 13.00.01, 13.00.02 / Плахотник Василь Макарович. Київ, 1992. 52 с.
6. Помірко Р. С. Латик М. М. Міжнародний науково-методичний семінар «Новітні технології у викладанні іноземних мов». Серія «Іноземні мови». 2002. № 10. с. 293-294.
7. Барбара Оклі-1. https://youtu.be/Td8_oMDGcY?t=205
8. Барбара Оклі-2. https://youtu.be/uYJ_cn2NG5A?t=396

Sklez O.,

LL.M candidate at Leiden University,

the Netherlands

Legal Work and Communication in Europe

Legal work and communication in Europe can vary depending on the country and the legal system in place. However, there are some general principles and practices that are common across Europe.

One important aspect of legal work in Europe is the need for clear and precise communication. Legal documents and contracts must be drafted with care to ensure that they are unambiguous and accurately reflect the intentions of the parties involved. Lawyers and other legal professionals must also be able to communicate effectively

with their clients, colleagues, and other stakeholders, both orally and in writing.

Another important aspect of legal work in Europe is the need to understand and navigate the legal systems of different countries. While there are some common legal principles across Europe, each country has its own laws and regulations, as well as its own court system and legal procedures. This requires lawyers to have a deep understanding of the legal system in which they are working, as well as the ability to adapt to different legal cultures and practices.

In terms of communication, Europe is a diverse continent with many different languages and cultures. This can pose challenges for legal professionals who need to communicate with clients, colleagues, and other stakeholders who may not speak the same language or have the same cultural background. However, many legal professionals in Europe are fluent in multiple languages and are skilled at navigating cross-cultural communication.

Overall, legal work and communication in Europe require a combination of technical expertise, cultural sensitivity, and effective communication skills. Legal professionals who can navigate these challenges successfully are likely to be in high demand and well-respected within their profession.

Moreover, English is often used as a common language for communication in the legal field, especially in international business transactions or disputes. It is essential for legal professionals to have strong English communication skills, both written and oral, in order to effectively communicate with clients, colleagues, and other stakeholders in the legal process.

When communicating with clients in the legal area, it is important for legal professionals to use clear and concise language that can be easily understood by those who may not be familiar with legal terminology. Legal documents and contracts should be translated into the client's native language whenever possible, to ensure that the client fully understands the legal implications of any agreements they enter into.

In addition to language proficiency, legal professionals should also be skilled at interpersonal communication, including active listening, empathy, and the ability to build trust with clients. This is especially important in the legal field, where clients may be experiencing stress or uncertainty and need to feel that their legal counsel is on their side and has their best interests at heart.

Overall, strong English communication skills are essential for legal professionals who work with clients in the legal area. This includes not only technical legal language, but also the ability to communicate effectively with clients from diverse backgrounds and cultures, and to build strong relationships based on trust and mutual understanding.

Solovyova O.V.,

PhD, Associate Professor

Foreign Citizen's Training Center

Zaporizhia State Medical University

Mobile Technologies in Developing Intercultural Competence

Intercultural communication is based on the interpretation of international symbols – the main motivational factors of communication, depending on the parameters of a linguistic personality. It is the structure of the cultural and linguistic personality that affects the success of intercultural communication [1, p. 42]. Without cultural and linguistic localization, it is impossible to describe or truly understand representatives of another culture, projecting their verbal and non-verbal communication schemes onto your own.

Most researchers define the communication as intercultural competence. Intercultural competence is proposed to be understood as the ability to productively interact with representatives of other cultures in a foreign language, understanding the culture of the interlocutor and positively perceiving cultural differences [2, p. 85].

Mobile technologies allow participating in collective work at a distance with partners whose language and culture we study. Using social networks, the student can participate in remote collaboration, which includes the stages of control and feedback on his actions, giving time for reflection, which is important for mastering a foreign language. The real and the virtual, interpenetrating each other, transform the processes of communication and the development of intercultural competence of students.

Virtual intercultural communication can be divided into 3 types: oral-written (comments on content, chats, emails), mixed (webinars with the ability to comment and answer questions in real time), oral (video conferences).

Among the possible technologies for teaching intercultural communication, one

can focus on the creation of multimedia products and projects: on the part of the teacher, these are online courses, on the part of the student, performing tasks to create products in a foreign language in the media space.

The success of the development of intercultural competence among students can be tracked by feedback and academic performance.

Creating products in the media space in different languages will allow students to overcome the existing language barrier, as a result of which their online activity in foreign languages may increase, and the fear of communicating with foreign speakers and foreigners should continue to disappear.

References:

1. Delanoy W. Quo vadis (inter-)kulturelle bildung? Internationalisierung des Lehramtsstudiums. Paderborn: Brill; Schöningh, 2018, 35–55. https://doi.org/10.30965/9783657728459_004
2. Knapp A. Interkulturelle kompetenz: eine sprachwissenschaftliche perspektive. Interkulturelle kompetenz und pädagogische professionalität, ed. Auernheimer G. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften, 2008, 81–97. https://doi.org/10.1007/978-3-531-92198-3_5

Солошенко-Задніпровська Н.К.,

доцентка кафедри теорії і практики англійської мови

Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

Міжкультурна комунікація як складник формування іншомовної компетенції

На сучасному етапі розвитку лінгводидактики процес формування іншомовної комунікативної компетентності розглядається в лінгво- та соціокультурній парадигмі, яка сприяє розвитку міжкультурної компетентності та є важливим і необхідним складником інтеракції між представниками різних країн, культур та національностей.

Під час спілкування іноземною мовою учасники комунікації мають слідкувати не тільки за коректним використанням мовного матеріалу, конструкцій, граматичних патернів тощо, але й дотримуватися норм та правил, які

характерні для тієї чи тієї лінгвокультурної спільноти. Тому формування іншомовної комунікативної компетенції, зокрема серед здобувачів вищої освіти сучасного ЗВО, повинно перебувати в тісному взаємозв'язку зі знайомством та вивченням культурних, історичних, соціальних та побутових особливостей країни (мова якої вивчається) [2].

Зазначимо, що мета ознайомлення / вивчення особливостей міжкультурної комунікації загалом включає в себе три основні аспекти: 1) формування толерантного ставлення до різних культур та їх розуміння; 2) розвиток адаптаційних навичок під час міжкультурної інтеракції (адекватне сприйняття особливостей чужої культури); 3) розвиток та формування іншомовної комунікативної компетентності з акцентом на міжкультурну комунікацію.

Загалом *міжкультурна комунікація* – це процес обміну інформацією між людьми, які мають різні культурні, мовні та соціальні фонди. Вона відіграє важливу роль у сучасному світі, де дедалі більше зміцнюються зв'язки між різними культурами та народами. У контексті вивчення іноземних мов міжкультурна комунікація є основою для досягнення ефективної взаємодії між людьми з різних країн та культур. Отже, розуміння культурних відмінностей та соціальних норм допомагає уникнути непорозумінь та конфліктів під час спілкування з носіями мови. Крім того, знання культурних особливостей та традицій інших країн може покращити якість комунікації та допомогти в досягненні кращих результатів у бізнесі, освіті та інших сферах життя.

Отже, можемо констатувати, що на сучасному етапі міжкультурна комунікація та вивчення іноземної мови нероздільні. Насамперед це пов'язано з тим, що навчання іноземної мови має бути спрямоване не тільки на передачу теоретичних мовних знань, а на й розвиток комунікативних умінь здобувачів з акцентом на розвиток навичок міжкультурного спілкування. У такому контексті можна розглядати формування міжкультурної компетенції (та умінь міжкультурної комунікації) як важливий складник мовної освіти. Однак традиційні підходи до навчання іноземним мовам, недосконалість логіки навчального процесу, низький рівень мотивації учасників освітнього процесу, недостатність роботи з автентичними джерелами тощо стають причиною того, що формуванню міжкультурної компетентності часто відводиться другорядна роль. У

результаті чого здобувачі, добре опанувавши мовний матеріал, можуть мати проблеми в реальних ситуаціях міжкультурного спілкування. Оскільки вони мають низький рівень соціальних навичок. Варто зазначити, якщо до мовних помилок та недоліків (під час комунікативного акту іноземною мовою) співрозмовники можуть віднестися з розумінням, то низка прагматичних невдач та порушень культурних норм може призвести до протиріччя, змінити загальний настрій комунікації, а іноді і взагалі стати причиною завершення спілкування.

Саме тому сучасна лінгводидактика приділяє значну увагу міжкультурному аспекту в контексті формування іншомовної комунікативної компетентності. Акцентується увага на знайомстві з культурними особливостями представників країни, мова якої вивчається, для запобігання комунікативних невдач та досягнення цілей спілкування. Раціонально побудований процес вивчення мови має гармонічно синтезувати в собі розвиток усіх складників іншомовної і міжкультурної компетентностей. Отже, оскільки основною метою вивчення іноземної мови є здійснення міжкультурної комунікації – спілкування з носіями мови та представниками різних культурних площин, то необхідним є формування серед учасників освітнього процесу в галузі вивчення іноземних мов розуміння того, що формування міжкультурної компетентності є важливим складником цього процесу.

Процес організації навчання іноземної мови (з урахуванням формування і міжкультурної компетентності) має включати:

- моделювання комунікативних ситуацій з урахуванням лінгвокультурних особливостей співрозмовників;
- порівняння специфіки культур рідної країни з іншими;
- активне використання автентичних матеріалів для знайомства з культурою, традиціями, історією та особливостями країни, мова якої вивчається.

Доцільно використовувати такі форми роботи зі здобувачами:

- знайомство здобувачів із теоретичним матеріалом із використанням презентаційних матеріалів, інтерактивних програм тощо;
- обговорення специфічних культурних особливостей / моментів, які можуть призвести до комунікативних бар'єрів;

- закріплення отриманих знань та інформації в процесі практичних занять, змодельованих комунікативних ситуацій міжкультурної інтеракції;
- підготовка індивідуальних проєктів, які містять, наприклад, цікаві факти тієї чи тієї міжкультурної тематики (наприклад, освіта в країні, мова якої вивчається, особливості культури, традицій тощо);
- групові повідомлення чи діалоги, у яких порівнюються та аналізуються культурні особливості різних країн;
- рольові ігри (наприклад, ділові зустрічі, наукові виступи і т. ін.).

Окремо варто приділити увагу використанню методу «case-study» («метод кейсів») при формуванні міжкультурної компетентності в процесі навчання іноземної мови. Адже це ефективний спосіб навчання іноземної мови, який ґрунтується на вирішенні практичних завдань та ситуацій. Метод «case-study» полягає в тому, що студенти отримують завдання, яке їм необхідно вирішити, використовуючи знання та навички, отримані в процесі вивчення мови (завдання можуть бути різними: від аналізу текстів до створення презентацій іноземною мовою) [1, с. 31]. До переваг цього методу з погляду тематики представленої роботи можна віднести те, що: 1) здобувачі навчаються практично застосовувати знання, що допомагає їм краще розуміти мову, швидше запам'ятовувати нові слова, граматичні структури та створювати своєрідне автентичне середовище з урахування лінгвокультурних особливостей; 2) дає змогу здобувачам розвивати навички комунікації з урахуванням особливостей міжкультурної комунікації, що також є важливим аспектом вивчення мови. Загалом метод «case-study» є ефективним способом навчання іноземної мови, який допомагає студентам краще розуміти мову та розвивати навички комунікації та роботи в групі.

Окрему увагу варто зацентрувати на доцільності залучення до освітнього процесу в галузі формування іншомовної компетентності (у синтезі з міжкультурною компетентністю) актуальних та автентичних матеріалів, які містять інформацію лінгвокраїнознавчого та соціокультурного спрямування, сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). Так сучасний світ вимагає від людей знання як мови, так і культури, що із цією мовою. Використання ІКТ у процесі навчання іноземних мов дає змогу розширити можливості формування міжкультурної компетентності здобувачів. ІКТ відкривають перед учасниками

освітнього процесу нові можливості для вивчення культури країни, де говорять мовою, що вивчається. За допомогою ІКТ можна легко отримати доступ до інформації про традиції, звичаї та культуру тієї чи іншої країни. Це дає змогу здобувачам отримувати повніше уявлення про мову та культуру, пов'язану з нею. Використання ІКТ також сприяє інтерактивному навчанню іноземних мов. За допомогою різних програм та мобільних застосунків здобувачі можуть переглядати відеоролики, виконувати завдання та тести, які допомагають їм краще засвоїти мовний матеріал та зрозуміти культуру країни-носія мови [3, с. 283]. Зрештою, мобільні застосунки, соціальні мережі тощо дають змогу спілкуватися з носіями мови, що сприяє розвитку міжкультурних навичок та розумінню інших культур. Отож, використання ІКТ у процесі навчання іноземних мов дає змогу викладачам та учням розширити можливості для формування міжкультурної компетентності, що є необхідною умовою для успішної взаємодії у світовій спільноті.

Отже, у процесі вивчення іноземної мови здобувачі мають не тільки вивчати лексико-граматичну систему мови, але й ознайомлюватися з іншими культурами, пізнавати лінгвокраїнознавчі й соціокультурні особливості, специфіку мовної поведінки, картину світу країни, мова якої вивчається для найбільш якісного адаптування та інтеграції до іншомовної культурної площини та ефективного досягнення цілей комунікативного акту.

Список використаних джерел

1. Веретюк Т. В. Метод «Case-Study» при вивченні української мови як іноземної. *Мовна освіта фахівця: сучасні виклики та тенденції* : матеріали V Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., Харків, 23 лют. 2023 р. / Нац. юрид. ун-т ім. Я. Мудрого. Харків, 2023. С. 30–34. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/10306> (дата звернення: 08.04. 2023).
2. Солошенко-Задніпровська Н. К. Технології навчання іноземної мови. Іноземна мова у професійній підготовці спеціалістів: проблеми та стратегії: матеріали II Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., Кропивницький, 15 лют. 2018 р. : зб. тез доп. Кропивницький: ЦДПУ, 2018. С. 96–99. URL: <http://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/1819> (дата звернення: 08.04. 2023).
3. Четверик В. К. Використання мобільних застосунків при вивченні іноземної мови як засіб організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти. *Мовна освіта*

фахівця: сучасні виклики та тенденції: матеріали V Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., Харків, 23 лют. 2023 р. Нац. юрид. ун-т ім. Я. Мудрого. Харків, 2023. С. 282–288. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/10302> (дата звернення: 08.04. 2023).

Сорока Н.А.,

*доцентка кафедри іноземних мов та професійних комунікацій
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого*

Проблема виникнення та подолання психологічних бар'єрів під час вивчення іноземної мови у вишах

Вивчення іноземних мов – це не лише оволодіння іншомовною компетентністю, а й комунікативною гнучкістю, здатністю до пізнання, емоційною стійкістю, а також умінням психологічно залучатися до процесу навчання. Ефективність такого багатостороннього процесу оволодіння іноземною мовою безпосередньо пов'язана з психологічною готовністю того, хто навчається, засвоювати і застосовувати іноземну мову як на занятті, так і в реальній ситуації спілкування поза аудиторією, вірити у свої здібності, не боятися робити помилки і не відчувати «сорому» у спілкуванні нерідною мовою, тобто вміти долати психологічні бар'єри.

Психологічні бар'єри поділяються на зовнішні та внутрішні. Зовнішні психологічні бар'єри – це об'єктивні перешкоди соціального порядку, які виникають перед тим, хто навчається, обставини, які не залежать від нас, і перепони, які створюють неможливість об'єктивного характеру, певна напруга в соціумі людини, професійні відмінності між тими, хто навчається, приналежність їх до різних соціальних груп, а також такі тривіальні, на перший погляд, причини, як, наприклад, труднощі знайти підходящу програму, курси навчання, викладача іноземної мови і т. і. Внутрішні, набагато численніші психологічні бар'єри суб'єктивного спрямування – це психофізіологічні та лінгвістичні перепони на шляху вивчення іноземної мови, притаманні конкретній особистості. Вони виникають під впливом таких факторів, як вік, особливість виховання, наявність здібності до вивчення іноземних мов і віри у свої сили, попередній досвід

навчання, негативний вплив якого перешкоджає адекватній та об'єктивній оцінці ситуації, власний стиль засвоєння мови, конфлікт спілкування, внутрішня мотивація, пам'ять, актуалізація когнітивних, емоційних, «смыслових і міжкультурних сфер, усвідомлення нової мовної реальності» [1, с. 209] та ін.

Можна виокремити чотири основні категорії чинників, що справляють позитивний або негативний вплив на освоєння іноземної мови, залежно від рівня «афективного» фільтру людини.

Перший чинник – це мотивація. Більшість лінгвістів і психологів розглядають мотивацію як один із головних чинників, що впливають на ступінь засвоєння іноземної мови, без якого навіть найобдарованіші люди не можуть досягти поставлених цілей, незалежно від програми навчання та наявності кваліфікованого викладача. Мотивація людини, яка вивчає іноземну мову, складається з трьох складових: «зусилля (наполегливість і час, витрачений на вивчення), бажання (прагнення людини досягати успіхів і високих результатів) та емоції (емоційна реакція учня на процес вивчення мови)» [3, с. 96].

Другий фактор – ставлення до предмету і процесу його опанування. Можна виділити кілька рівнів ставлення до вивчення іноземної мови: негативне ставлення, коли превалюють мотиви уникнення неприємностей, відсутній інтерес, адекватна самооцінка і всі невдачі пояснюються зовнішніми причинами; нейтральне (пасивно-байдуже) ставлення спостерігається, коли учень не ставить перед собою жодних цілей, байдужий до результатів навчального процесу; позитивне (аморфне) ставлення, коли людина виявляє пізнавальний інтерес до результату навчання, розуміє і виконує поставлені завдання за зразком, але не має чітких мотивів; позитивне (усвідомлене) ставлення, коли в учня є самостійно поставлену мету, усвідомлено співвідносяться мотиви та цілі його дій; позитивне (активне, творче) ставлення проявляється, якщо учень постійно вдосконалює способи пізнання, застосовує їх у нових умовах, має високу самооцінку і здатний до самоосвіти; позитивне (відповідальне) ставлення, яке характерне для людей, готових до вдосконалення способів співпраці з іншими людьми, уміють зайняти різну умовну позицію у спільній роботі, активно й самостійно ставлять собі цілі та швидко просуваються до їх реалізації [3].

Третій чинник – тривожність. Тривожність є ще одним афективним

чинником, одним із найвідоміших і найпоширеніших видів емоцій, що впливають на вивчення іноземної мови. Розрізняють три типи тривожності під час вивчення іноземної мови: 1) комунікативна тривожність, спровокована фактичною та/або очікуваною необхідністю спілкуватися іноземною мовою з іншим студентом або викладачем; 2) тривожність, спричинена контролем знань і вмінь, коли студент зазнає душевних страждань до, під час і після контрольного завдання, іспиту; 3) страх отримати незадовільну оцінку, страх осуду і постійне очікування негативної думки з боку інших студентів і педагога [3].

Четвертий фактор – упевненість у собі та почуття власної гідності. Упевненість у собі – необхідна якість будь-якої людини, яка прагне досягти успіхів у навчанні. Успіх у вивченні іноземної мови також багато в чому залежить від віри того, хто навчається, у свої здібності. Невпевненість у собі, у своїх силах, постійний страх зробити помилку, занижена самооцінка, очікування невдачі та побоювання стати об'єктом критики призводять до підвищеної тривожності, яка перетворюється на «скутість», і може негативно впливати на процес вивчення іноземної мови, викликати до нього негативне ставлення, знижувати мотивацію, ставати серйозною перешкодою. Студент постійно відчуватиме страх невдачі та приниження, відчуватиме свою неадекватність, буде відволікатися від виконання завдань і таким чином створюватиме собі нові перепони. Упевненість у своїх силах може складатися з безлічі різноманітних складових, таких як упевненість в умінні комунікувати засобами іноземної мови на належному рівні, упевненість в отриманні хорошої та/або відмінної оцінки під час складання тестових завдань або іспитів, упевненість у своїх здібностях досягати і показувати відмінні результати під час вивчення іноземних мов, упевненість впоратися з будь-якою стресовою ситуацією на занятті або в житті.

Дуже важливо своєчасно застосовувати стратегії з подолання психологічних бар'єрів на шляху оволодіння іноземної мови, до яких можна віднести насамперед підняття мотивації та впевненості студентів у своїх силах і зниження мовної тривожності.

«Викладач повинен творчо підходити до використання різноманітних прийомів і засобів активізації навчальної діяльності задля того, щоб навчання іноземної мови проходило в змодельованій ситуації мовного спілкування, яка

максимально є наближеною до реальної» [2, с. 423]. Завдання творчого характеру, невербальні засоби спілкування, рольові ігри мають стати невід'ємною частиною занять.

Проведення занять у сприятливій, живій, гармонійній обстановці, заохочення, ігнорування граматичних, лексичних і фонетичних помилок, які не ускладнюють комунікацію, похвала допоможуть студентам подолати психологічні бар'єри і знизити тривожність. Завдання викладача – знайти той оптимальний варіант, за якого людина, що вивчає іноземну мову, досягає поставлених цілей і робить це в максимально сприятливій емоційній обстановці.

Список використаних джерел

1. Holubnycha L., Kostikova I., Soroka N., Shchokina T., Golopych I. Intercultural competence development at universities. *Postmodern Openings*. 2021. Vol. 12. № 1 Sup.1. P. 200-214.
2. Kostikova I., Holubnycha L., Shchokina T., Soroka N., Budianska V., Marykivska H. A role-playing game as a means of effective professional English teaching. *Amazonia Investiga*. 2019. Vol. 8. № 24. P. 414-425.
3. Сорока Н.А. Психологічні основи формування та засвоєння мови як знакової системи. Харків, 2008. 175 с.

Степанов А.В.,

доцент кафедри іноземних мов

Львівського торговельно-економічного університету

Розвиток навичок усного мовлення здобувачів вищої освіти економічних спеціальностей з урахуванням аспектів міжкультурної комунікації

Нові умови розвитку суспільства та орієнтованість на євроінтеграцію вимагають негайного та докорінного перегляду як загальної методології, так і конкретних методів та прийомів викладання іноземної мови для здобувачів вищої освіти економічних спеціальностей. У контексті розгляду заняття з іноземної мови як перехрестя культур, де кожне слово нерідною мовою відображає нові реалії іноземної культури, і за кожним словом стоїть обумовлене національною свідомістю уявлення про світ, очевидним є тісний зв'язок і взаємозалежність

викладання іноземних мов та міжкультурної комунікації, оскільки кожне спілкування між представниками різних країн, а кожен комунікативний акт розглядається як практика міжкультурної комунікації, коли один учасник виявляє культурну різницю іншого. У сучасному глобалізованому світі на перший план виходить функціональність мови, її використання у різних сферах суспільного життя в якості реального засобу спілкування з представниками інших країн і культур. Внаслідок цього з метою досягнення нових цілей викладання англійської мови у центрі уваги постає комунікативна функція мови, яка реалізується в усному та писемному діалогічному і монологічному мовленні.

Попит сучасного європейського суспільства на фахівців з економіки та бізнесу зі знанням, які володіють іноземними мовами як засобом міжкультурної комунікації зумовлює спрямованість процесу викладання на формування особистості, готової до міжнаціонального спілкування. Ці тенденції у методичних підходах знаходять своє відображення у культурній політиці Ради Європи та в концепціях міжкультурного та соціолінгвістичного навчання філологічних дисциплін. Одним із пріоритетних завдань навчання іноземної мови визнається формування у студентів комунікативної компетенції, що передбачає наявність знань про національно-культурні особливості іноземномовних країн, про норми мовленнєвої та немовленнєвої поведінки її носіїв і вміння будувати свою поведінку відповідно до цих особливостей і норм. Актуальним стає розкриття шляхів формування у студентів навичок усного діалогічного мовлення як складової процесу викладання іноземної мови, що є запорукою ефективної міжкультурної комунікації.

В останні роки посилилась увага науковців до феномену комунікативної соціолінгвістичної компетенції як одного з показників готовності особистості до міжкультурної комунікації. Широко дискутується проблема формування соціолінгвістичної компетенції у процесі навчання іноземних мов, тому що саме формування соціолінгвістичної компетенції передбачає проникнення в культуру, в систему світовідчуття та світорозуміння народу, адже саме мова та література як форми існування розумової діяльності людини охоплюють всі сфери її індивідуального та суспільного життя, є часткою людської природи, практичної та теоретичної діяльності, як індивідуума, так і соціуму [1]. Проблемою формування

комунікативної соціолінгвістичної компетенції у процесі навчання іноземним мовам займалися вітчизняні та зарубіжні лінгвісти (О.В. Тер-Мінасова, О.А. Каніболоцька Г.В. Колшанський, Т.В. Романова, О.Д. Швейцер, О.О. Першукова, Н. Д. Галькова, Е. Сепір), результати досліджень яких залишаються актуальними й застосовуються при розробці навчально-методичних матеріалів.

Викладання іноземних мов сьогодні зосереджене на навчанні мови як реального та повноцінного засобу спілкування. Традиційні підходи до викладання іноземних мов є віддалені від практики й не мають прикладного характеру. Опрацювання спеціалізованих текстів з акцентом на читання, переклад та заучування фахової термінології забезпечують реалізацію виключно одної функції мови – функції повідомлення, інформативної функції, причому в дуже звуженому, обмеженому вигляді, тому що з чотирьох навичок володіння мовою (читання, письмо, говоріння, розуміння на слух) розвивається лише один, пасивний, орієнтований на розпізнавання, аспект – читання. Мало результативними вважаються репродуктивні методи заучування і відтворення, переказу професійно-орієнтованих, віддалених від сучасних реалій, текстів. Подібні види роботи на занятті з іноземної мови не викликають прикладного інтересу і знижують мотивацію здобувачів вищої освіти.

Викладання іноземних мов виходячи суто з письмових текстів зводить комунікативні можливості мови до пасивної здатності розуміти кимось створені тексти, але не створювати, не самостійно породжувати мовлення, а без цього реальне спілкування є неможливим. Саме тому головною метою викладачів іноземних мов має стати максимізація комунікативних навичок. У контексті розв'язання питання про навчання іноземних мов як засобу комунікації між представниками різних народів та культур лежить методичний підхід, згідно з яким мови повинні вивчатися у нерозривній єдності зі світом та культурою народів, які ними розмовляють. Ефективність комунікативного акту, окрім знання мови, залежить від багатьох факторів: умов і культури спілкування, правил етикету, знання невербальних форм вираження (міміки, жестів), наявності глибоких фонових знань та багато іншого [2, с. 93].

Подолання мовленнєвого бар'єра вважається недостатнім для досягнення

ефективності спілкування між представниками відмінних культур. Вагомою перешкодою на шляху до більш повного взаєморозуміння є культурні розходження, адже саме національно-специфічні компоненти культур призводять до порушення міжкультурної комунікації. Національно-специфічні особливості різних компонентів культур учасників комунікативного акту можуть ускладнити процес міжкультурного спілкування [3, с. 237]. До компонентів культури, що несуть національно-специфічне забарвлення, можна віднести наступні:

а) традиції (стійкі елементи культури, що передаються від покоління до покоління і зберігаються протягом тривалого часу), звичаї (вираження традиції, усталені елементи у соціонормативній сфері культури, загальноприйнятий порядок, правила, які здавна існують у громадському житті й побуті певного народу, суспільної групи, колективу тощо) та обряди (сукупність дій стереотипного характеру, яким притаманні символічні значення);

б) побутову культуру, повсякденні традиційні дії, усталений уклад життя;

в) повсякденна поведінка, яка є звичною для носіїв певної лінгвокультурної спільноти;

г) національні мовні картини світу, що виражають історично сформовану у повсякденній свідомості певного мовного колективу і відображену в мові сукупність поглядів на світ, певний спосіб сприйняття та устрою світу, концептуалізації дійсності. Дослідники вважають, що кожній природній мові відповідає унікальна мовна картина світу.

д) художню культуру, яка відображає культурні традиції того чи іншого етносу [4, с. 142].

Кожен носій національної мови та культури володіє в тій чи іншій мірі набором специфічних особливостей. У випадку міжкультурного спілкування, це зумовлює необхідність щоразу під час взаємодії співрозмовників брати до уваги особливості їхнього національного характеру, специфіку їхнього емоційного інтелекту, національно-детерміновані особливості мислення. Саме чітке врахування соціокультурних чинників є визначальним фактором ефективності комунікативного акту, що актуалізує методичні пріоритети врахування аспектів міжкультурної комунікації на заняттях з іноземної мови в ході розвитку навичок усного мовлення.

Список використаних джерел

1. Каніболоцька О. А. Формування соціолінгвістичної компетенції студентів-філологів на сучасному етапі модернізації гуманітарної освіти. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoapp_2010_15_17 (дата звернення: 7.04.2023).
2. Персикова Т. Н. Межкультурная коммуникация и корпоративная культура : Учебное пособие. К. : Логос, 2007. 224 с.
3. Griffin E. First Look at Communication Theory. 3rd ed. New York : McGraw Co., Inc., 1997. 536 p.
4. Lewis R.D. When cultures collide : leading across cultures. 3rd ed. London; Boston : Nicholas Brealey Publishing, 2005. 625 с.

Tkalia I.A.,

*Associate Professor of the Department of
Foreign Languages for Professional Purposes
V.N. Karazin Kharkiv National University*

Cherkashyna N.I.,

*Senior Lecturer of the Department of
Foreign Languages for Professional Purposes
V.N. Karazin Kharkiv National University*

Interdisciplinary Student Conference – a Platform for the Development of Academic Communication Skills

In this paper the authors analyze the role of learning a foreign language in the training of specialists at higher educational establishments. On the example of Karazin educational and scientific institute of ecology the article traces the accumulation of knowledge of English by the students for all periods of study. This is reflected in the competencies specified in the educational and professional program on specialty 101 Ecology. In addition, the authors outline the areas of language competencies application in training.

Orientation of Ukraine to the requirements of the EU calls for the development of new educational models for professional training of specialists in various fields. The current crisis of the educational system is connected with the fact that, being a

conservative phenomenon by its nature, education lags behind dynamic social development. Moreover, the graduates of educational institutions, having met the challenges of the free market, often feel confused, have difficulties in solving professional and life problems.

Higher educational institutions of EU countries are modifying programs, have close ties with enterprises, thanks to which their offer meets the needs of the market. Most often the following forms of professional development are found: conferences and symposia; lectures by foreign professors; foreign internship; doctoral training and seminars; postgraduate studies; internships in companies, consultations; computer courses; summer schools.

In Ukraine foreign language training of all specialists is carried out in different directions. However, regardless of specialization, one of the permanent problems for university graduates is the insufficiency of practical English language skills when employers need to train employees already at the workplace, losing not only time, but also money. This leads to a kind of paradox – the enterprise requires for a future specialist to be competent in a foreign language at the time of admission to a new place of work but a university graduate cannot gain this experience because he cannot find a job for the same reason.

In the updated EPP training of bachelors and masters majoring in 101 Ecology, foreign language learning is laid not only in the competence «Ability to communicate in a foreign language». Since the internationalization of educational activities is not possible without language training, and in our opinion, provides a full acquisition of most general competencies such as:

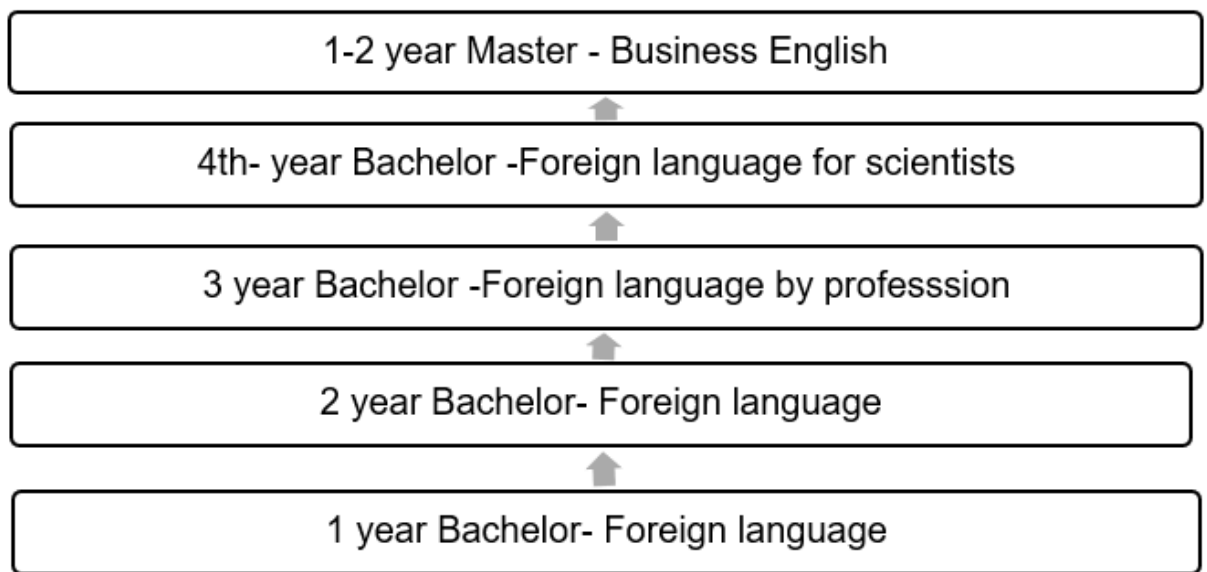
Ability to communicate with representatives of other professional groups of different levels (with experts from other fields of knowledge / types of economic activity):

- Skills in the use of information and communication technologies,
- Ability to conduct research at the appropriate level,
- Ability to work in a team,
- Interpersonal skills,
- Ability to evaluate and ensure the quality of work performed.

For the formation of these competencies there is a separate block in the structural

and logical scheme of the OP specialty 101 «Ecology» (Fig. 1). It clearly argues that only the systematic gradual accumulation of knowledge can provide a sustainable level of training for a specialist who is fluent in a foreign language, able to apply their knowledge not only at the household level but also in the professional sphere, including obtaining information from modern foreign sources and presenting their work outside our country.

Fig.1. Structural and logical scheme of learning a foreign language in specialty 101 Ecology.



Student scientific conferences are a necessary component of foreign language professional and practical training of future specialists in institutions of higher education. We focus our attention on academic activities, in the process of which the integration of various disciplines takes place. We mean the integration of knowledge and methods from different disciplines using a real synthesis of approaches. This is what declares an interdisciplinary approach to learning, which we, in particular, consider as a possible main vector of student conferences.

We strongly believe that an interdisciplinary conference serves a suitable platform for students to learn about the same topic or problem from different perspectives. Also, they have the opportunity to attract knowledge and research tools of other disciplines. This applies not only to specialties that have more or less similar features, such as biology and chemistry, physics and mathematics. We consider it expedient to involve students of humanities and natural sciences or technical profiles in the so-called joint conference. The specificity of such a conference makes its own

demands on the nature of the reports. They should take into account the specifics of the audience, so we recommend the students to present this or that topic in a general way, without overloading listeners with too many special terms. The speakers should explain the meaning of terms in the topics of their speeches which involves not only the content of the definition, but – to a large extent – the form of its explanation. This applies to the report in general.

Preparation and presentation of a report at an interdisciplinary conference is a great opportunity to train specific skills (transferable skills) that do not belong to a specific field or job because they are general in nature and can correspond to different specialties and job positions. It is primarily about the ability to communicate, which can be considered one of the most basic skills for successful employment. It is thanks to participation in the conference, especially preparation of the reports, that students can express themselves clearly and concisely, communicating with other students who can be both representatives of one specialty and another field. In real life, we often need to convey information to a wide range of listeners, and not all of these people have an understanding of our work, so it is important to be able to clearly and effectively formulate our ideas.

For several years in a row, the Karazin Institute of Ecology (former Faculty of Ecology) has been winning grants under the Tempus and Erasmus + programs, aimed at improving the training of specialists at Ukrainian universities. Consequently, our students are widely involved in these projects, participating in international scientific conferences and English-language scientific publications, without which it is impossible to declare the results of their research and assess the level of their compliance with the current scientific level in their field. It is to ensure the possibility of presenting one's own scientific work that the following disciplines have been introduced: «Foreign language for scientists» (Bachelor's degree), «Business foreign language» (Master's degree) and «Foreign language for graduate students» (PhD). As a result, the English-language publishing activity of students has increased at the Institute of Ecology.

A very motivating factor is our annual student scientific conference «Ecology is a priority», which has become an All-Ukrainian conference and is registered at the Ministry of Education of Ukraine. This gives us an opportunity to involve a wide student audience from different universities.

*Senior Lecturer of Foreign Languages Department,
O. M. Beketov National University of Urban Economy*

*Candidate of Technical Sciences, Associate Professor,
O.M. Beketov National University of Urban Economy*

Analyzing Artworks for Foreign Language Learning in Architecture and Civil Engineering

Works of art enjoy great potential for portraying various facets of experience within the target language country. The use of artworks in teaching a foreign language makes it possible to familiarize students with the traditions, customs, and other peculiarities of the country of the target language [1].

The study aims to increase oral speech skills by analyzing information when using artworks in arranging foreign language lessons. It is proposed to use paintings as a material and historical source of the medial origin.

The painting as a kind of visual aspect plays an essential role in teaching a foreign language. In foreign language lessons, painting artworks can be considered not only as a realm that helps to solve moral and universal human problems but also as a means of forming students' communicative competence and the development of the speech-thinking activity.

It has been practically established that paintings have the tremendous potential for forming and developing creative thinking in students simultaneously with the formation and development of active, creative foreign speech skills [2].

The use of fine artworks during the classes allows students to form interest. It develops thinking and fantasy instead of a simple attempt to explain what is depicted.

A painting by Adolf Menzel, «Das Ballsouper» (1878), is proposed to assess the technique's efficiency. In a magnificent hall with an expansive chandelier and huge mirrors we can see men in pointed uniforms and women dine and parade in the finest robes. This painting offers an almost intimate view of the hall from a slightly elevated position.

There are various types of role-playing games to deal with the piece of art are

offered. So, students are given a task in which they need to imagine being an artist themselves. One is supposed to tell one's partners about choosing a plot for painting the picture and describing one's feelings and thoughts while working on the piece of art.

In this activity, students are given complete freedom of imagination. They should describe the emotions and conditions under which the painting was created and why specific colors were used to make it. Before completing the task, a pre-developed handout with stable phrases and expressions is distributed among the students.

Then the traditional task is offered: the description of the image in the picture. Thus, the vocabulary on the topic «Main Architectural Styles» is getting refreshment and repetition. Research results confirm the high efficiency of using visual aids in learning a foreign language using the more meaningful approach and increased interest in the problem. Besides, visibility in the form of paintings mobilizes mental activity, arouses interest in foreign language classes, expands the volume of assimilated material, trains creative imagination, mobilizes psychic action, and facilitates the entire process of learning a foreign language. Along with the painting's description, students are encouraged to study the artist's biography using the website's materials.

Along with the attraction of artistic images, the use of extensive media networks and textual images plays an essential role in the didactics of foreign languages. It is based on multimedia approaches to learning foreign languages. The paper studies the effectiveness of using the artworks during foreign language classes as a material for methodological support. As a tool for solving this problem, a lesson in the form of a project lesson on the «100 years of the Bauhaus» topic is proposed.

One hundred years after its creation, the Bauhaus remains one of the most important examples of a distinctive style for many architects, artists, and designers [3]. No other artistic school of our time has such an extensive media presentation as the Bauhaus. Since the 1920s, the Bauhaus history has been documented in films and photographs, at international exhibitions, in the press, radio, television, and in popular art history books.

To study the effectiveness of the method, various types of tasks are offered. For example, it is proposed to draw up a timeline of the most critical dates in the history of the Bauhaus development using a link on the Internet. Students, employing about 100 lexical units and phrases, must cover the most critical events in a certain period of time,

from 1920 to 1933.

As another example, the aim of a new task is formulated. Using Internet resources, it is required to find information about prominent personalities associated with the Bauhaus movement. For example, such persons as Walter Gropius (the school's founder), Wassily Kandinsky, Paul Klee, Gerhard Marks, Ludwig Mies van der Rohe.

A comparative analysis of the artwork in pairs and groups is carried out. Such aspects of activities as speaking and writing, argumentation, working with text, presentation are used. Within the framework of their learning tasks, students develop the skills of researching specific information according to the selected sources, analyzing and interpreting the textual and illustrative material of medial origin.

An analysis of the outcomes of mastering the material, acquiring and developing skills in using artworks confirms the high efficiency of the method, which ensures the absorption of language material in a more meaningful and more exciting way. Also, visibility bases itself upon the form of paintings, mobilizes the mental activity in students, arouses interest in learning a foreign language, expands the volume of the internalized material, exercises creative imagination, and facilitates learning a foreign language.

References:

1. Camilla Badstübner-Kizik, Tristan Lay. (2019). Bildende Künste im Fremdsprachenunterricht. Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht, 24: 2. 1-11.
2. Oomen-Welke, Ingelore & Staiger, Michael (2012): Über Bilder. Zur Einleitung. In: Oomen-Welke, Ingelore & Staiger, Michael (Hrsg.): Bilder in Medien, Kunst, Literatur, Sprache, Didaktik. Festschrift für Adalbert Wichert. Freiburg: Fillibach, 7-16.
3. Токарева Н.М. Основи педагогічної психології: навчально-методичний посібник. Кривий Ріг, 2013. 223 с.

Huang Mingxing,

Post-graduate Student of

Foreign Languages Department,

Anhui International Studies University, China

Formation of Active Language Listening Strategies in the Chinese Audience

For the development of compensation strategies, in particular, language guess, special job was done on pre-text stage of work. Working with the compensation strategies was built by organizing dialogical communication where strategic problem was lack of understanding of some important lexical items and grammatical forms that are needed to achieve the communicative purpose (and a further understanding of the text). Students engaged in a dialogue trying to interpret the description of events and situations where the central elements must be compensated – they were unknown – trying to guess the missing elements of the context or to apply other methods to achieve the communicative purpose. Students were in the situation of shortage of language means that they had the right to overcome by resorting to any available strategies. In our case, they successfully achieved communicative goals so that we could determine whether students achieved understanding using compensation strategies: interpreting gestures and facial expressions, or by using a dictionary to find the right word, or using the word of the native language or intermediate language, or asking the teacher or someone other for help, or by using a successful language guess that was estimated above the other strategies. If the result was successful, the strategy appeared not only as the active part of the repertoire of the student who applied it, but also became a model of successful communication solution for other students.

In the interpretation of foreign language texts, in addition to verbal compensation strategies we inevitably applied non-verbal ones. The nonverbal strategic component, which is widely used by native speakers, is very important. Facial expressions and gestures, movements, pictures, that accompany the presentation of the text contribute to a better understanding of the students. We must emphasize that Computer-assisted language learning has many advantages because there are many authentic materials from Russian newspapers and magazine articles and also materials prepared specially for learners, such as grammar, pronunciation and vocabulary exercises and tests. Apart

from retrieving information from the Internet, learners can also create their own materials, such as projects, and share them with partner classes, and other benefits which are often described in detail in special articles. But despite the advantages just mentioned, in our strategic work we encountered a number of disadvantages or obstacles we had to consider, the most important of which was the problem of the use of non-verbal strategies. Along with the undoubted advantages, the lack of non-verbal strategies while working without a visual range becomes a disadvantage. Also, it should be noted, on the one hand, that non-verbal strategies of Russian speakers are not always clearly and correctly perceived by Chinese students, on the other hand, that the natural acquaintance with such strategies during the course of listening is certainly useful and necessary for students of the highest level for further communication in the target language. It is also obvious that the absence of non-verbal support complicates the perception of audiotexts imposed without adequate records in the video.

Great attention was paid to discursive strategies of perception, that include the identification of the context in general, as well as the related context of knowledge about the world, which leads to activation of the corresponding script, because their result contributes to the implementation of expectations of what is perceived, i.e. on the organization and content of the perceived text. A major role in identification of context belongs to a pre-text work, when the learner carries out a general prediction, as well as hypotheses regarding the meaning of the text's communicative intent. Then as the result of strategic action he has the test of the hypothesis. If the hypothesis is not confirmed, there is a return to the stage in the general forecasting produced in an alternative strategic plan, which allows to better explaining the received key support and revising the hypothesis.

Сучасні мультимедійні ресурси для розвитку міжкультурної компетенції в контексті іншомовної підготовки здобувачів вищої освіти

Глобалізація та активні євроінтеграційні процеси, якими характеризується сучасний соціальний простір України, революційний розвиток інформаційного простору та нових технологій, розширення міжкультурних контактів – це ті аспекти, які формують та модифікують сучасну галузь навчання іноземної мови. Сучасний світ характеризується прагненням до подолання мовних та культурних особливостей, інтеграції досягнень у науці, культурі, освіті тощо. Однак на сучасному етапі основною перешкодою для вдалої комунікації між представниками різних країн все ще є недостатній рівень володіння іноземними мовами, розуміння культурних особливостей, стилістики мови і т. п.

Саме тому для сучасної освіти, зокрема мовної її ланки, пріоритетною є проблема формування іншомовної комунікативної компетенції здобувачів усіх рівнів. Сучасним здобувачам для вивчення пропонується низка дисциплін для формування іншомовної компетенції, проте недостатня кількість годин для вивчення таких дисциплін, особливості навчальних планів, логіка навчального процесу, низька мотивація та умови дистанційного навчання створюють доволі некомфортні умови для формування високих досягнень у цьому напрямі. Також разом з урахуванням зростаючих вимог до якості іншомовної підготовки здобувачів традиційними методами, зокрема під час умови дистанційного / змішаного навчання, майже неможливо досягти бажаних результатів, які б відповідали методичним вимогам та реаліям сьогодення. Тому сучасна площина іншомовної підготовки постійно перебуває в процесі пошуку сучасних форм і засобів оптимізації процесу формування навичок іншомовного спілкування в умовах як дистанційного / змішаного навчання, так і в умовах модернізації мовної освіти.

Одним із найбільш продуктивних засобів для формування іншомовної

компетентності та знайомства здобувачів з особливостями міжкультурної комунікації є створення штучного іншомовного середовища в процесі навчання іноземної мови. Імплементация сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема мультимедійних, у мовну підготовку спеціалістів різних галузей є одним із ефективних засобів для вирішення подібних завдань.

На теперішньому етапі мультимедійні технології активно використовуються в іншомовній освіті та міжкультурному спілкуванні, однак варто зазначити, що оскільки технологічна і інформаційна площина постійно перебуває в стані активного розвитку, то актуальними все ще залишаються питання визначення форм та способів використання мультимедійних технологій у процесі навчання іноземним мовам та формуванні міжкультурних компетенцій.

До переваг використання мультимедійних ресурсів у мовній освіті насамперед можна віднести підвищення мотивації здобувачів, покращення розуміння матеріалу, можливість ефективнішого запам'ятовування, а також формування та розвиток комунікативних навичок. Наприклад, мультимедійні презентації можуть допомогти візуалізувати та структурувати матеріал з різних джерел та зробити більш зрозумілим; використання інтерактивних завдань та ігрових методів дає змогу зробити навчання активнішим та залучити до освітнього процесу більшу кількість здобувачів; допомагає глибше зануритися в тему, що вивчається, і закріпити отримані знання.

Варто зазначити, що завдяки мультимедійним ресурсам студенти можуть не тільки вивчати / удосконалювати мову, але й зрозуміти культурні відмінності та нюанси. Наприклад, перегляд автентичних фільмів, серіалів або спеціальних відеоуроків, у яких використані реальні ситуації з життя людей, які розмовляють тією чи тією мовою, дає змогу не лише вдосконалити мовні навички, а й навчитися правильно та відповідно реагувати на культурні відмінності, ознайомитися зі стилістикою мови, зустріти «живі» мовні конструкції тощо.

Крім того, мультимедійні ресурси можуть допомогти здобувачам набути уявлення про культурно-історичні особливості та нюанси, які можуть бути важливими у міжкультурній комунікації з представниками інших країн (носіями мови). Зокрема такі ресурси можуть допомогти познайомитися з національними традиціями, звичаями та багатьма іншими аспектами, що допоможе краще зрозуміти

співрозмовника з іншої країни та культурної площини, що у свою чергу сприятиме глибшій та продуктивнішій комунікації з носієм мови.

Безумовно, мультимедійні ресурси не можуть замінити реальної комунікації з носіями мови. Однак вони можуть стати першою ланкою до практичного оволодіння мовою, відмінним доповненням до традиційних методів навчання мов (зокрема в умовах дистанційного навчання) та допомогти здобувачам познайомитися з практичним використанням вивченого мовного матеріалу та теорії. Наприклад, відеоматеріали з різними діалогами, монологами або презентаціями можуть допомогти студентам навчитися використовувати мову в конкретних ситуаціях, а також зрозуміти, як різні культури можуть реагувати на різні ситуації. Аудіоматеріали можуть бути використані для розвитку аудіальної компетенції та покращення вимови.

Ще однією перевагою імплементації мультимедійних ресурсів у мовну освіту полягає в тому, що вони можуть формувати комплексний підхід до засвоєння навчального матеріалу, коли перцепція інформації відбувається за допомогою декількох каналів сприйняття. Наприклад, одні здобувачі більше уваги звертають на візуальний матеріал, інші – на аудіоматеріали, а треті – запам'ятовують інформацію через інтерактивні завдання тощо, тоді як мультимедійні ресурси дають змогу якісно поєднувати різні підходи у сприйнятті інформації.

При певній організації навчального процесу мультимедійні технології / ресурси також дають змогу студентам отримати зворотний зв'язок як від викладача, так і носія мови, що, зі свого боку, допомагає здобувачам покращити мовні навички, спостерігати за власним прогресом тощо. Наприклад, здобувачі можуть записувати власне мовлення, а потім прослуховувати запис або поділитися ним зі своїм викладачем / ментором, щоб визначити як вони можуть покращити вимову та інтонацію.

Загалом використання мультимедійних ресурсів у мовній освіті має безліч переваг. Воно дає змогу студентам глибше та ефективніше вивчати мову, особливо в контексті міжкультурної комунікації. Наприклад, використання відео та аудіо матеріалів може допомогти студентам розуміти різні акценти та діалекти, структуру мови, що також є важливим складником міжкультурної компетенції. Крім того, використання мультимедіа може сформувати творчий підхід до вивчення мови, що

суттєво підвищує мотивацію та інтерес до навчання. Так, наприклад, на заняттях з іноземної мови у ЗВО для перегляду та детального аналізу здобувачам можуть пропонуватися відеофрагменти з монологічним мовленням або виступам наукового або професійного спрямування, що дає змогу ознайомитися: із структурою промов, які характерні для англомовного наукового дискурсу [2]; граматичними структурами, характерними для такого мовлення [1, с. 200]; формувати іншомовний професійно орієнтований тезаурус тощо.

Особливої уваги на сучасному етапі заслуговують також сучасні мобільні застосунки, які можна активно використовувати як засіб організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти при формуванні іншомовної компетенції. Такі застосунки надають доступ до широкого спектру мультимедійного контенту (YouTube, TED від TED Conferences LLC, Google Podcasts, Coursera та багато інших), дають змогу використовувати його у зручний для здобувачів час та місці [3, с. 283]. Перевагою таких ресурсів є те, що вони містять аутентичний та актуальний матеріал, який може стати в нагоді в роботі зі здобувачами різного профілю. Однак варто зазначити, що для ефективного використання таких матеріалів при формуванні іншомовної компетентності необхідно їх опрацювання, адаптація та розроблення комплексу вправ / завдань з орієнтацією на потреби здобувачів та їхній рівень володіння іноземною мовою.

Зазначимо, що використання мультимедійних ресурсів є ефективним інструментом для формування високого рівня володіння іноземною мовою, яка в сучасному світі, безперечно, є необхідною умовою як для побудови професійної кар'єри у тій чи тій галузі, так і для повсякденного життя в багатонаціональному суспільстві. Крім того, знання інших мов та культур може підвищити рівень толерантності та співробітництва в багатонаціональному середовищі, що є важливим складником сучасного суспільства.

Отже, доцільне та продумане використання сучасних мультимедійних технологій у процесі іншомовної підготовки дає змогу вирішити низку освітніх питань, зокрема, одночасно допомагає формувати (та розвивати) іншомовну комунікативну компетенцію та сприяє розвитку міжкультурної компетенції з використанням сучасних та аутентичних матеріалів.

Список використаних джерел

1. Веретюк Т. Формування іншомовної граматичної компетенції за допомогою відеоматеріалів (на прикладі відеохостингу YouTube). *Актуальні питання гуманітарних наук* : міжвуз. зб. наук. пр. молодих вчених Дрогоб. держ. пед. ун-ту імені І. Франка / Дрогоб. держ. пед. ун-т ім. І. Франка ; [ред.-упоряд.: М. Пантюк, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомря]. Дрогобич: Гельветика, 2022. Вип. 52, т. 1. С. 199–204. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/10754> (дата звернення: 08.04. 2023).
2. Солошенко-Задніпровська Н. К. Англomовна аргументована публічна промова як засіб впливу на аудиторію (на основі матеріалів конференції TED). *Аргументи сучасної філології: «нестача» і «бажання» у тексті*: матеріали міжнар. наук. конф., 2–3 квітня 2021 р. Харків: ХНПУ, 2021. С. 235–239. URL: <http://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/6455> (дата звернення: 08.04. 2023).
3. Четверик В. К. Використання мобільних застосунків при вивченні іноземної мови як засіб організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти. *Мовна освіта фахівця: сучасні виклики та тенденції*: матеріали V Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., Харків, 23 лют. 2023 р. / Нац. юрид. ун-т ім. Я. Мудрого. Харків, 2023. С. 282–288. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/10302> (дата звернення: 08.04. 2023).

Shevchenko A.G.,

*Associate Professor of the Department of Practice of Oral and Written English,
H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University*

Intercultural Communication:

Linguodidactic Aspects of Teacher Training Process

This study is devoted to the problem of communication. First of all, it concerns the educational sphere, as it is intended to ensure comprehensive preparation of a person for modern life in the world of various connections and communicative possibilities of social relations. The main form of the pedagogical process is professional communication. Its productivity is determined by the goals and values of the subjects of communication, which are accepted by all as the norm of individual behaviour. The purpose of the study is to reveal the need for students to develop an appropriate level of

intercultural communicative competence. The objectives of the study are: to find out the determining factors of intercultural communication in students' professional training; to describe the process of formation of students' intercultural communicative competence; to identify the factors that contribute to the formation of future specialists' professional and linguistic proficiency. Developing a linguistic personality that freely and creatively expresses its needs, interests, intentions, and is able to use intercultural language means is an important task of modernising education in Ukraine. Therefore, the training of future teachers and psychologists with a high level of intercultural communicative competence is extremely relevant and necessary today.

In the lives of modern students, direct and indirect interaction with representatives of other ethno-cultural communities is becoming increasingly important. Globalisation of economy, development of tourism and business, migration processes, and educational integration lead to active intercultural relations. For the further development of the world civilisation, it is necessary to establish a dialogue between representatives of different cultures, as ignorance of ethno-cultural peculiarities of both verbal and non-verbal communication negatively affects the communication process, leads to stereotypical perception of people from other cultures, and causes mistakes in their communication behaviour. Today, the problem of creating an educational system that would ensure the formation of a personality with a high level of spirituality and culture, ability to determine one's position among others, think creatively, respond flexibly to changes in the environment is extremely relevant and it is gaining special importance at the current stage of development of the Ukrainian state [3].

According to scientists, human behaviour patterns are formed in the process of upbringing in a certain socio-cultural environment, and the most important component is communication, which is carried out in accordance with the rules and norms accepted in a certain society. Various aspects of intercultural communication are studied in the works of E. Hall [6], F. Bacevich [1], V. Manakin [5], P. Donets [2], and others.

Based on the substantiation of the professional competence of a future specialist of an educational institution, the purpose of our study is to reveal the need to develop students' intercultural communication competence. The objectives of the study are: to find out the determining factors of intercultural communication in students' professional training; to describe the process of formation of students' intercultural communicative

competence; to identify the factors that contribute to the formation of future specialists' professional and linguistic competence.

Outline of the main material. In the context of rapid modern changes, the forms, methods and means of communication are also changing. This primarily concerns international contacts, which require knowledge of foreign languages to avoid obstacles in communication with representatives of different countries, and knowledge of different cultures and their cultural characteristics. Knowledge of culture of speech is an important condition for success in education and work and is a reliable support for the professional growth of each individual. Attitudes towards native and other languages and the need to develop culture of speech are primarily formed in the family. Intercultural communication is carried out through verbal and non-verbal means. Knowledge of the language of other people is an essential component of intercultural communication and the very first step towards establishing successful communication between representatives of different nations and cultures.

Processes of communication, perception and understanding of information, and speech are psychological in nature, so the interconnection between intercultural communication and psychology is obvious. All people have the same mechanisms for processing and storing information, but national peculiarities of worldview and psychology do not coincide in different cultures and create a variety of mental images. In addition, intercultural communication is also a special art of understanding the psychological mood and state of mind of an interlocutor who belongs to a different socio-cultural or national environment.

Linguodidactic principles of using speech communication as a leading methodological tool for language teaching and speech development are the provisions of the communicative-activity approach. In particular, its implementation at the stage of preschool childhood is connected with the maximum approximation of the educational process, its components: goals, content and methods to real processes of speech communication, development of speech communication as an activity, teaching children specific speech methods of achieving communicative goals in life situations of communication with adults and peers, using spontaneous speech practice throughout the child's life in the conditions of an educational institution for the purpose of forming communicative competence. Its optimality and developmental potential is ensured by a

high level of professional teacher's knowledge of the components of educational and developmental speech communication [4].

An important aspect of the training of future specialists is the completion of pedagogical practices in an educational institution, where students have the opportunity to apply their knowledge and skills in practice and get acquainted with all aspects of their future profession.

Implementation of educational interaction, pedagogical influence on children is carried out through speech, so its peculiarity significantly affects the communication process. Developing a linguistic personality requires the teacher to have practical skills necessary to create a linguistic developmental environment that would stimulate children to express their feelings through language. The formation of culture of speech is an important indicator of professionalism. Every teacher should constantly work on improving their pedagogical skills, which largely determines the results of their work. Therefore, it is necessary to pay more attention to the development of speech, to increase the requirements for one's own speech culture and to develop one's skills of effective intercultural communication. In the process of further studying this scientific problem, it is worth paying attention to certain aspects of preparing students for constructive intercultural communication and improving their level of intercultural communication competence.

References:

1. Batsevych F.S. Fundamentals of communicative linguistics: a textbook. Kyiv: Academia Publishing House, 2004. 344 p.
2. Donets P.N. Fundamentals of the general theory of intercultural communication. Kharkiv: Shtrikh, 2001. 386 p.
3. Yermolenko S.Y., Matsko L.I. Educational concept of learning the Ukrainian (state) language. Primary school. 1995. № 1.
4. Lubin G. About speech behaviour of childminders. Pre-school education. № 3. P. 17–19.
5. Manakin V.M. Language and intercultural communication: textbook. Kyiv: PC «Akademia», 2012. 288 p.
6. Hall Edward T., Hall Mildred Reed. Understanding Cultural Differences / Mildred Reed, Hall. Yarmouth, Maine: Intercultural Press Inc., 1990. 196 p.

*доцентка кафедри іноземних мов та професійних комунікацій
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого*

Роль психологічних факторів при навчанні іноземних мов у немовних закладах вищої освіти

Засвоєння іноземної мови – це складний процес, сутність якого полягає як в удосконаленні лінгвістичних здібностей особи, ускладненні рівню її мовленнєвих дій, так і в створенні портфолію інтелектуально розвинутої особистості.

Сьогодні у сфері викладання іноземних мов відбуваються значні зміни. «Для розвитку міжкультурної компетенції та міжкультурної комунікації важливо знати теорію та мати практику, оскільки іноземну мову, культуру можна опанувати лише через діяльність» [1, с. 211]. Наразі викладання будується з урахуванням особистих здібностей тих, хто навчається: цілей, мотивації, віри в себе та у власні сили, наявності опору до навчання, розвитку способів мислення, наявних стратегій пізнання, пізнавальних уподобань та накопиченого досвіду.

Актуальність соціально-психологічних чинників у процесі навчання іноземних мов у групах студентів відзначається як базова багатьма фахівцями сучасних методів викладання. Колективні види навчальної діяльності в навчанні іноземних мов посідають значно більше місце, ніж у процесі викладання інших дисциплін.

Оскільки основною формою спільної діяльності студентів є навчання, то на будь-які зміни в особистості студентів впливають обставини, ситуації, що виникають в основних видах спільної діяльності.

До однієї з важливих особливостей навчання іноземних мов належить та обставина, що оволодіння навичками усного мовлення вимагає наявності адресату повідомлення. Це стосується як діалогічного, так і монологічного мовлення, оскільки успішна реалізація монологічного повідомлення вимагає зворотнього зв'язку – реакції аудиторії.

Таким чином, поява почуття впевненості в собі, уміння адекватно реагувати на реакцію аудиторії, упевнено коригувати своє висловлювання відбувається завдяки колективу навчальної групи та його впливу на модель поведінки

студентів у процесі іншомовного спілкування. Цей фактор безпосередньо пов'язаний із питанням впливу колективу на особистість і особистості на колектив.

Важливим чинником кожного колективу є його склад. Однорідність навчальної групи, лідерство, «наявність чи відсутність «ієрархій» відіграє значну роль у визначенні основних тенденцій розвитку даної групи» [3, с. 132]. Особливо важливим є значення впливу групи на особистість студента на початкових етапах навчання. Те, як сприймає група висловлювання студента, як реагує на його успіхи та промахи, який «ярлик» привласнить студенту – все це та багато іншого формує певну думку групи про студента і впливає на його самооцінку. Успіх у навчанні є набагато вищим у студентів тих груп, де склад неоднорідний за попередньою підготовкою, особливо, де присутні переважно студенти з високою успішністю й активним рівнем пізнавальної діяльності.

До чинників, які зумовлюють успіх реалізації іншомовного висловлювання в процесі навчання іноземних мов, слід віднести: цільову спрямованість повідомлення; ділову спрямованість повідомлення; міжособистісну спрямованість повідомлення; елемент самоорганізації.

Величезну значущість у студентських групах мають взаємовідносини з однокласниками, тому цей фактор слід використовувати в мовленнєвих навчальних ситуаціях. Важливим чинником впливу колективу на особистість є наявність лідерства та «ієрархії» студентів. Не можна забувати, що і сам лідер впливає на групу взагалі. У взаємодії ці чинники визначають загальну готовність групи до сприйняття навчального мовленнєвого завдання та зумовлюють успішність його виконання.

Не слід недооцінювати й роль позааудиторних заходів іноземною мовою – тематичних конференцій, олімпіад, творчих вечорів, круглих столів, «рольових ігор, які дають можливість студентам розвивати уміння колективного спілкування в поєднанні з удосконаленням навичок мовленнєвого етикету» [2, с. 419].

Слід пам'ятати, що в навчанні іноземної мови в умовах групового контакту існує ризик виникнення конфліктних ситуацій, викликаних зіткненням інтересів претендентів на навчальне мовленнєве лідерство, емоційною напруженістю в процесі навчання, незадоволеністю власними результатами. У процесі

спілкування викладач може оцінити характер взаємовідносин у групі та використати позитивні тенденції, уникаючи небажаних складнощів у роботі.

Розглядаючи основні чинники, які впливають на реалізацію процесу навчання та досягнення поставлених задач, слід також зупинитися на мотивації, як найбільш незаперечному чиннику успішності навчання взагалі і вивчення іноземних мов зокрема. Крім відомої зовнішньої та внутрішньої мотивації у психології розрізняють глобальну, ситуаційну та інструментальну. Усі вони необхідні під час вивчення іноземної мови. У процесі навчання іноземної мови виникає низка психологічних бар'єрів у сфері мотивації: відсутність віри в успіх, наявність підвищеної тривоги, напруженості перед виконанням складних завдань, низька самооцінка здібностей, незрозумілість цілей використання іноземної мови в майбутньому житті. Отже, першочерговим завданням викладача є підвищення мотивації студентів до вивчення іноземної мови у немовних закладах вищої освіти.

Не менш важливе місце в процесі навчання відіграє і самооцінка студента. Формування високого рівня комунікативної компетенції позитивно впливатиме на самооцінку. Люди з високою самооцінкою та вірою у свої сили більш швидко й успішно опановують мовою.

Отже, розглянувши психологічні аспекти реалізації комунікативної діяльності іноземною мовою, можна дійти висновку, що викладач як керівник процесу має величезні резерви для стимулювання інтересу студентів до оволодіння іноземною мовою та підвищення якості навчання даного предмету з урахуванням психологічних особливостей тих, хто навчається.

Список використаних джерел

1. Holubnycha L., Kostikova I., Soroka N., Shchokina T., Golopych I. Intercultural competence development at universities. *Postmodern Openings*. 2021. Vol. 12. №1 Sup.1. P. 200-214.
2. Kostikova I., Holubnycha L., Shchokina T., Soroka N., Budianska V., Marykivska H. A role-playing game as a means of effective professional English teaching. *Amazonia Investiga*. 2019. Vol. 8. №24. P.414-425.
3. Сорока Н.А. Психологічні основи формування та засвоєння мови як знакової системи. Харків, 2008. 175 с.

Юрків Т.,*студентка IV курсу I групи**міжнародно-правового факультету**Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого***Науковий керівник: Зайцева М.О.,***докторка філологічних наук,**доцентка кафедри іноземних мов та професійних комунікацій**Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого*

Особливості міжнародної комунікації в умовах сьогодення

Міжнародна комунікація є важливою складовою нашого життя, адже в контексті подій в сучасному світі багато народів, людей різних культур мають співіснувати разом та комунікувати. Тому така ситуація вимагає від людей певної адаптації до навколишнього культурного середовища, а саме до його складових: мова, звичаї, менталітет та ін. Тому комунікація з іншими людьми наразі є важливою складовою, адже це і новий досвід і нові контакти у незнайомому спочатку для людини суспільстві. Наразі спілкування людей з інших культур та мовних спільнот динамізується і тому необхідне вміння знайти спільну мову між собою. Міжкультурна комунікація являє собою різні аспекти: культурологічний, лінгвістичний, соціальний та психологічний.

Під культурологічним аспектом розуміється певні історичні та цивілізаційні чинники, що вплинули на формування певного народу та відображають його: певні цінності, надбання, релігійні цінності які часто пов'язані з повсякденним життям, сприйняття світу, тобто певна модель і т.д.

Знання певної мови, а найкраще тієї на якій спілкується суспільство, де знаходиться людина є найкращим засобом швидкого порозуміння та комунікації. Це є лінгвістичний аспект. Якщо ж виникає ситуація, що людині необхідно час для інтеграції в суспільстві, вона не знає мову цього суспільства, з чим ми зараз активно зіштовхуємося, тобто без знання мови вимушено людина потрапляє в інше середовище (іншу країну), або взагалі знаходиться в багатокультурному, поліетнічному просторі, то виникає необхідність в універсальному інструменті спілкування – міжнародна мова. Такою є англійська. Знання англійської надає

велику перевагу в комунікації, адже ця мова найпоширеніша у світі.

Соціальний аспект є цікавим, адже до нього можна віднести таке поняття як «менталітет», певні звичні речі та модель поведінки, спілкування до яких звикло суспільство. Цей аспект є водночас цікавим і складним для сприйняття іншою людиною, яка могла зростати і перебувати в іншому суспільстві, з іншою соціальною моделлю. З таким аспектом наразі зіштовхуються багато людей, які з тих чи інших причин переїхали до інших країн. Тому, важливим для таких людей є вивчення особливостей поведінки, менталітету, звичок тих народів (національностей) з якими вони мають співіснувати та комунікувати.

Психологічний аспект, на мою думку охоплює всі вище зазначені аспекти, адже якщо ми говоримо про міжкультурну комунікацію, то тут відбувається взаємодія між людиною, а саме її поведінкою та ситуацією. В певній ситуації, коли необхідно налагодити контакт з представниками іншої культури, менталітету, нам необхідно обирати певну модель поведінки, пристосуватись до наявних у суспільстві певних вимог. Це важко іноді, адже певні звички, традиції, модель поведінки іноді кардинально відрізняються між собою. Тому, можна відзначити, що на даному етапі відбувається узгодження власних переконань, цінностей, поглядів, суспільних норм за якими людина формувала свідомість та поведінку до цього. І це є одним із найскладніших, на мою думку, етапів міжнародної комунікації.

Будь-яка міжнародна комунікація, в тій чи іншій ситуації, є складним, багатоаспектним процесом. Всі зазначені вище складові (аспекти) розмежовуються насправді тільки в теорії. На практиці всі вони тісно пов'язані в житті між собою і кожен аспект грає важливу роль. Знання мови суспільства, в якому знаходиться людина або з яким наразі комунікує, є певним «полегшенням» в процесі взаємопорозуміння. Певним завданням в цій сфері є те, що, вступаючи в міжкультурний діалог, важливо мати розуміння культури і менталітету, навіть звичаїв та традицій, звичного укладу життя, світосприйняття, а також зуміти правильно пристосувати та висловити власні індивідуальні погляди для того щоб комунікація була результативною та позитивною для всіх сторін.

Список використаних джерел

1. Бурлакова І.В., Волш О.В, Сенчило Н.О. Культура і комунікація: перманентність та симбіоз в історичній ретроспективі. Монографія
Доступ: <https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/42479/1/2.pdf>
2. Лебедева Л.Е. Міжкультурна комунікація: лінгвістичний аспект. Філологічні студії. Вип. 9. Доступ: <https://core.ac.uk/download/pdf/268531302.pdf>